

Σ' αυτό το τεύχος

Πεντηκοστή και το Σφράγισμα του Αγίου Πνεύματος	163
Πώς να Μελετάς την Παλαιά Διαθήκη/3	166
Το Υπόβαθρο της Ζωής και του Θανάτου	169
Η αλήθεια στην κοινωνία	171
Αι περιπέτειες της εξορίας μου από το 1921 μέχρι το 1922	176
Από την Βίβλο και το περιβάλλον της	179
Μακάριοι οι πραείς ότι αυτοί κληρονομήσουσι την γην	181
Αλυσίδες Ζωής	184

ΣΚΕΨΕΙΣ

ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΖΩΠΥΡΩΣΗ

Την ημέρα της Πεντηκοστής, πίστεψαν στο Χριστό 3000 άνθρωποι, οι τρομαγμένοι μαθητές απέκτησαν παρηγοία και μίλησαν με θάρρος. Το Άγιο Πνεύμα έγινε κατά ένα ιδιαίτερο τρόπο η καθημερινή εμπειρία των χριστιανών, και με την βοήθειά Του, μπόρεσαν να αντιμετωπίσουν καταστάσεις, αλλά και να ζήσουν την ζωή που φέρει τον καρπό Του.

Αυτή ήταν μία καταπληκτική περίπτωση, την οποία πολλοί επιθυμούν στην εκκλησία του Χριστού.

Λίγη ιστορία δεν βλάπτει μερικές φορές. Καταρχήν να πούμε ότι συχνά ακούμε στις εκκλησίες μας τη λέξη «αναζωπύρωση». Αυτή είναι μία λέξη που χρησιμοποιήθηκε με σκοπό θρησκευτικό, για πρώτη φορά, από τον Ξενοφώντα Μόσχου για να περιγράψει από τις σελίδες του περιοδικού μας, την κατάσταση που επικρατούσε στην Ουαλλία πριν από εκατό ακριβώς χρόνια, το 1904-05. Η πρώτη λέξη που είχε χρησιμοποιηθεί από τον Καλοποθάκη ήταν «Πεντηκοστή». «Πεντηκοστή εν Ουαλλία» είχε τίτλο το άρθρο του. Σύντομα ο όρος «Πεντηκοστή» άλλαξε με τον όρο του Μόσχου, «αναζωπύρωση», και σημαίνει την κατάσταση που προκύπτει από την έκχυση του Αγίου Πνεύματος σε μία περιοχή. Αυτή η έκχυση, έχει ως αποτέλεσμα την μεταστροφή στο Χριστό πολλών ανθρώπων, την προφανή βελτίωση της ζωής και της συμπεριφοράς πολλών ήδη πιστών και την παρουσίαση καρπού του Αγίου Πνεύματος στη ζωή τους, ακόμα και το κλείσιμο εκείνη την εποχή πολλών καπηλειών και αμαρτωλών χώρων. Φέτος οι Ουαλλοί γιορτάζουν και θυμούνται την μεγάλη αναζωπύρωση αυτή.

Στα μέσα του 18^{ου} αιώνα, καταρχήν με τον Ιωάννην Εντουαρτς στο Νορθάμπτον της δυτικής Μασσαχουσέτης, και ακολούθως με την διακονία του Ουίφιλντι και των δύο

αδελφών Ουέολεϊ, το Άγιο Πνεύμα ευδόκησε να φανερωθεί κατά ένα ιδιαίτερο τρόπο στην Νέα Αγγλία των ΗΠΑ. Έγινε αυτό που ονομάστηκε Μεγάλη Αφύπνιση (Great Awakening). Αυτές όμως οι αναζωπυρώσεις ήταν έργο του Αγίου Πνεύματος, ανεξαρτήτως των ανθρώπων ενεργειών. Οι Εντουαρτς και Ουίφιλντι και Ουέολεϊ, δεν έκαναν τίποτα άλλο παρά να προσεύχονται και να κηρύττουν το ευαγγέλιο, μάλιστα κηρύττοντας τη δογματική του χριστιανισμού, την σωτηρία εκ πίστεως, τη χάρη του Χριστού, την τριαδικότητα του Θεού κ.ο.κ. Αυτά το 1740.

Το 1800 ξεκίνησε μία νέα έκχυση του Πνεύματος αυτή τη φορά σε πολλές ευαγγελικές ομολογίες και σε πολλές περιοχές, μία αναζωπύρωση που κράτησε 25 χρόνια και ονομάστηκε «δεύτερη μεγάλη αφύπνιση». Η καιότατη «στράβωση» διανεμφανίστηκε στη θρησκευτική σκηνή, ένας ιεροκήρυκας που έγινε διάσημος, ο Τσάρλς Γκράντισον Φίνει. Ο Φίνει έκανε την αναζωπύρωση μέθοδο και τεχνική. Βρήκε ότι με τις εκστρατείες που πρώτος αυτός τους έδωσε τη μορφή που ξέρουμε σήμερα, τα «αναζωπυρωτικά» κηρύγματα, την ενθουσιαστική και συγκινησιακή τεχνική και την δύναμη της πειθούς, θα έφερνε κατ'είκοτον αναζωπυρώσεις. Αυτές οι τεχνικές σε συνδυασμό με τον Πελαγισμικό του (ο άνθρωπος δεν είναι νεκρός πνευματικά (Εφεσίους 2,1), αλλά η αμαρτία έχει περάσει μόνο τη θέληση του και όχι όλη του την ύπαρξη) έφεραν σύγχυση και καταστροφή. Συστηματικές «αναζωπυρωτικές» εκστρατείες έγιναν στην βόρεια πλευρά της πολιτείας της Νέας Υόρκης, που ονομάστηκε «καμένη επαρχία» (burnt-over district), γιατί οι έντονοι άνθρωποι ενέργειας, έφεραν απογοήτευση, επιπόλαια δογματική και σιρβεβλή θεολογία, και το οπουδαιότερο: την εντύπωση ότι η ζωή του χριστιανού προχωρεί με πηδύματα και όχι με βήματα. Από αυτή την περιοχή ξηπήδησαν πολλές από τις σύγχρονες αμερικανικές αιρέσεις, όπως ο Μορμονισμός και η Χριστιανική Επιστήμη, αλλά και πολλές μικρότερες, ακόμα και οι Αντιβεντιστές της έβδομης ημέρας με τις αμφιλεγόμενες διδασκαλίες τους. Αυτή είναι σε τίτλους μόνο, η ιστορία των δύο αφύπνισων στις ΗΠΑ, που έχουν σοβαρή μάλιστα σχέση με τους Έλληνες ευαγγελικούς, για πολλούς λόγους. Αυτό όμως είναι μία άλλη ιστορία.

Κάποιοι περιμένουν πάντα μία αναζωπύρωση και μία νέα Πεντηκοστή να συμβεί στη ζωή τους και στη ζωή της εκκλησίας τους. Ωραία και ευλογημένη αυτή η αναμονή. Συστήνουν μάλιστα και τεχνικές προς αυτόν τον σκοπό... Αλλά πολλές φορές ξεχνιέται στην καλή αυτή αναμονή, το γεγονός ότι η διδασκαλία πρέπει να ευσταθεί στην καθημερινή πνευματική πορεία και όχι στα έκτακτα πνευματικά επεισόδια, που είναι υπό τον πλήρη έλεγχο του Αγίου Πνεύματος.

Η ζωή του χριστιανού είναι μία καθημερινή πνευματική πορεία, κατά την οποία με την οδηγία και την βοήθεια του Αγίου Πνεύματος, ο πιστός προσπαθεί να εφαρμόσει τις σκέψεις και τις διαθέσεις και τις πράξεις του, στην διδασκαλία του Ευαγγελίου, προσπαθεί να ζήσει τη ένδοξη ζωή της Ανασείσεως, προσπαθεί να φέρει και να πλουτίσει τον κόσμο γύρω του με τον καρπό του Αγίου Πνεύματος στη ζωή του, δοξάζοντας με αυτόν τον τρόπο τον Λυτρωτή και Κύριο Του και δείχνοντας τον χαρακτήρα Του.

ΑΣΤΗΡ

της

ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Εκδίδεται από το 1858

"Πάντα δοκιμάζετε
το καλόν κατέχετε"

Α' Θεσσα. 5: 21

www.gec.gr/astir

Λεωφ. Αμαλίας 50, 105 58 Αθήνα
Τηλ.: 210 3231079 – Fax: 210 3316 577
email: astir@gec.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ:
Ιωάννης Τσεβάς

ΙΔΡΥΤΗΣ:
Μιχ.Δ.Καλοποθάκης (1858-1911)

ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΕΚΔΟΤΕΣ:
Δημ. Μ. Καλοποθάκης (1911-1946)
Μιχ. Β. Κυριακάκης (1946-1989)
Γ. Τασίογλου (1989-1990)
Φ. Β. Καμπούροπουλος (1991-2002)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ:
Τιμ. Αναστασιάδης, Ιωάν. Εμμανουήλ,
Παν. Κανταρτζής, Αντ. Κουλούρης,
Μελ. Μελετιάδης, Ευαγ. Μπίσης,
Παρ. Παπαγεωργίου, Ιω. Σαχινίδου,
Ιωάν. Τσεβάς

ΕΠΙΜΕΛΗΤΕΣ:
Σειράς «Λόγος»: Λ. Κολλάρος
Σειράς «Παλαιά Διαθήκη»: Γ. Αδάμ
Σειράς «Καινή Διαθήκη»: Στ. Δεληγιάννης
Ειδικών αφιερωμάτων: Μελ. Μελετιάδης
Ποίηση, Προσευχές: Λιλ. Βαλαή

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ: Γιάννης Εμμανουήλ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ: Γιώργος Σάχος

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ-ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ: Μαιρη Αλιγιάνη
Λεωφ. Αμαλίας 50 - 105 58 Αθήνα
ΑΡΙΘΜ. ΛΟΓ. ΤΡΑΠΕΖΑΣ ALPHA:
149-00-2786-004611 (Ι. Εμμανουήλ)

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ:
Θεο/νίκης: Δημήτρης Σοφός
Κατερίνης: Πάρις Παπαγεωργίου
Κέρκυρας: Βέτα Παντελιού
Χαλκίδας: Νίκος Παντελής
Βοστώνης: Τάκης Τσανικλίδης

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Εσωτερικό & Κύπρος € 10
Ευρώπη: € 26 - ΗΠΑ USD 30
Καναδάς, Αυστραλία κ.λπ. Δολ. 40

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: € 1,00

ISSN 1106-4250

Κωδικός ΕΛΤΑ 1058

Τα ευνόγραφα άρθρα απηχούν τις απόψεις των συγγραφέων. Η σύνταξη του περιοδικού διατηρεί το δικαίωμα να κάνει συντομεύσεις ή αλλαγές στα προς δημοσίευση κείμενα. Τα χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗ ΚΑΙ ΤΟ ΣΦΡΑΓΙΣΜΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

του κ. Λ. Κολλάρου

“Εἰς τον οποίον (τον Χριστόν) και πιστεύσαντες, εσφραγίσθητε με το Πνεύμα το Άγιον της επαγγελίας.”

Εφεσ. α΄13.

Οι ευλογίες που υπήρχαν σε σταγόνες στην παλαιά Οικονομία με την έναρξη της καινής Οικονομίας δόθηκαν σε πλημμύρες. Την ημέρα της Πεντηκοστής, ο Θεός με τα ίδια Του τα χέρια σήκωσε το φράγμα που κρατούσε υπό περιορισμό αυτές τις ευλογίες και η Ιερουσαλήμ με τους κατοίκους της έγινε η πρώτη περιοχή που δέχτηκε αυτήν την πλημμύρα. Ήταν ένας κατακλυσιμός διαφορετικός από εκείνον του Νώε. Του Νώε ήταν ένας κατακλυσιμός οργής και τιμωρίας – της Πεντηκοστής ήταν ένας κατακλυσιμός χαράς και ευλογίας. Τον αρχαίο τον προκάλεσε η αμαρτία του ανθρώπου – τον νέο τον προκάλεσε η θυσία του Χριστού για την αμαρτία του ανθρώπου. Με το να σηκώσει ο Χριστός επάνω Του την κατάρα της αμαρτίας εξασφάλισε από τον Πατέρα Του την πλήρη αμοιβή της ευλογίας. Η θυσία Του ήταν για τους πιστούς και η ευλογία Του κατέληξε και αυτή στους πιστούς. Δεν θα μπορούσε άλλωστε να γίνει διαφορετικά. Αυτός που εισηκούσθη όταν πρόσφερε ικεσίες μετά φωνής δυνατής και δακρύων όταν βρισκόνταν ντυμένος με ταπεινωση εδώ στη γη (Εβρ.ε΄7), δεν θα εισακούονταν τώρα που ήταν καθισμένος στα δεξιά του Πατρός περιβεβλημένος με τιμή και δόξα στους ουρανούς; Έχοντας τώρα τελειώσει το έργο, που ο Πατέρας Του του είχε δώσει να κάνει, υψώθηκε δια της δεξιάς του Θεού και έλαβε παρά του Πατρός την επαγγελία του Αγίου Πνεύματος, όχι προκειμένου να Το κρατήσει ως δικό Του κόσμημα αλλά να Το εκχύσει όπως ακριβώς Το έβλεπαν και άκουγαν. Εκπληρώθηκε έτσι η προφητεία του Ησαΐα, “Θέλω εκχέει ύδωρ επί τον διψώντα ... θέλω εκχέει το Πνεύμα μου επί το σπέρμα σου και την ευλογίαν μου επί τους εκγόνους σου.” Ευλογημένη λοιπόν και πολύ διαφορετική από την πρώτη, ήταν αυτή η δεύτερη πλημμύρα την ημέρα της Πεντηκοστής.

Αν και η επί γης παροικία του Μεσότη της Καινής Οικονομίας έφερε την χαρραγή της νέας Οικονομίας εν τούτοις

η γραμμική αφετηρίας της βρίσκεται στην ημέρα της Πεντηκοστής. Ποικίλες θα ήταν οι συνέπειες της σφραγίδας του Αγίου Πνεύματος στην κάθε σελίδα της ζωής των πιστών. Βέβαια οποιαδήποτε ευλογία και αν αναφέρουμε σαν παράδειγμα, κάποια έστω και αχνή συναίσθησή της, δεν ήταν τελείως άγνωστη ακόμα και στην Παλαιά Οικονομία. Η διαφορά τώρα είναι ότι έχουμε μία πολύ καθαρή και διαφανή αποκάλυψη και εμπειρία αυτών των ευλογιών. Το Πνεύμα του Θεού σκούπισε τους υδρατιμούς από το τζάμι και άφησε το δικό μας μάτι να δει καθαρά όλο τον ορίζοντα πέρα απ’ το παράθυρο. Μία όμως είναι η ευλογία που θα κερδίσει για λίγο την προσοχή μας – το σφράγισμα του Αγίου Πνεύματος. Αυτό είναι που αναφέρει ο Παύλος στο χωρίο της επικεφαλίδας μας.

ΤΟ ΣΦΡΑΓΙΣΜΑ

Τα συμπραζόμενα του εν λόγω χωρίου δεν αφήνουν καμία αμφιβολία ότι **όλοι** οι Χριστιανοί είναι σφραγισμένοι με το Άγιο Πνεύμα. Το “πιστεύσαντες” προηγείται του “εσφραγίσθητε” είτε το εκλάβουμε ως χρονική μετοχή είτε το εκλάβουμε ως αιτιολογική μετοχή. Αφού δηλαδή πίστεψαν ή επειδή πίστεψαν σφραγίστηκαν με το Άγιο Πνεύμα. Αφού ήταν αλήθεια στη ζωή τους το πρώτο, ήταν εξίσου αλήθεια στη ζωή τους και το δεύτερο. Μιλάει στους Εφεσίους και χωρίς να κάνει καμία διάκριση μεταξύ των πιστών στις εκκλησίες της Εφέσου (από τους ερμηνευτές γίνεται δεκτό ότι υπήρχαν πολλές εκκλησίες) δηλώνει ότι σφραγίστηκαν με το Πνεύμα, όλοι και χωρίς εξαίρεση. Η αλήθεια που αποκομίζουμε από την ομολογία αυτή είναι ότι το σφράγισμα των πιστών, είναι σφράγισμα όλων των πιστών. Αφού μέσα από την επιστολή αυτή μιλάει σε όλους τους εκεί πιστούς, δεν είναι δυνατόν να εννοεί μόνο μερικούς πιστούς! Χριστιανέ, το προνόμιο του σφραγίσματος σου ανήκει και είναι δικό σου. Η κατοχή από μέρους μας και η εμπειρία αυτής της συγκεκριμένης ευλογίας είναι ένα προνόμιο που αποκαλύφθηκε ξεκάθαρα στην καινή Οικονομία, είναι περιουσία όλων μας και είναι απολαύσιμο από όλους τους πιστούς αυτής της Οικονομίας με τρόπο και σε βαθμό που δεν υψίστατο στην παλαιά Οικονομία. Το φως που τα κλειστά παραθυρόφυλλα εκείνης της Οικονομίας άφηναν να διεισδύσει στο δωμάτιο της ανθρωπίνης ψυχής δεν ήταν αρκετό να επιτρέψει στους πιστούς να διακρίνουν την φύση και το μέγεθος αυτής της ευλογίας. Ποιο είναι όμως το νόημα αυτού του σφραγίσματος; Τι δη-

λώνει και ποια είναι η σημασία του για τη ζωή μας;

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑΣ

Μεταξύ του κίβδηλου και αληθινού υπάρχει διαφορά, όσο μεταξύ της ημέρας και της νύχτας· όσο μεταξύ του απόλυτου φωτός και του απόλυτου σκοτούς. Το ίδιο σοβαρή είναι και η διαφορά μεταξύ του αληθινού και του κίβδηλου Χριστιανού. Μεταξύ όλων των διαφορών και διακρίσεων αυτή είναι η πιο σοβαρή. Υπάρχουν Χριστιανοί που οι άλλοι άνθρωποι τους αναγόρευαν στο ύπατο αυτό αξίωμα που μπορεί να αποκτηθεί στη ζωή αυτή και απέκτησαν το όνομα του Χριστιανού, αλλά που δεν υψώθηκαν ποτέ στη θέση αυτή από Εκείνον, που μόνος μεταμορφώνει τον άνθρωπο σε Χριστιανό. Υπάρχουν από την άλλη και εκείνοι που έγιναν λήπτες της χάριτος του Θεού και που είναι οι πραγματικοί Χριστιανοί. Τι είναι αυτό που διακρίνει τους μεν από τους δε; Η παρουσία του Αγίου Πνεύματος μέσα στους δεύτερους και η απουσία του Αγίου Πνεύματος από τους πρώτους. Γνήσιοι Χριστιανοί είναι όσοι έχουν μέσα τους τον Παράκλητο και συνεπώς με την έννοια αυτή η παρουσία της ουράνιας Περιστεράς στην ψυχή του ανθρώπου είναι αυτό που σαν σφράγισμα εγκυρότητας πιστοποιεί την γνησιότητα ενός ανθρώπου ως Χριστιανού.

Στην αρχαία εποχή αυτή ήταν η κυριότερη ίσως χρήση της σφραγίδας. Για παράδειγμα, ένα βασιλικό διάταγμα γραμμένο επάνω σε μία περιγραμμένη ή έναν πάπυρο, σφραγίζονταν με το δακτυλίδι του βασιλιά σαν σημάδι γνησιότητας. Εκείνο που έκαναν ήταν να επικολλήσουν λίγο πηλό ή να χύσουν λίγο λιωμένο κερί επάνω στο έγγραφο και μετά να αποτυπώσουν το σχήμα της σφραγίδας επάνω στον μαλακό πηλό ή στο κερί (πριν προλάβει να πήξει). Ήταν τότε αδιαμφισβήτητο από τους παραλήπτες ότι το έγγραφο ήταν γνήσιο και όχι πλαστό. Ένα παράδειγμα μίας τέτοιας χρήσης βρίσκουμε στο βιβλίο της Εσθήρ όπου το διάταγμα του Ασουήρου σφραγίστηκε με το δακτυλίδι του.

Σαν Χριστιανοί έχουμε επάνω μας μία αόρατη σφραγίδα που πιστοποιεί τον γνήσιο χαρακτήρα της Χριστιανικής μας ταυτότητας και που είναι απείρως ανώτερη από οποιαδήποτε ανθρώπινη σφραγίδα ή χάρτινη ταυτότητα. Η δική μας σφραγίδα εστάλη από τον ουρανό και συμμαρτυρεί με το πνεύμα ημών ότι είμαστε τέκνα Θεού. Η παρουσία του Αγίου Πνεύματος μέσα μας είναι η υπογραφή του ίδιου του Θεού με την οποία μας αναγνωρίζει σαν δικά Του παιδιά και κανείς δεν έχει το δικαίωμα να αμφισβητήσει αυτήν την Θεϊκή σφραγίδα. Στην ενοίκηση του Αγίου Πνεύματος μέσα μας βρίσκεται η πεμπουσία της βεβαιότητας της σωτηρίας. Δεν θα ήταν δυνατή η αίσθηση της βεβαιότητας της σωτηρίας από κανένα από εμάς εάν δεν είχαμε αυτήν την σφραγίδα. Μπορεί να είχαμε χαρίσματα προφητείας, γλωσσολαλίας, θαυμάτων και θεραπείας αλλά χωρίς την παρουσία του Πνεύματος μέσα μας η αίσθηση της σωτηρίας μας και του γεγονότος ότι είμαστε αληθινοί Χριστιανοί θα ήταν αδύνατη. Ούτε καν θα γνωρίζαμε ότι υπάρχει αυτή η δυνατότητα και θα πέφταμε στο επίπεδο των ανθρώπων που διδάσκονται από την εκκλη-

σία τους ότι πρέπει να περιμένουν την ημέρα της κρίσης για να δουν αν τελικά θα τους ανοίξει η πύλη του παραδείσου ή αν θα ριχθούν στην κόλαση και παραμένουν σε άγνοια ως προς τη δυνατότητα που υπάρχει από τώρα να βεβαιωθούν για την αιώνια σωτηρία τους. Για μία τέτοια βεβαιότητα μιλάμε όταν ψάλλουμε,

Ω βεβαιότης ευλογητή
Δικός μου είναι ο Λυτρωτής
Και μου χαρίζει στη γη αυτή
Περίσσεια χάρη, ζωή αγνή

Επίσης τέτοιες βαρυσήμαντες αλήθειες δεν τονίζονται δυστυχώς ούτε από τους “χαρισματικούς” εκκλησιαστικούς κύκλους που καυχώνται για την πίστη τους στο Άγιο Πνεύμα. Η φωνή τέτοιων σοβαρών δογμάτων και διδασκαλιών σχετικά με την σημασία του σφραγίσματος του Αγίου Πνεύματος που θεμελιώνουν τους πιστούς και τους καταρτίζουν στην αγία πίστη τους δεν ακούγεται και δεν μπορεί να ακουστεί εκεί όπου επικρατεί σύγχυση. Είθε ο Θεός να μας κάνει να σοβαρευτούμε και να βάλλουμε τα πρώτα πράγματα στην πρώτη θέση.

ΔΗΛΩΤΙΚΟ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Η έννοια της εγκυρότητας την οποία προσδίδει η σφραγίδα, οδηγεί με φυσικότητα στην συγγενή έννοια της ιδιοκτησίας. Κάτι που προέρχεται από κάποιον επειδή πιστοποιείται από την σφραγίδα του, υπονοεί ότι του ανήκει και είναι κομμάτι της περιουσίας του. Στην αρχαιότητα τα ζώα στιγματίζονταν με το πυρακτωμένο μέταλλο μιας σφραγίδας από τους ιδιοκτήτες τους προκειμένου να φέρουν πάντα μαζί τους το αποδεικτικό σημάδι του ιδιοκτησιακού καθεστώτος τους. Τέτοιο σφράγισμα όμως ήταν εξωτερικό, επιφανειακό. Στην πνευματική σφαίρα όμως υπάρχουν οι αθέατες από τα φυσικά ανθρώπινα μάτια πραγματικότητες και μία από αυτές είναι η σφραγίδα του Αγίου Πνεύματος, δηλαδή η ζωντανή και ευλογημένη παρουσία Του στην ψυχή του πιστού. Η σφραγίδα του Θεού εντυπώνεται στην καρδιά. Ο λόγος που το κάνει αυτό είναι για να τους ξεχωρίσει σαν δικούς Του και να δηλώσει σε όλες τις ουράνιες αλλά και τις δαιμονικές υπάρξεις ότι αυτοί οι συγκεκριμένοι άνθρωποι του ανήκουν και είναι για πάντα δικοί Του. Εκτός όμως από την μαρτυρία της αρχαιότητας που αναφέρθηκε ανωτέρω σχετικά με το σημάδεμα των ζώων, αλλά ακόμη και σκλάβων, έχουμε ακόμα πιο ασφαλή οδηγό μας το φωτεινό απέρι της Βιβλικής αποκάλυψης σχετικά με το δεύτερο αυτό νόημα της σφραγίδας. Τι λέει λοιπόν ο Παύλος στον Τιμόθεο; “... έχων την σφραγίδα ταύτην, Έγνω Κύριος τους όντας αυτού” (Β΄Τιμ.β΄19). Ποια είναι η σημασία της σφραγίδας εδώ; Είναι το γεγονός ότι ο Κύριος γνωρίζει τους όντας “αυτού” δηλαδή του Θεού. Το “αυτού” είναι επαναληπτική αντωνυμία. Και όπως μας λένε τα βιβλία της γραμματικής, χρησιμεύει για να επαναλάβει κάτι που γι αυτό έγινε λόγος προωτέρα. Δηλαδή αναφέρεται στον Κύριο και λέει ότι ο Κύριος γνωρίζει ποιοι άνθρωποι είναι δικοί Του και ανήκουν σ’ Αυτόν. Σε μία αντίστοιχη έννοια σκοντάφουμε και όταν φτάνουμε στο

Αποκάλυψη ζ' 2-8. Η σκέψη και εκεί είναι ότι όσοι σφραγίζονται ανήκουν πλέον στον Θεό.

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Η τρίτη έννοια της σφραγίδας είναι αυτή της προστασίας. Αμυδρή και λεπτή είναι η γραμμή που διαχωρίζει την δεύτερη από αυτήν την τρίτη έννοια της σφραγίδας και εύκολα μπορούμε να την δρασκελίσουμε. Όπως και στις προηγούμενες σημασίες έτσι και σ' αυτήν υπάρχει ισχυρή δόση παρηγοριάς. Ό,τι ανήκει στον Κύριο, ο ίδιος ο Κύριος αναλαμβάνει να το προστατέψει. Αν και τα πάντα βέβαια ανήκουν στον Θεό, είναι πρωτίστως οι λυτρωμένοι Του που απολαμβάνουν την προστασία Του και συνεπώς είναι και παραμένουν για πάντα ασφαλείς. Είναι ασφαλείς διότι βρίσκονται κάτω από τις φτερούγες του Θεού, όπου τίποτα δεν μπορεί να τους βλάψει και να τους αποσπάσει από την Θεϊκή αγάπη. Θυμόμαστε τι λέει ο Ματθαίος σχετικά με την τοποθέτηση του νεκρού σώματος του Ιησού στον προσωρινό τάφο Του. Λέει, "...ησφάλισαν τον τάφον, σφραγίσαντες τον λίθον". Για να προλάβουν και να απαγορεύσουν την είσοδο σε οποιονδήποτε άνθρωπο, έβαλαν την σφραγίδα εκείνη. Πάλι λίγο πηλό έβαζαν και πάνω σ' αυτόν πίεζαν την σφραγίδα. Σημάδι απαγορευτικό ήταν αυτό για όλους. Κανείς δεν έπρεπε να τολμήσει να παραβιάσει εκείνον τον τάφο. Προστατεύοντας έτσι ένα νεκρό σώμα ήλιπζαν να το κρατήσουν νεκρό για πάντα. Για τους πιστούς τώρα η καλύτερη προστασία της

σωτηρίας της ψυχής είναι το ίδιο το Άγιο Πνεύμα μέσα τους. Σαν μία αόρατη σφραγίδα προστατεύει την σωτηρία αποτελεσματικά από τις επιβουλές του διαβόλου. Όποιος προσπαθεί κακόβουλα να βλάψει και να παρασύρει στην αμαρτία και τον όλεθρο τα παιδιά του Θεού είναι σαν να αγγίζει το ίδιο το μάτι του Θεού και θα βρει τον ίδιο το Θεό αντιμέτωπό του. Αυτό ισχύει για τον οποιοδήποτε εχθρό και ακόμη περισσότερο για τον διάβολο.

Χριστιανέ, έχεις μέσα σου το Άγιο Πνεύμα. Με μία τέτοια σφραγίδα δεν έχεις να φοβάσαι τίποτα και μη φοβάσαι τίποτα παρά μόνο την αμαρτία. Δεν θα ήσουν πιο ασφαλής ακόμα και αν βρίσκονταν περισσότερες από δώδεκα λεγεώνες αγγέλων γύρω σου νύκτα μέρα. Ο Θεός είναι Εκείνος στον οποίο ανήκεις* είσαι δική Του περιουσία. Να μη πιστέψεις ποτέ ότι είναι δυνατόν να χάσεις τον Θεό διότι δεν είναι δυνατόν ποτέ ο Θεός να χάσει εσένα. Το γεγονός ότι ο Θεός σφράγισε εσένα σημαίνει ότι σφράγισε για πάντα το μέλλον σου. Αυτό να σου αρκεί* να νιώθεις χαρά και να έχεις σταθερή εμπιστοσύνη στον ουράνιο Κύριο στον οποίο ανήκεις. Ο Θεός δεν έβαλε την σφραγίδα Του επάνω σου έτσι επιλόλαια και ελαφρά τη καρδιά. Αυτός σε σφράγισε και δεν είναι άνθρωπος να ψευσθεί, ούτε υιός ανθρώπου να μεταμεληθεί. Κατανόησε το προνόμιό σου και ζήσε με επίγνωση του έργου που ο Θεός επιτέλεσε μέσα σου. ❀

Ο κ. Α. Κολλάρος είναι κήρυκας του Ευαγγελίου στην Ε.Ε.Ε. Ιωαννίνων.

Ψηφιακός Άμβωνας

Ακούστε εκλεκτά κηρύγματα στην διεύθυνση:

www.gec.gr/amvonas.htm

Γ. Χατζηαντωνίου, Μ.Β.Κυριακάκης, Α. Ζωδιάτης,
Π. Κανταρτζής, Τ. Μπάλντουιν, Γ. Αδάμ (και συνεχίζουμε...)

* * * *

Όλα τα τεύχη του ΑΣΤΕΡΟΣ (από το 1999)

διαθέσιμα σε όλο τον κόσμο μέσω INTERNET

www.gec.gr/astir

Επικοινωνήστε μαζί μας μέσω e-mail: astir@gec.gr

Πώς να μελετάς την Παλαιά Διαθήκη /3

Σήμερα, θα δούμε ποια βασικά πράγματα αξίζει να έχουμε στο νου μας, όταν μελετούμε οποιοδήποτε βιβλίο της Παλαιάς Διαθήκης. Πιστεύω πως η εισαγωγή (στο πρώτο άρθρο) και τα εμπόδια για την κατανόηση της Παλαιάς Διαθήκης (δεύτερο άρθρο) που ως τώρα είδαμε να μας έχουν πείσει πως είναι ανάγκη να είμαστε προσεκτικοί στην μελέτη μας της Παλαιάς Διαθήκης.

Αρχές για την ερμηνεία της Παλαιάς Διαθήκης

Ποιές είναι, λοιπόν, μερικές αρχές που ο καθένας μας μπορεί και πρέπει να έχει υπόψη του καθώς μελετούμε την Παλαιά Διαθήκη με τη συναίσθηση ότι είναι Λόγος Θεού και θέλουμε να τραφούν οι ψυχές μας;

1. Προσπάθησε να βρεις ποια ήταν η «πρόθεση» του συγγραφέα

Πολλές φορές όταν μιλά με ανθρώπους για το ευαγγέλιο, ανθρώπους που δε δέχονται το ευαγγέλιο, και τους εξηγώ τι ζητάει το ευαγγέλιο, απαντάνε: «αυτή είναι η δική σου ερμηνεία!» Όταν το ακούς αυτό, γνωρίζεις, καταλαβαίνεις πως έχουν ακούσει, γνωρίζουν άλλες απόψεις που λένε ότι η Παλαιά Διαθήκη είναι μύθος και χρειάζεται απομυθοποίηση, ή ό,τι είναι παραβολική.

Για αυτό η αρχή αυτή, παραδέχεται ότι όντως η ερμηνεία είναι αναγκαία, αλλά τουλάχιστον θέτει το στόχο της ερμηνείας. Ο συγγραφέας είναι από τη μία ο άνθρωπος που συνέγραψε, κυρίως όμως είναι ο Θεός. Τελικά δεν έχει σημασία τι εμείς νομίζουμε ότι λέει, αλλά τι λέει πράγματι το κείμενο ή ένα εδάφιο ή μια περικοπή.

Για τα κηρύγματα την Κυριακή, ή για τις συμμελέτες, οι ποιμένες αυτό ακριβώς προσπαθούν να κάνουν: να βρουν τι λέει ο Λόγος του Θεού, να προσδιορίσουν την πρόθεση του συγγραφέα. Να καταλάβουν τι προσπαθούσε να πει ο άνθρωπος που χρησιμοποίησε ο Θεός και κυρίως τι προσπαθεί ο ίδιος ο Θεός, ο τελικός συγγραφέας όλης της Αγίας Γραφής, να μας πει.

Ένας από τους σύγχρονους σχολιαστές λέει πως η ερμηνεία μοιάζει με τη δουλειά ενός ράφτη. Δίνει στο ράφτη ένα κομμάτι ύφασμα και του λες, «κάντο κουστούμι». Ο ράφτης όμως, κόβει το κουστούμι στα μέτρα του πελάτη. Το κείμενο της Αγίας Γραφής, λοιπόν, είναι σαν το ύφασμα. Το κάνεις ό,τι θέλεις.

Δεν είναι έτσι! Το κείμενο στέκεται «έξω» από εμάς. Υπάρχει η θεωρία πως μπορούμε να διαβάζουμε ένα κείμενο, ένα ποίημα ας πούμε, και αφού το διαβάσουμε, να συζητήσουμε τι σημαίνει για μένα, τι σημαίνει για σένα, κλπ... Είναι μια από τις σύγχρονες απόψεις που κυκλοφορούν.

Βέβαια, εμείς δεν είμαστε «φιλελεύθεροι» θα πει κάποιος. Σωστά δεν είμαστε, δεχόμαστε τη θεοπνευστία και το αλάθητο του Λόγου του Θεού. Πέφτουμε όμως στο λάθος της προσωπικής ερμηνείας, ανάλογα με το τι σημαίνει κάτι για μας, ή πως πιστεύουμε ότι μας μίλησε ο Θεός μέσα από ένα εδάφιο και δενόμαστε με τη δική μας ερμηνεία πιστεύοντας πως η ερμηνεία μας, ταυτίζεται με το Λόγο του Θεού. Χωρίς να το καταλαβαίνουμε, παραβιάζουμε πολλές φορές την ερμηνεία μιας περικοπής και κόβουμε το ύφασμα στα δικά μας, μέτρα! Δεν έχει σημασία αν γίνεται από αγαθό κίνητρο. Σημασία έχει ότι συμβαίνει.

Για αυτό ως αρχή: όταν διαβάζω τον Λόγο του Θεού, ή όταν ακούω τον Λόγο του Θεού να κηρύττεται πρέπει να προσέχω, πριν συμπεράνω τι σημαίνει για μένα σήμερα, πως εφαρμόζεται κάτι σε μένα σήμερα, πρέπει να σκεφτώ «ποια είναι η πρόθεση του συγγραφέα» πίσω από μια ιστορία, ή πίσω από ένα Ψαλμό, ή πίσω από τις Παροιμίες.

Κλασική παγίδα αποτελεί το να διαβάζουμε όλες τις Παροιμίες σαν να είναι όλες υποσχέσεις και μάλιστα δίνουμε και το δικό μας τρόπο στο πως θα πραγματοποιηθούν αυτές οι υποσχέσεις: Έλπιζε επί Κύριον εξ όλης σου της καρδιάς, και μη επιστηρίζεσαι εις την σύνεσίν σου· εν πάσαις ταίς οδοίς σου αυτόν γνώριζε, και αυτός θέλει διευθύνει τα διαβήματά σου (Παροιμίες 3:5-6). Αυτό το εδάφιο για τον πολύ κόσμο, σημαίνει πως όταν προσεύχομαι στο Θεό και του ζητάω να με οδηγήσει, ο Θεός θα με οδηγήσει, επομένως δε μπορεί να έχω κάνει λάθος στην απόφασή μου, ή στην επιλογή μου. Ή ο τρόπος με τον οποίο θα εφαρμοστεί είναι μόνο με την προσευχή καθώς ο Θεός θα μου μιλήσει την ώρα

που προσεύχομαι. Γιατί έχω μάθει ότι τους πολύ πνευματικούς έτσι τους οδηγεί ο Θεός. Κατά συνέπεια, γιατί έχει και συνέχεια η ερμηνεία του εδαφίου, δε μπορεί παρά ο Θεός να με βγάλει από το πρόβλημα μου και το αδιέξοδό μου, γιατί λέει, «θα διευθύνει τα διαβήματά μου».

Αυτό λέει το εδάφιο; Το εδάφιο λέει πως όταν ελπίζω δηλαδή όταν εμπιστευόμαι στη σοφία του Θεού και όχι στη δική μου, ή στη σοφία του κόσμου, και το κάνω αυτό σε κάθε περίπτωση στη ζωή μου, όταν παίρνω τις αποφάσεις μου και κάνω τις επιλογές μου σύμφωνα με αυτό που γνωρίζω ότι ο Θεός θέλει, τότε ο Θεός πράγματι θα οδηγεί τα βήματά μου. Δε λέει ότι θα με οδηγήσει μόνο την ώρα που προσεύχομαι, (όχι ότι είναι κακό να προσεύχομαι), ή ότι θα με ελευθερώσει πάντοτε από τις στενωπούς που βρίσκομαι.

Ή κοιτάζετε ας πούμε το Παροιμίες 10:24, Ο φόβος του ασεβούς θέλει επέλθει επ' αυτόν· η επιθυμία δε των δικαίων θέλει εκπληρωθή. Πάντα αυτό που φοβάται ο ασεβής του συμβαίνει; Πάντα η επιθυμία των δικαίων εκπληρώνεται; Όχι. Αλλού ο Λόγος του Θεού, στους Ψαλμούς μάλιστα λέει στον 73:2-5, Εμού δε, οι πόδες μου σχεδόν εκκλονίσθησαν· παρ' ολίγον ωλίωθησαν τα βήματά μου. Διότι εξήλευσα τους μωρούς, βλέπων την ευτυχίαν των ασεβών. Επειδή δεν είναι λύπαι εις τον θάνατον αυτών, αλλ' η δύναμις αυτών είναι στερεά. Δεν είναι εν κόποις, ως οι άλλοι άνθρωποι· ουδέ μαστιγώνονται μετά των λοιπών ανθρώπων.

Οι Παροιμίες είναι «παροιμίες». Δεν είναι υποσχέσεις, τουλάχιστον δεν είναι πάντα υποσχέσεις. Αν λοιπόν, εγώ τις διαβάζω χωρίς να έχω την πρόθεση του συγγραφέα στο νου μου, διαβάζω και είμαι σαν τον ράφτη που κόβει το ύφασμα στα μέτρα που του έχουν δώσει.

Και όταν μιλάμε για το συγγραφέα, εννοούμε τον άνθρωπο αυτόν που συνέταξε το κείμενο, ή αυτόν που το επεξεργάστηκε αργότερα, και πάνω απ' όλα το Θεό τον ίδιο. Αυτό είναι κάτι που το κάνουμε σε όλα τα κείμενα που διαβάζουμε.

Ο R.C. Sproul αναφέρει ένα χιουμοριστικό περιστατικό που δείχνει τη γελοιοότητα αυτής της μεθόδου.¹ Μια κοπέλλα είχε έντονη ανησυχία για το αν θα παντρευτεί ή όχι. Αποφάσισε να χρησιμοποιήσει τη μαντική μέθοδο ανεύρεσης μηνυμάτων από το Θεό. Άνοιξε τυχαία τη Γραφή της και άφησε το δάχτυλο της να δείξει τυχαία στο Ζαχαρίας 9:9,

Χαίρε σφόδρα, θύγατερ Σιών· αλάλαξε, θύγατερ Ιερουσαλήμ· ιδού, ο βασιλεύς σου έρχεται προς σέ· αυτός είναι δίκαιος και σώζων· πραΰς και καθήμενος επί όνου και επί πώλου υιού υποζυγίου.

«Χαίρε σφόδρα (φαίνεται καλό το μήνυμα . . .) θύγατερ (ναι, σε μένα μιλάει, είμαι γυναίκα, είμαι θυγατέρα!) Σιών (όχι ακριβώς, αλλά δεν πειράζει, για μένα λέει . . .), αλάλαξε, θύγατερ Ιερουσαλήμ ιδού ο βασιλεύς σου έρχεται προς σε» (νάτος ο πρίγκιπας, ο ιπότης που περιμένα!). Η κοπέλλα αυτή νοιάζοταν (ίσως και κυβερνιόταν) από ένα θέμα και είδε στο Λόγο του Θεού ένα προσωπικό μήνυμα προς αυτήν. Όμως δε διάβασε παρακάτω: «Αυτός είναι δίκαιος και

σώζων πραΰς και καθήμενος επί όνου και επί πώλου υιού υποζυγίου». Να λοιπόν που ο πρίγκιπας, ο άντρας που περίμενε η κοπέλλα δεν ήταν άλλος από το Μεσσία του Ισραήλ, το νυμφίο της εκκλησίας, τον Ιησού Χριστό. Και εδώ είναι το μεγάλο παράδοξο: αν λέγαμε σ' αυτήν την κοπέλλα, «ξέρεις εδώ δεν κάνει προσωπική προφητεία για σένα, δε μιλάει συγκεκριμένα για τον άντρα που θα γνωρίσεις, μιλάει για τον Ιησού Χριστό», η κοπέλλα αυτή θα απογοητευόταν! Θα στενοχωριόταν επειδή η περικοπή μιλούσε για το Χριστό κι όχι για τον άντρα των ονείρων της. Και δε θα λάμβανε ίσως ένα βαθύτερο μήνυμα που περιείχε γι' αυτήν προσωπικά η περικοπή, πως όπως κάθε γυναίκα χαίρεται για τον ερχομό του συζύγου της, έτσι πρέπει να χαίρονται οι πιστοί για τον ερχομό του Χριστού, γιατί Εκείνος (πολύ περισσότερο από ένα σύζυγο) μπορεί να εκπληρώσει τις βαθύτερες επιθυμίες της καρδιάς μας.

Υπάρχει ένας παιδικός ύμνος, τον οποίο αγαπώ πολύ, γιατί «διδάσκει» ακριβώς αυτή την αλήθεια με την οποία ασχολούμαστε:

Μελετώντας τη Γραφή κάθε μέρα, σκέφτομαι τρεις ερωτήσεις...

«Τι λέει εδώ;»

«Τι εννοεί;»

«Τι λέει σε μένα ο Θεός;»

Τ' Άγιο Πνεύμα ζει μες στην καρδιά μου,
κι Αυτός θα μ' οδηγήι,
θα μου δείχνει τις απαντήσεις,
για να μάθω τη Γραφή!

Νομίζω πως όλοι μας μπορούμε να μάθουμε πως πριν να καταλήξουμε στο «τι λέει σε μας ο Θεός», πρέπει να είμαστε σίγουροι για το «τι λέει» και το «τι εννοεί». Το τι λέει «σε μένα» ο Θεός αφορά την πιθανή «εφαρμογή» μιας περικοπής. Πριν καταλήξουμε όμως στην «εφαρμογή» πρέπει να περάσουμε από τη σωστή «ερμηνεία» ώστε να μην κόβουμε και ράβουμε την Αγία Γραφή στα δικά μας μέτρα!

Τι πρέπει, λοιπόν, να συμβαίνει κάθε φορά που διαβάζουμε το Λόγο του Θεού; Να έχουμε υπόψη μας το εξής σχήμα:

ΘΕΟΣ

Ο Θεός είναι ο τελικός συγγραφέας όλης της Αγίας Γραφής. Ο Θεός έχει ένα σκοπό (μια πρόθεση) για κάθε τι που γράφεται στο Λόγο Του.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Ο Θεός χρησιμοποίησε ανθρώπους για να δώσει τα μηνυματά Του. Το τι λέει ένα κείμενο ξεκινάει από το τι ήθελαν

ο Θεός και ο άνθρωπος να μας πουν (η πρόθεση του συγγραφέα).

ΚΕΙΜΕΝΟ

Οι άνθρωποι του Θεού έγραψαν αυτά που τους είπε ο Θεός. Η ερμηνεία του κειμένου ξεκινάει από αυτό που «λέει» το κείμενο.

ΠΡΩΤΟΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ

Αυτά που έγραψαν απευθύνθηκαν σε κάποιους ανθρώπους μιας δεδομένης κουλτούρας, ιστορίας και εποχής. Οι πρώτοι αναγνώστες «εφάρμοσαν» αυτά που άκουσαν στις δικές τους περιστάσεις.

ΣΗΜΕΡΙΝΟΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ

Ο Λόγος του Θεού που γράφτηκε «τότε» είναι διαχρονικός, αλάθητος, θεόπνευστος και μιλάει και σε εμάς σήμερα οδηγώντας μας προς το Θεό.

Βασικό επακόλουθο όλων των προηγούμενων είναι πως ο Λόγος του Θεού δεν μπορεί να «λέει» σε μένα κάτι που δεν το έλεγε ποτέ. Για παράδειγμα δεν μπορεί η κοπέλα που αναφέραμε να επικαλεστεί το συγκεκριμένο χωρίο για να υποστηρίξει πως ο Θεός της μίλησε μέσα από τη Αγία Γραφή γιατί στο συγκεκριμένο κομμάτι δε φαίνεται ούτε ο Θεός ούτε ο άνθρωπος να είχαν την πρόθεση να πουν αυτό που η κοπέλα «ήθελε» να πουν.

Δηλαδή δεν μπορεί να εννοεί κάτι ο Λόγος του Θεού, ή να με οδηγεί σε κάποια πράξη που δεν την κατάλαβαν οι πρώτοι αναγνώστες ή που ξεφεύγει από την πρόθεση του ανθρώπου που συνέταξε το κείμενο, ή του Θεού που είναι ο συγγραφέας όλης της Βίβλου.

Αυτή την απλή σειρά που αναφέραμε, την ακολουθούμε όταν διαβάζουμε οτιδήποτε. Μελετούμε τον Όμηρο, τον Πλάτωνα, μελετούμε τον Μακρυγιάννη, τον Καβάφη. Πάντα

ξεκινάμε από το τι προσαθεί ο άνθρωπος αυτός να μας πει. **Στην περίπτωση της Βίβλου, λοιπόν, πρέπει προσέχουμε πολύ περισσότερο από τα άλλα βιβλία.**

Θεού θέλοντος θα συνεχίσουμε την επόμενη φορά. Θέλω όμως, να τελειώσω με το εξής εδάφιο ως ενθάρρυνση για την περαιτέρω μελέτη μας: *Εις πάσαν τελειότητα είδον όριον· αλλ' ο νόμος σου είναι πλατύς σφόδρα* (Ψαλμός 119:96). Όλα όσα φτιάχνει ο άνθρωπος έχουν το όριο τους. Ακόμη και η φυσική δημιουργία του Θεού έχει περιορισμούς. Ο νόμος Του όμως, όχι! Όσο και να διαβάσουμε το Λόγο του Θεού πάντα έχουμε μαθήματα να πάρουμε.

Και για την Παλαιά Διαθήκη, μια από τις μαρτυρίες της Καινής είναι στη *Β' Πέτρον 1:20-21*, *τούτο πρότον εξεύροντες, ότι ουδεμία προφητεία της γραφής γίνεται εξ ιδίας του προφητεύοντος διασαφήσεως· διότι δεν ήλθε ποτέ προφητεία εκ θελήματος ανθρώπου, αλλ' υπό του Πνεύματος του Αγίου κινούμενοι ελάλησαν οι άγιοι άνθρωποι του Θεού.*

Ο Λόγος του Θεού ήλθε σε μας με την οδηγία του Αγίου Πνεύματος. Για να είναι στα χέρια μας, με την παρούσα μορφή του, σημαίνει πως ο Θεός το θέλησε. Δεν υπάρχει κομμάτι που να μπήκε κατά λάθος, ή που να μην έχει αξία.

Ο Θεός, λοιπόν, ας μας βάζει πείνα και δίψα για το Λόγο Του. Ας μη ξεχνάμε ότι πολλά χρόνια πριν ο Θεός είπε στον Ιησού του Ναυή, ότι για να ευοδούται σε ότι και αν κάνει αυτό το βιβλίο του Νόμου δε θα απομακρυνθεί από το στόμα του. Θα έπρεπε να το μελετά μέρα και νύχτα. Γιατί; Για να προσέχει να κάνεις όλα όσα λέει. Έτσι ας ζήσουμε και εμείς! ❀

Υποσημειώσεις

¹ Αυτό το παράδειγμα ήρθε στην προσοχή μου από τον αδ. Jeff Baldwin.

Ο αδ. Γ. Αδάμ είναι ποιμένας της Β' Ε.Ε.Ε. Αθηνών

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Ειδοποιούνται οι αγαπητοί συνδρομητές του “ΑΣΤΕΡΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ” να εξοφλήσουν τη συνδρομή τους.

Με κατάθεση στον αριθμό Λογαριασμού Τραπεζής ALPHA 149-00-2786-004611 (Ιωάννης Εμμανουήλ)

ή με ταχυδρομική επιταγή ή στους κατά τόπους αντιπροσώπους.

Προσοχή!!! Μην αμελήσετε να δώσετε στην τράπεζα το ονοματεπώνυμό σας ώστε να ενημερωθεί το αρχείο μας.

Οι συνδρομές για το έτος 2005 έχουν ως εξής:

Ελλάδα και Κύπρος: 10 €

Οι συνδρομές του εξωτερικού: Χώρες Ευρωπαϊκής Ενώσεως: 26 €, ΗΠΑ: 30 δολάρια ΗΠΑ, Καναδάς, Αυστραλία: 40 δολάρια Καναδά ή Αυστραλίας

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΘΕΡΜΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ ΜΑΣ ΝΑ ΑΠΟΣΤΕΙΛΟΥΝ ΤΟ ΣΥΝΤΟΜΟΤΕΡΟ ΤΙΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΤΟΥΣ

Το Υπόβαθρο της Ζωής και του Θανά- του στη Β΄

Η Β΄ Κορινθίους, που γράφτηκε για την εκκλησία στην Κόρινθο, την οποία ο ίδιος ο απόστολος Παύλος ίδρυσε και γνώριζε καλύτερα από οποιονδήποτε άλλον, είναι η πιο προσωπική από όλες τις επιστολές του Παύλου. Ποτέ δεν αμφισβητήθηκε η πατρότητά της, αλλά πάντοτε αποδιδόταν στον απόστολο Παύλο.¹ Επίσης, όπως είναι γενικά παραδεκτό, η συγκεκριμένη επιστολή αποτελεί την πιο δυσνόητη από όλες τις επιστολές του Παύλου.

Η αιτία για αυτήν την τόσο έντονα προσωπική και ιδιαίτερος περίπλοκη φύση της συγκεκριμένης επιστολής έγκειται στο γεγονός ότι ο Παύλος έγραφε προς μία εκκλησία που ήταν διακεκομμένη μεταξύ εκείνων που υποστήριζαν τον Παύλο και εκείνων που απέρριπταν τη γνησιότητά του ως αποστόλου. Μεταξύ της συγγραφής της Α΄ και της Β΄ Κορινθίους, αυτοί που εναντιώνονταν στον Παύλο είχαν ήδη καταφτάσει στην Κόρινθο κηρύττοντας ένα «έτερο ευαγγέλιο» του Χριστού και του Πνεύματος (Β΄ Κορ.11:4). Αντί να καλούν τους Κορινθίους πιστούς σε μια ζωή πιστότητας, επιμονής και αγάπης μέσα στις δοκιμασίες, οι αντίπαλοι του Παύλου τους υπόσχονταν απελευθέρωση από τη δοκιμασία και μια σταθερή και συνεχή πορεία πνευματικής ζωής. Αντί για τη φανέρωση του καρπού του Αγίου Πνεύματος, οι άνθρωποι αυτοί υποστήριζαν τους ισχυρισμούς τους ότι είναι εγκεκριμένοι απόστολοι με στασιακές επιστολές από άλλες εκκλησίες (Β΄ Κορ.3:1). Αντί να προσδιορίζεται η ταυτότητά τους από το γεγονός ότι αποτελούν υπηρέτες του Χριστού, αντίθετα, υπερηφανεύονταν για την ιδιαίτερη καταγωγή και κληρονομιά τους ως Ιουδαίοι (Β΄ Κορ.3:4-18, 11:21-22), θέλοντας να εντυπωσιάσουν με τη ρητορική τους λάμψη (Β΄ Κορ.10:10, 11:6), και 'φούσκωναν' με την πραγματοποίηση υπερφυσικών σημείων (Β΄ Κορ.10:12, 11:12,18, 12:12). Φτάσανε ακόμη και στο σημείο να απαιτούν χρήματα απ' τους Κορινθίους, ως αποδεικτικό στοιχείο της αξίας του μηνύματός τους (Β΄ Κορ.2:17, 11:19-21).

Ως απάντηση σε όλους αυτούς, ο Παύλος αποφασίζει να επισκεφτεί την Κόρινθο αμέσως, προκειμένου να βοηθήσει την εκκλησία. Μετά, από εκεί, θα μετέβαινε στη Μακεδονία και έπειτα, καθώς θα ταξίδευε για την Ιερουσαλήμ, θα επέστρεφε για μια δεύτερη επίσκεψη στην Κόρινθο (η «διπλή χαρά» του Β΄ Κορ.1:15-16). Όταν λοιπόν βάσει του προγραμματισμού του επισκέπτεται την Κόρινθο, η επίσκεψή του αυτή σύντομα μετατρέπεται σε μια «επώδυνη εμπειρία». Η εκκλησία επαναστατεί ενάντια στην εξουσία και το ευαγγέλιο που κήρυττε, ενώ κάποιος από τους ηγέτες της εκκλησίας του επιτέθηκε με άσχημο τρόπο (Β΄ Κορ.2:1, 5-8, 7:8-13, 11:4). Επηρεασμένοι από το «ευαγγέλιο της ευημερίας» (*«health and wealth, prosperity gospel»*) που οι αντιπρόσωποι στον Παύλο δίδασκαν, οι πιστοί της εκκλησίας Κορίνθου διατύπωσαν την ένσταση ότι ο Παύλος υπέφερε πάρα πολύ, και ότι η παρουσία και διακονία του δεν ήταν τόσο λαμπρές ώστε να φανερώσουν ότι είναι ένας πληρωμένος με το Άγιο Πνεύμα απόστολος του Χριστού! Αντιμέτωπος με μιας ευρείας κλίμακας ανταρσία ενάντια στην αποστολική του εξουσία, ο Παύλος αποφασίζει να φύγει από την Κόρινθο και να πάει στη Μακεδονία, και έπειτα, αντί να επιστρέψει στην Κόρινθο, να μεταβεί στην Έφεσο, (Β΄ Κορ.1:23-2:5, 7:12), αποφασισμένος να μη βιώσει κάποια άλλη «οδυνηρή επίσκεψη» (Β΄ Κορ.2:1-2).

Η αναχώρηση του Παύλου από την Κόρινθο, ωστόσο, δεν αποτέλεσε μία πράξη δειλίας εκ μέρους του, όπως αναμφίβολα οι ψευδοαπόστολοι την παρουσίασαν (Β΄ Κορ.10:10-11, 11:20-21). Όπως ο Χριστός κατά την πρώτη του έλευση, έτσι και ο Παύλος γνώρισε ταπεινωτική συμπεριφορά, χωρίς καμία αντεκδίκηση. Αντί να φοβηθεί τους αντιπάλους του, απέφυγε να κρίνει όλους εκείνους που βρίσκονταν σε ανταρσία, προκειμένου να τους φανερώσει και εκφράσει το θείο έλεος, δίνοντάς τους χρόνο να μετανοήσουν (Β΄ Κορ.1:23-24). Με το που βρέθηκε ο Παύλος στην Έφεσο, έστειλε τον Τίτο πίσω στην Κόρινθο με ένα σοβαρό και ποτισμένο με δάκρυα γράμμα-επιστολή, με το οποίο προειδοποίησε τους Κορινθίους για την κρίση του Θεού, καλώντας τους να μετανοήσουν (Β΄ Κορ.2:3-4, 7:8-16). Αφού ο Τίτος έφυγε για την Κόρινθο, ο ίδιος ο Παύλος πήγε στην Τρωάδα για να συνεχίσει τη διακονία του και να περιμένει τον Τίτο να επιστρέψει με φρέσκα νέα για την εκκλησία της Κορίνθου. Όταν όμως ο Τίτος καθυστέρησε να επιστρέψει, ο Παύλος φοβήθηκε τόσο για την ασφάλεια του Τίτου όσο και για την κατάσταση των Κορινθίων. Γεμάτος με αγωνία κι ανησυχία, ο Παύλος αφήνει την ανοιχτή πόρτα που είχε στην Τρωάδα και πηγαίνει στη Μακεδονία, προκειμένου να βρει τον Τίτο (2:12-13). Εκεί, επιτέλους, συναντά τον Τίτο και μαθαίνει τα ευχάριστα νέα ότι ο Θεός χρησιμοποίησε την «ποτισμένη με δάκρυα επιστολή» του για να φέρει μετάνοια στην πλειοψηφία της εκκλησίας (2:5-11, 7:5-16)!

Δυστυχώς, ο Παύλος επίσης άκουσε, κάτω και από την επιρροή των αντιπάλων του, ότι υπήρχε ακόμη μία μικρή μειοψηφία που συνέχιζε να απορρίπτει την εξουσία του Παύλου. Κι ακόμη χειρότερα, – σύμφωνα με τους ισχυρισμούς των αντιφρονούντων–, **α**, η προφανής ντροπή που ήρθε επάνω στην εκκλησία εξαιτίας της πρακτικής του Παύλου να υποστηρίζει τον εαυτό του (Β΄ Κορ.11:7-9), **β**, η φαινομενικά άσπατη αλλαγή των σχεδίων του, όχι μια φορά, αλλά τρεις (Β΄ Κορ.1:12-2:4,

2:12-13), και γ. η υποψία ότι κήρυττε αμοσθί ως μέρος ενός σχεδίου, κατά το οποίο χρησιμοποιούσε τη λογία για να γεμίσει τις τσέπες του (Β' Κορ. 16-24; 12:16-18), έμοιαζαν να υποστηρίζουν τα συμπεράσματά τους.

Σε απάντηση, ο Παύλος έγραψε τη «Β' Κορινθίους» από τη Μακεδονία, περίπου ένα χρόνο αφού έγραψε την Α' Κορινθίους (περί το 55-56 μ.Χ.). Ο στόχος του γράφοντας τη Β' Κορινθίους ήταν διπλός: να δυναμώσει την πίστη εκείνων που είχαν μετανοήσει και, παράλληλα, να καλέσει σε μετάνοια εκείνους που ακόμη ήταν σε ανταρσία ενάντια σ' αυτόν και στο ευαγγέλιο. Καθώς, επιστρέφοντας στην «τρίτη επίσκεψη» του, ο Παύλος θα έπρεπε τελικά να κρίνει εκείνους που ακόμη απέρριπταν τη διακονία του, σαν κάποιου που γνήσια αντιπροσώπευε τον αναστημένο Χριστό (10:6; 12:14-19; 13:1-10). Ο Παύλος δε μπορούσε να περιμένει άλλο, το Ευαγγέλιο διακυβευόταν: οι αντιτιθέμενοι ήταν «ψευδαπόστολοι, απατηλοί εργάτες», που αν και διέκριναν του εαυτού τους ως «αποστόλους του Χριστού», ήταν «υπηρέτες του Σατανά» (Β' Κορ. 11:13-15).

Παρόλο που σε όλη την επιστολή αυτά τα θέματα αλληλοκαλύπτονται, η Β' Κορινθίους, ωστόσο, μπορεί να χωριστεί σε τρία μέρη: **α.** Την υπεράσπιση του Παύλου για την αποστολικότητα της διακονίας του, προκειμένου να ενισχύσει την πίστη εκείνων που τελευταία επέστρεψαν στον Παύλο και το ευαγγέλιο (κεφ. 1-7), **β.** την πρόκληση προς εκείνους που είχαν μετανοήσει, προκειμένου να φανερώσουν την πραγματικότητα της Χάρης του Θεού στη ζωή τους, προσφέροντας ελεημοσύνη προς τους φτωχούς στην Ιερουσαλήμ. Κάνοντάς το αυτό θα βεβαίωναν ότι «δε δέχτηκαν τη Χάρη αυτή του Θεού μάταια στη ζωή τους» (6:1, κεφ. 8-9), και **γ.** την αντιπαράθεση με τους αντιπάλους του καθώς και με εκείνους που ήταν ακόμη επηρεασμένοι από εκείνους, προκειμένου να προσφέρει στους αντάρτες ακόμη μία ευκαιρία να μετανοήσουν, ώστε να γλιτώσουν από τη θεία κρίση (κεφ. 10-13)

Αντίθετα σε αυτό το σκηνικό, το κεντρικό θέμα της Β' Κορινθίους είναι η σχέση μεταξύ των δοκιμασιών-θλίψεων και της δύναμης του Αγίου Πνεύματος στο αποστολικό βίωμα και εμπειρία του Παύλου. Αντί να αμφισβητούν την επάρκειά του, οι θλίψεις του Παύλου, ιδιαίτερα η προθυμία του να υποφέρει εξαιτίας της αγάπης του για το Χριστό και τους άλλους, αποτέλεσαν το μέσο δια των οποίων η γνώση του Θεού που αποκαλυπτόταν στο σταυρό του Χριστού και στην αναστάσιμη δύναμη του Αγίου Πνεύματος, φανερωνόταν—αποκαλυπτόταν στον κόσμο (1:3-11, 4:7-12, 6:3-10, 11:23β-33, 12:9-10, 13:4, και, μεταφορικά, 2:14-17). Αυτή η αποκάλυψη πραγματοποιήθηκε με δύο τρόπους. Είτε ο Θεός έσωσε τον Παύλο από τις αντιξοότητες όταν του ήταν πολύ δύσκολο να τις αντέξει, όπως στο 1:8-11, είτε τον ενδυνάμωσε μέσα σε αυτές τις αντιξοότητες προκειμένου να υπομείνει τη σχετική θλίψη με πνεύμα ευγνωμοσύνης για τη δόξα του Θεού (4:7-12, 6:3-10, 13:4). Και μέχρι τη μελλοντική επιστροφή του Χριστού, ήταν μάλλον αυτή η πιστή στάση του Παύλου στο να υπομένει τις θλίψεις παρά το γεγονός των θαυμάτων που βίωσε, που δόξαζαν το Θεό περισσότερο απ' όλα! Και όπως ο ίδιος διακήρυξε, η δύναμη του Χριστού τελειώθηκε μέσα στην αδυναμία του (12:9).

Παρηγορημένος από την κυριαρχία του Θεού και ενδυναμωμένος από τη θεία παρουσία, η ικανότητα του Παύλου να είναι χαρούμενος μέσα στις θλίψεις που βίωσε σε αυτό τον κόσμο και η προθυμία του να πάσχει χάριν του ευαγγελίου, προσφέροντας τη ζωή του για την εκκλησία, αποτέλεσαν το μέσο εκείνο δια των οποίων ο Θεός αποκάλυψε τη δόξα του με τον πιο θαυμαστό τρόπο (1:3, 11, 20, 3:8-11, 4:4-6, 4:15, 9:11-15). Επιπλέον, ο Παύλος βεβαιώνει ότι όποτε ο λαός του Θεού υπομένει τα ίδια παθήματα και θλίψεις τα οποία ο ίδιος κλήθηκε να βιώσει ως απόστολος του Χριστού, και αυτοί επίσης φανερώνουν τη δύναμη και δόξα του Θεού (1:7). Αυτή η ζωή της πίστεως με τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος δηλώνει το τι σημαίνει να βιώνει κάποιος την πραγματικότητα της νέας διαθήκης (3:6-18) και να αποτελεί μέρος της νέας δημιουργίας του Θεού εν μέσω της παλαιάς (4:6-5:21).

Γίνεται έτσι ξεκάθαρο ότι στον 21^ο αιώνα η πιο προσωπική επιστολή του αποστόλου Παύλου παραμένει ως η πιο μεγάλη πρόκληση για εμάς. Η Δεύτερη Κορινθίους μας καλεί να μετανοήσουμε από την χωρίς μετάνοια εμπιστοσύνη μας στη «φθινή χάρη». Η γνήσια πίστη φανερώνεται μέσα σε μία ζωή που δε ζει για τον εαυτό της, αλλά για αυτόν που πέθανε και αναστήθηκε για εκείνη (5:15). Η Δεύτερη Κορινθίους, επίσης, μας καλεί να απορρίψουμε τα ευαγγέλια της ευημερίας του σήμερα. Η ελπίδα μας δε βασίζεται στους θησαυρούς αυτού του κόσμου. Η δόξα του Θεού φανερώνεται με τον πιο θαυμαστό τρόπο όχι στις επιτυχίες του λαού του Θεού, αλλά στην προθυμία αυτού του λαού να υποφέρει για το Χριστό και τη Βασιλεία του, καθώς και στην ευφροσύνη του στην κυριαρχία του Θεού τι στιγμή εκείνη που το κακό του κόσμου αυτού προσβάλλει τη ζωή τους (1:8-11, 4:7-12). Τέλος, η Δεύτερη Κορινθίους μας καλεί να ακολουθήσουμε το παράδειγμα του αποστόλου Παύλου, όπως εκείνος ακολούθησε του Χριστού, θεωρώντας τις ανάγκες των άλλων ως πιο σημαντικές από τις δικές μας. Αυτό αποτελεί εκείνο που η Βίβλος αποκαλεί *αγάπη*, και όπως η συγκεκριμένη επιστολή κάνει σαφές, η αγάπη μας για τους άλλους εξαιτίας της αγάπης του Χριστού για εμάς παραμένει η πιο θαυμαστή φανέρωση της δύναμης και παρουσίας του Θεού στον κόσμο (5:14). ✿

Μετάφραση: Σταύρος Δελιγιάννης

Υποσημειώσεις

¹ Ό,τι ακολουθεί αποτελεί διασκευή του άρθρου μου, "Corinthians, Letters to the," *Dictionary of Paul and His Letters*, ed. Gerald F. Hawthorne, Ralph P. Martin, and Daniel G. Reid (Downers Grove: InterVarsity Press, 1993), 164-179.

O Scott Hafemann είναι καθηγητής στο Θεολογικό Σεμινάριο Gordon-Conwell, στη Βοστώνη των Η.Π.Α.

ΛΟΓΩ ΣΟΒΑΡΟΥ ΤΕΧΝΙΚΟΥ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ, ΤΟΥΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥΣ
ΜΗΝΕΣ ΔΕΝ ΣΥΝΕΧΙΣΤΗΚΕ Η ΣΕΙΡΑ ΤΗΣ
ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ.
ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΑΠΟ ΑΥΤΟΝ ΤΟ ΜΗΝΑ.

Βασική αλήθεια στην κοινωνία

του κ. Στ. Κατσάρκα

Συνέχεια από το προηγούμενο

Υπάρχουν πολλά ερωτήματα σχετικά με την αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων που δυστυχώς θα πρέπει να τ' αφήσουμε απ' έξω. Ποια θα πρέπει να είναι η στάση του χριστιανού και της εκκλησίας του Χριστού απέναντι στη θανατική καταδίκη; τι γνώμη έχουμε για την ευθανασία ή για τον έλεγχο των γεννήσεων; τι έχουμε να πούμε για τη μόλυνση του περιβάλλοντος και για την υλιστική και καταναλωτική νοοτροπία του σύγχρονου ανθρώπου που είναι η κύρια αιτία για το πρόβλημα της μόλυνσης; πώς θα πρέπει ν' αντιμετωπίζει ο χριστιανός το θέμα του πολέμου, της ειρήνης και της στρατιωτικής υπηρεσίας; τι έχουμε να πούμε για το πρόβλημα των διαζυγίων; Να μερικά ερωτήματα που θ' άξιζε να συζητηθούν σ' ένα άλλο συνέδριο ή από τα κάθε είδους έντυπά μας που ελάχιστα ή με πολύ περιέργο τρόπο τ' αντιμετωπίζουν. Και δεν είναι μονάχα τα συνέδρια ή τα περιοδικά. Γενικά μέσα στις εκκλησίες μας λείπει ο διάλογος, λείπει ο προβληματισμός σχετικά με την επικαιρότητα, λείπουν τα στρογγυλά τραπέζια, λείπουν οι ευκαιρίες για όσους έχουν ευρύτερα ενδιαφέροντα και λαχταρούν να συζητήσουν, ν' ακούσουν και ν' ακουστούν.

Ας μην επεκαθούμε όμως περισσότερο λέγοντας τον πόνο μας, γιατί θ' ακολουθήσουμε δρόμους ξένους προς το σημερινό μας θέμα. Που έχει ένα δεύτερο –και τελευταίο– κεφάλαιο. Και που μας ενδιαφέρει πιο άμεσα απ' το πρώτο. Εξετάζουμε την αλήθεια στην κοινωνία, και μιλήσαμε για τους στόχους που έχει βάλει η ανθρωπότητα για τη διαμόρφωση μιας ιδανικής ανθρώπινης κοινωνίας, κι ακόμη είπαμε για τη στάση που πρέπει να κρατήσει ο χριστιανός και η εκκλησία του Χριστού απέναντι στα κοινωνικά προβλήματα και αιτήματα. Στο δεύτερο αυτό κεφάλαιο έχουμε ν' απαντήσουμε σ' ένα ακόμη πιο σπουδαίο πρόβλημα: Διακηρύττουμε –και

πολύ σωστά– πως μια κοινωνία χωρίς το Χριστό δε μπορεί ποτέ να γίνει δίκαια κι ιδανική, κι ακόμη πιστεύουμε πως είμαστε οι πρέσβεις του Κυρίου πάνω στη γη, όπως άλλωστε ψάλλουμε σ' έναν απ' τους πιο συνηθισμένους μας ύμνους. Αν λοιπόν θέλουμε να επιδράσουμε στη σωστή κατεύθυνση πάνω στο περιβάλλον μας και γενικότερα πάνω στην ανθρώπινη κοινωνία, θα πρέπει εμείς πρώτοι ν' αποτελέσουμε μια σωστή κοινωνική ομάδα. Κι όταν λέμε «εμείς» εννοούμε τις εκκλησίες μας, τους ομίλους μας των νέων, τις χορωδίες μας, τις όποιες οργανωμένες ομάδες. Πώς λοιπόν νομίζουμε ότι μπορούν να πραγματοποιηθούν στις μικρές κοινωνίες μας οι στόχοι που γι' αυτούς μιλήσαμε παραπάνω, για να γίνουν με τα ανθρώπινα έστω μέτρα ιδανικές;

Το πρώτο –και το πιο βασικό– που θα μπορούσε να πει κανείς είναι ότι για να υπάρξει μια σωστή σχέση και μια αρμονική διαβίωση και συνεργασία μεταξύ μας είναι ν' αφήσουμε το Πνεύμα του Θεού να δουλέψει ανενόχλητα μέσα μας κι ανάμεσά μας για να διαμορφώσει τις κοινωνίες μας με τον τρόπο που θέλει ο Θεός. Κάτι που λέγεται πολύ συχνά –με ποταμούς μάλιστα ρητορικών λόγων– πραγματοποιείται όμως πολύ σπάνια. Ένα σωρό προκαταλήψεις και παραδόσεις ξένες προς το πνεύμα της Αγίας Γραφής, και προπάντων η ανθρώπινη μικρότητα και ο φθόνος που δύσκολα, πολύ δύσκολα βγαίνει από τις καρδιές, μαζί με τη μικρόνοια, τη στενοκεφαλιά που προσπαθεί μάλιστα να αναγορευτεί βασίλισσα της εξυπνάδας –όλα αυτά έχουν φυτέψει πολλά ζιζάνια και αγκάθια στο δρόμο για την αρμονική συμβίωση και το κτίσιμο μιας μικρής ιδανικής χριστιανικής κοινωνίας. Κι ακόμη το δεύτερο που δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάμε είναι πως αντίθετα με την απρόσωπη ανθρώπινη κοινωνία, στη μικρή χριστιανική κοινωνία και κοινότητα τα πάντα ξεκινούν –πρέπει να ξεκινούν– από την αγάπη. Απ' αυτήν θα προέλθει –αν πραγματικά υπάρχει– και ο αλληλοσεβασμός κι οι αρμονικές σχέσεις και η αλληλοβοήθεια, και όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά που συνθέτουν την ιδανική κοινωνική εικόνα. Κι είναι σαφές ότι ακόμη και η ζήλια και η μικρότητα και η μικροψυχία προέρχονται από την έλλειψη της αγάπης, κι ακόμη για να υπάρξει αγάπη πρέπει πρώτα αυτά να ξεριζωθούν. Αυτό όμως είναι ένα άλλο μεγάλο κεφάλαιο της χριστιανικής ζωής.

Μιλώντας για τους κοινωνικούς αγώνες απαριθμήσαμε τους στόχους –αιτήματα των αγώνων αυτών που αποτελούν και τα στοιχεία μιας δίκαιης κοινωνίας. Σε μια μικρή κοινότητα όπως είναι οι εκκλησίες και οι ομάδες μας οι στόχοι και οι επιδιώξεις δεν μπορούν βέβαια ν' αποτελούν αντιγραφή όλων εκείνων που συναντά κανείς στις μεγάλες κοινωνίες. Ωστόσο υπάρχει μια σημαντική αντιστοιχία και αναλογία ανάμεσά τους που θα μας βοηθήσει στο να περιγράψουμε όλα εκείνα που θα έκαναν τις μικρές αυτές κοινωνίες σωστές και

αληθινά χριστιανικές. Μιλήσαμε πρώτ' απ' όλα για τη δίκαιη κατανομή του πλούτου και την εξάλειψη της εκμετάλλευσης του ανθρώπου από άνθρωπο. Αρκετοί από τους χριστιανούς δουλεύουν σε επιχειρήσεις που διευθύνονται από άλλους χριστιανούς. Με τις σημερινές συνθήκες που έχουν πετύχει οι εργαζόμενοι, δε νομίζω πως υπάρχουν και πολλά περιθώρια για οποιαδήποτε μορφής εκμετάλλευση προϊσταμένου προς υφιστάμενο. Αντίθετα, βλέπει κανείς κι ακούει πολύ συχνά για κατάχρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε βάρος του εργοδότη τους. Με το πρόσχημα μάλιστα πως «όλοι είμαστε αδελφοί κι επομένως ίσοι», γίνεται –συχνά ή σπάνια, δεν είμαι σε θέση να ξέρω ακριβώς– σημαντική εκμετάλλευση του εργοδότη με όπλο την περιλάλητη πια στη χώρα μας «αρχή της ήσυχονος προσπαθείας», που αποτελεί διαφορετικό όνομα της ανευθυνότητας και της τεμπελιάς. Αυτό είναι το υπ' αριθμόν δύο σκέλος, ας πούμε, στο παραπάνω αίτημα. Το πρώτο και κύριο, το αντίστοιχο με την άσκηση κοινωνικής δικαιοσύνης στις μεγάλες κοινωνίες, είναι η κοινωνική δραστηριότητα των εκκλησιών μας, η κάθε είδους δηλ. βοήθεια στους φτωχούς και στους πάσχοντες. Θυμάστε το θαύμα –ή μάλλον τα δύο θαύματα– του Κυρίου με τους πεινασμένους στην έρημο που τους χόρτασε με τα ψωμά και τα ψάρια; που ενδιαφέρθηκε όχι μονάχα για τις πνευματικές τους ανάγκες, αλλά και για τις υλικές; Και μήπως ήταν μόνο αυτή η περίπτωση όπου έγινε κάτι τέτοιο; Πρόκειται για κάτι που καθώς περνούν τα χρόνια η εκκλησία του Χριστού το συνειδητοποιεί όλο και περισσότερο. Η παρουσία ανθρώπινων ομάδων στη χώρα μας που έχουν ανάγκη από τη βοήθειά μας καθώς και η δυστυχία που επικρατεί σε γειτονικές μας χώρες που πρόσφατα άνοιξαν τα σύνορά τους, έχει ευαισθητοποιήσει αρκετούς από μας κι αρκετές εκκλησίες και οργανώσεις για προσφορά υλικής βοήθειας και για προσφορά υπηρεσίας. Δεν είναι όμως αυτό αρκετό. Υπάρχει ένα τεράστιο δυναμικό μέσα στις εκκλησίες μας και κυρίως μέσα στους νεανικούς όμιλους μας, που δεν έχει ακόμη καταλάβει ότι δεν μπορούμε να περιοριζόμαστε μονάχα σε μια συγκέντρωση για συμμελέτη ή για συμπροσευχή μια-δυο φορές την εβδομάδα ή σε προετοιμασία συνεδρίων σαν κι αυτό, όσο χρήσιμη κι ευλογημένη κι αν είναι αυτή η υπηρεσία. Είναι καιρός οι όμιλοι των νέων στις εκκλησίες μας, κι οι πιο μεγάλοι, να καταλάβουμε ότι ο χριστιανισμός μας χωρίς ουσιαστική βοήθεια προς τους συνανθρώπους μας πάσχει

Το πρώτο –και το πιο βασικό– που θα μπορούσε να πει κανείς είναι ότι για να υπάρξει μια σωστή σχέση και μια αρμονική διαβίωση και συνεργασία μεταξύ μας είναι ν' αφήσουμε το Πνεύμα του Θεού να δουλέψει ανενόχλητα μέσα μας κι ανάμεσά μας για να διαμορφώσει τις κοινωνίες μας με τον τρόπο που θέλει ο Θεός

από αναπηρία βαριάς μορφής. Δε λέω πως θα γίνουμε όλοι ιεραπόστολοι ή θα ιδρύσουμε χριστιανικά στέκια, αλλά οφείλουμε, και σαν άτομα και σαν εκκλησίες και σαν όμιλοι νέων, να καταλάβουμε πως κάτι πρέπει ν' αλλάξει στη νοοτροπία και στη δραστηριότητά μας, και ν' αλλάξει δραστικά.

Το δεύτερο αίτημα, «ίσες ευκαιρίες ανάπτυξης για όλους στην εργασία, στη μόρφωση, στον πολιτισμό», μεταφράζεται στις μικρές μας κοινωνίες στην «αξιοποίηση όλων των χαρισμάτων κι όλων των ικανοτήτων μέσα στην εκκλησία και στις εκκλησιαστικές ομάδες». Κι αυτό ακριβώς είναι ένα απ' τα πιο δύσκολα κεφάλαια. Γιατί προϋποθέτει γνήσιο χριστιανικό ήθος, αντικειμενικότητα, μεγαλοψυχία –είδος σε μεγάλη ανεπάρκεια– και φυσικά και πνεύμα διάκρισης και σωστή αντίληψη, για να ξέρουν οι υπεύθυνοι να τοποθετήσουν τον κατάλληλο άνθρωπο στην κατάλληλη θέση. Και δεν είναι μονάχα όλα αυτά. Θα πρέπει ο καθένας νάχει τη συναίσθηση και των αδυναμιών του και της αξίας του. Να ξέρει δηλ.

πως να κρίνει αντικειμενικά τον εαυτό του και να μη ζητά να κάνει το δάσκαλο, τον αρχηγό, το μαέστρο, το δημοσιογράφο όταν δεν το αξίζει, ή όταν τα χαρίσματά του είναι διαφορετικά από εκείνα που πιστεύει πως έχει. Όπως γράφει κι ο Παύλος στον Τιμόθεο: «Μη αμέλει το χάρισμα το οποίον είναι εν σοί», κι εμείς προσθέτουμε: «Ζήτη απ' το Θεό να σου δείξει το χάρισμα ή τα χαρίσματά σου και καλλιέργησέ τα και αξι-

οποίησέ τα». Θυμάστε που είπαμε πως πρέπει ν' αφήσουμε το Πνεύμα του Θεού να δουλέψει ανενόχλητα ανάμεσά μας. Και πώς μπορεί να γίνει κάτι τέτοιο όταν –αν και όπου γίνεται αυτό, δεν αναφέρομαι σε τίποτε συγκεκριμένο– τοποθετούμε σε ακατάλληλες θέσεις ακατάλληλους ανθρώπους μόνο και μόνο επειδή είναι «δικοί μας», συγγενείς μας ή της δικής μας «παρέας», ή αφήνουμε ανεκμετάλλετους κι αχρησιμοποίητους ανθρώπους με κραυγαλέα χαρίσματα, γιατί κάπου δεν ταιριάζουμε μαζί τους ή γιατί δε τους βρίσκουμε τάχα αρκετά «πνευματικούς»; μήπως πρέπει να ζητήσουμε από τον Κύριο εκείνος να καθαρίσει την καρδιά μας και να μας δείξει τα πραγματικά μας ελατήρια; μήπως τα προσχήματα που προβάλλουμε καλύπτουν άλλες αιτίες κι αισθήματα ανομολόγητα και σκοτεινά; Πόσοι και πόσοι άνθρωποι άξιοι δεν έχουν απομακρυνθεί από τις εκκλησίες μας ή μένουν σ' αυτήν κυριολεκτικά φυτοζωώντας και μέσα στην αφάνεια, ενώ ο κόσμος έξω επωφελείται κι απολαμβάνει τα ταλέντα τους που η δική μας τσιγκου-

νιά και μικροψυχία δεν τ' άφησε να χρησιμοποιηθούν στο έργο του Θεού;

Το τρίτο αίτημα, των ατομικών ελευθεριών και των ατομικών δικαιωμάτων, μεταφράζεται σε ελευθερία στο στοχασμό και στο λόγο και στις μεθόδους που χρησιμοποιούμε στο να εξαγγέλλουμε το ευαγγέλιο του Χριστού, και σε απαλλαγή από όλα εκείνα τα αγκάθια της όποιας παράδοσης, που έχουν συσσωρευτεί μέσα στους αιώνες και που σκοτώνουν την ουσία και το πνεύμα. Όχι ότι είναι κακές οι παραδόσεις. Δεν μπορούν όμως να στέκονται τροχοπέδη στην ελεύθερη διάδοση του Λόγου του Θεού και στην απρόσκοπτη έκφραση της πίστης. Θα ξαναπώ κάτι που έχω επαναλάβει πολλές φορές μέχρι τώρα, και που όπως νομίζω δίνει μια αρκετά διαφωτιστική εικόνα για το τι εννοούμε λέγοντας «ελευθερία εν Χριστώ» όπως την εννοεί ο Λόγος του Θεού κι ιδιαίτερα το περίφημο 14ο κεφάλαιο της προς Ρωμαίους επιστολής. Μοιάζει σα να μας έχει βάλει ο Θεός μέσα σ' ένα μεγάλο περιβόλι, χωρίς μονοπάτια, χωρίς απαγορευτικές πινακίδες, χωρίς στενόχωρους περιορισμούς, μ' ένα όμως ψηλό περίφραγμα γύρω-γύρω στα όριά του. «Απολαύστε το περιβόλι με τα όμορφα λουλούδια», μας λέει. «Κυλιστείτε στη γλόη, δροσιστείτε με το άφθονο νερό, παίξτε, χαρείτε, μονάχα μη βγείτε έξω απ' το φράχτη, έξω από εκείνα δηλ. που σας ορίζει η Αγία Γραφή. Αυτό είναι το μόνο που ζητώ από σας. Μέσα στο περιβόλι είστε τελείως ελεύθεροι να πάτε όπου θέλετε, να χαρείτε όπως θέλετε». Κι εμείς, πιο σοφοί απ' το Θεό, στήσαμε του

κόσμου τις απαγορευτικές πινακίδες, «μην πατάτε τη γλόη», «απαγορεύεται το τραγούδι», «απαγορεύεται το παιχνίδι», «περπατάτε μονάχα στα μονοπάτια», «να είστε ευπρεπώς ενδεδυμένοι», «από δω κι ύστερα επιτρέπεται μονάχα στους άντρες», κι ούτω καθεξής. Κι αυτό γίνεται και στην καθημερινή μας ζωή και συμπεριφορά, και στην εκκλησιαστική μας ζωή, και στη δραστηριότητά μας στο έργο του Θεού. Εγώ τουλάχιστον πιστεύω γι' αυτό το τελευταίο, για τη δραστηριότητά μας δηλ. στο έργο του Θεού, πως εκτός από τη συμμόρφωσή μας με όσα ζητά από μας η Αγία Γραφή, μοναδικός περιορισμός είναι η σοβαρή δουλειά και η ποιότητα, κι αυτό γιατί οφείλουμε να προσφέρουμε ό,τι υψηλότερο κι ό,τι καλύτερο προκειμένου για μια τόσο σπουδαία υπόθεση. Τα έχουμε πει όμως πολλές φορές αυτά μέχρι τώρα, κι εξάλλου το θέμα της ποιότητας και του επιπέδου στη δουλειά μας δεν αποτελεί αντικείμενο της σημερινής μας ομιλίας. Θα προσθέσουμε όμως ακόμη σχετικά με το αίτημα της ελευθερίας, πως μια σοβαρή αιτία περιο-

ρισμού της στους κύκλους μας είναι κι αυτό που θα μπορούσαμε να τ' ονομάσουμε «κοινωνική καταπίεση» πάνω στο άτομο. Χωρίς ίσως να το συνειδητοποιούμε πάντα, υποχρεώνουμε τον κάθε πιστό στην εκκλησία μας, τον κάθε νέο στους ομίλους μας, τον καθένα στην ομάδα μας ν' ακολουθήσει αναγκαστικά τις καθιερωμένες συνήθειες, να ζήσει όπως εμείς του το ορίζουμε κι όχι όπως η συνείδησή του απέναντι στο Θεό τού το υπαγορεύει, τον αναγκάζουμε να συμμορφωθεί προς τη δοσμένη «γραμμή», γιατί αλλιώς τον περιμένει η περιθωριοποίηση κι η απομόνωση. Πρέπει κάποτε να το καταλάβουμε –και να το αποδεχτούμε– πως όλοι οι άνθρωποι δεν είναι κομμένοι και ραμμένοι στα ίδια καλούπια. Πως υπάρχουν κι εκείνοι που χωρίς να ξεφεύγουν από τις αρχές του Λόγου του Θεού δεν τους ταιριάζει ν' ακολουθούν σε όλα την ομάδα, πως έχουν τις δικές τους απόψεις σε πολλά, τις δικές τους συνήθειες, το δικό τους τρόπο ζωής, κι οφείλουμε να σεβόμαστε και τις απόψεις τους και τις συνήθειές τους και τον τρόπο ζωής τους και

τις, ας τις πούμε, ιδιαιτερότητές τους και τις ιδιορρυθμίες τους, εφ' όσον όλα αυτά δε συγκρούονται με το Λόγο του Θεού και δεν παραβαίνουν καμιά εντολή Του. Ίσως μάλιστα αυτά που ονομάζουμε «ιδιαιτερότητες» και «ιδιορρυθμίες» να είναι ιδιαίτερα χαρίσματα ή να συνοδεύονται από ιδιαίτερα χαρίσματα, που δεν πρόκειται βέβαια ν' αναπτυχθούν και ν' αξιοποιηθούν για το έργο του Θεού αν εμείς κάνουμε ό,τι μπορούμε για να τα καταπνίξουμε και να τ' αποδιώξουμε. Πρέπει επιτέλους να το

συνειδητοποιήσουμε πως υπάρχουν μερικοί άνθρωποι –και συνήθως οι άνθρωποι αυτοί είναι κι έξυπνοι κι αξιόλογοι και με πολλά χαρίσματα– που δεν τους ταιριάζει, δεν μπορούν να υποταχθούν στη λογική του άσπρου και του μαύρου που τόσο πολύ λατρεύεται μέσα στις εκκλησίες μας, και που αποδέχονται σαν ασφαλές καταφύγιο οι πιο πολλοί από τους πιστούς. Έχω επανειλημμένα υποστηρίξει ότι ο Μαρτίνος Λούθηρος με το ελεύθερο πνεύμα του δεν μπόρεσε να δημιουργήσει «σχολή» μέσα στην ίδια την εκκλησία του, γιατί η ελευθερία δυστυχώς δε διδάσκεται σε εκείνους που τη φοβούνται και που δε θέλουν να τη μάθουν. Και πολύ πιο κατάλληλος για τις μάξες αποδείχτηκε ο Καλβίνος, άνθρωπος τεράστιου πνευματικού αναστήματος όπως κι ο Λούθηρος, που είχε όμως το επιπλέον «προσόν» να μη γνωρίζει καμιά άλλη απόχρωση έξω από το άσπρο και το μαύρο. Κάτι εντελώς βολικό για τους πιο πολλούς ανθρώπους, που συνήθως αφήνουν τους άλλους να σκεφτούν στη θέση τους και να τους προσφέρουν έτοιμα τα συμπεράσματά τους

**Γιατί προϋποθέτει γνήσιο
χριστιανικό ήθος,
αντικειμενικότητα, μεγαλοψυχία
–είδος σε μεγάλη ανεπάρκεια–
και φυσικά και πνεύμα
διάκρισης και σωστή αντίληψη,
για να ξέρουν οι υπεύθυνοι
να τοποθετήσουν τον
κατάλληλο άνθρωπο στην
κατάλληλη θέση**

που τα αναβαθμίζουν σε δόγματα πίστης. «Προσπαθούν να με κάνουν απλανή αστέρα», έλεγε ο Λούθηρος, «εγώ όμως είμαι άτακτος πλανήτης». Ας μην υποτιμούμε την αξία των άτακτων πλανητών. Μακάρι νάχαμε περισσότερους απ' αυτούς στους κύκλους μας.

Μένει τελευταίο το θέμα των διακρίσεων που βρίσκεται αρκετά κοντά σ' όσα λέγαμε μέχρι τώρα. Πρέπει να ομολογήσουμε πως σαν λαός είμαστε αρκετά περίεργοι. Από τη μια ξεχνάμε γρήγορα το κακό που μας έχουν κάνει και συγχωρούμε εχθρούς και αντιπάλους, και συχνά έχουμε φερθεί μεγαλόψυχα. Κι από το άλλο μέρος –δυστυχώς– φανατιζόμαστε, αντιμετωπίζουμε καχύποπτα καθέναν που είναι διαφορετικός από μας στο χρώμα, στις αντιλήψεις, στην πίστη. Κι αυτού του είδους η συμπεριφορά δημιουργεί και τις προϋποθέσεις για κάθε μορφής ρατσιστικές εκδηλώσεις με την πιο πλατιά έννοια της λέξης. Δείτε μονάχα πόσο εύκολα φανατίζεται ο λαός μας κι αρπάζει φωτιά με το θέμα της ορθοδοξίας που τώρα τελευταία είναι στην ημερήσια διάταξη, και πώς είναι έτοιμος να καταδικάσει όλους εμάς τους «αιρετικούς», και θα καταλάβετε τι εννοώ. (Αν και, εδώ που τα λέμε, αρκετοί και από τους ευαγγελικούς θα αντιμετώπιζαν ανάλογα, σαν γνήσιοι έλληνες, τους ορθόδοξους συμπατριώτες τους, αν αυτοί αποτελούσαν την πλειοψηφία και οι ορθόδοξοι τη μειοψηφία). Δείτε πόσο εύκολα ο σωβινισμός, ο τυφλός δηλ. χωρίς λογική εθνικισμός μπορεί ν' αντικαταστήσει την αληθινή αγάπη και την υπεράσπιση της πατρίδας, και πόσο εύκολα το μίσος ενάντια σε λαούς μπορεί να κυριαρχήσει. (Ελπίζω τουλάχιστον οι πραγματικοί χριστιανοί και προπάντων οι χριστιανοί νέοι του τόπου μας να μην παρασύρονται από τα κάθε είδους συνθήματα, και να μη μάθουν να μισούν έναν άνθρωπο μόνο και μόνο επειδή ανήκει σ' έναν ορισμένο «εχθρικό» λαό). Κι αναλογισθείτε ακόμη κατά πόσο η συμπεριφορά μας απέναντι στους δικούς μας «νέγρους», τους τσιγγάνους, είναι εκείνη που έπρεπε να είναι. Κι ασφαλώς το ίδιο ισχύει και για τη στάση μας απέναντι σε όποιες άλλες ομάδες περιθωριοποιημένες και διαφορετικές σε συμπεριφορά ή και σε εμφάνιση από την καθιερωμένη κι αποδεκτή από την πλειοψηφία. Θα μου πείτε πως υπάρχουν λαοί χειρότεροι σ' αυτό το θέμα από μας. Πολύ πιθανό, αν πάρουμε υπ' όψη μας όσα έχουν συμβεί και κατά καιρούς συμβαίνουν στις ΗΠΑ, ή με την αναβίωση του ναζισμού στη Γερμανία και σ' άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπου όμως –και στις ΗΠΑ και στην Ευρώπη– συναντούμε συγχρόνως κι εκπληκτικές εκδηλώσεις αντιρατσισμού άγνωστες σ' εμάς. Διερωτώμαι π.χ. πόσοι από μας θα μπορούσαν να υιοθετήσουν ένα παιδάκι από την Αφρική ή από το Βιετνάμ ή ακόμη κι ένα τσιγγανάκι.

Ο γνωστός σε όλους μας χριστιανός τραγουδιστής της ποπ Κλιφ Ρίτσαρντ διηγείται πως κάποτε βρέθηκε

στην Ινδία ανάμεσα σε μικρά παιδάκια κακοντυμένα και φτωχά που θέλοντας να τον δουν και να του μιλήσουν είχαν δημιουργήσει ένα ασφυκτικό κλοιό γύρω του. «Ομολογώ πως δεν ένιωθα και τόσο ευχάριστα ανάμεσα σ' όλα αυτά τα βρώμικα παιδιά. Ξαφνικά μέσα στο συνωστισμό πάτησα κατά λάθος το πόδι ενός παιδιού που άρχισε να κλαίει από τον πόνο. Χωρίς να το σκεφτώ έσκυψα και το σήκωσα στην αγκαλιά μου. Η αυθόρμητη εκείνη ανθρωπινή χειρονομία μ' έκανε να νιώσω πόσο λαθεμένη και αντιχριστιανική ήταν η αντίληψή μου να θέλω να κρατάω μια απόσταση απέναντι σ' αυτά τα παιδάκια, και το αίσθημα της αγάπης που οφείλει νάχει κάθε χριστιανός απέναντι για κάθε ανθρώπινο πλάσμα γέμισε την καρδιά μου». Αυτά λέει –περίπου, απ' όσο θυμάμαι τα λόγια του– ο Κλιφ Ρίτσαρντ, που είναι πολύ διδακτικά και για μας ατομικά και για τις εκκλησίες μας, που πρέπει όλο και περισσότερο να εμβαθύνουν στη γραμμική χρήση «ουκ έστιν ιουδαίος ουδέ έλλην, ουκ έστι δούλος ουδέ ελεύθερος, ουκ έστι άρσεν και θήλυ· πάντες γαρ υμείς εις εστέ εν Χριστώ Ιησού». Κι ακόμη ας μην ξεχνάμε ότι ο καλός σαμαρείτης της γνωστής παραβολής ανήκε στην πιο μισητή ή στην πιο περιθωριακή για τους εβραίους ράτσα της εποχής εκείνης: κάτι ανάμεσα σε τούρκο, αλβανό, σκοπιανό και τσιγγάνο... Κι αλήθεια, για πείτε μου με την ευκαιρία: τι γίνεται μέσα στις ευαγγελικές μας εκκλησίες με το θέμα της διάκρισης ανάμεσα στα δύο φύλα; καιρός δεν είναι να πέσουν κι οι τελευταίες προκαταλήψεις πάνω σ' αυτό το θέμα; πόσο δεμένοι είμαστε ακόμη με τον ανδρικό δεσποτισμό που τον χρησιμοποιούμε σαν άλλοθι για το –ολοφάνερο ακόμη παντού– προβάδισμα του αρσενικού στην εκκλησία; πόσες γυναίκες άραγε σ' ολόκληρη την ιστορία των συνεδρίων μας –εδώ στη Λεπτοκαρυά, στο Σούνιο, στον Κάλαμο κι όπου αλλού– έχουν χρησιμοποιηθεί σαν ομιλητές; είμαστε άραγε εμείς οι άντρες τόσο πιο μορφωμένοι, τόσο πιο έξυπνοι, τόσο πιο πνευματικοί; πόσα άραγε έχουμε χάσει που περιορίζουμε σημαντικά ή αποκλείουμε εντελώς από το δικαίωμα του λόγου το 50% των πιστών μέσα στις εκκλησίες; πόσες κοπέλες παίζουν πρωταγωνιστικό ηγετικό ρόλο στους ομίλους μας των νέων; πόσες είναι διευθυντές χορωδιών; ξεχνάμε ότι ήδη στην εποχή των αποστόλων υπήρχαν γυναίκες προφήτισσες, γυναίκες διακόνισσες, γυναίκες που προσεύχονταν δημόσια; ξεχνάμε πόσο τίμησε τις γυναίκες ο Χριστός, κι ακόμη πως στην Παλιά Διαθήκη υπήρχαν γυναίκες προφήτισσες και κριτές, πνευματικοί δηλ. διοικητές του Ισραήλ, όπως η Δεβόρα; λέτε να είχε την πρόθεση να πάει πιο πίσω η εκκλησία σε σχέση με την Παλιά Διαθήκη; Θέλετε κι άλλα επιχειρήματα; ακούστε τα: Στο ιστ' κεφ. της προς Ρωμαίους, στο 7ο εδάφιο, αναφέρεται κάποια Ιουνία για την οποία υπήρχε η γενική αντίληψη στους αποστολικούς πατέρες –τους πρώτους πατέρες της εκκλησίας που διαδέχτηκαν τους αποστόλους– πως

επρόκειτο για γυναίκα απόστολο. Εξάλλου υπάρχει μια πλατιά διαδεδομένη παράδοση για κάποια Θέκλα που ήταν επίσης απόστολος και συνεργάτιδα του Παύλου, και υπάρχουν σοβαρές μαρτυρίες για τη ζωή και τη διακονία της. Ο Τερτυλλιανός, περίφημος πατέρας της εκκλησίας που δε φημίζεται καθόλου για το ευρύ πνεύμα του και το «φεμινισμό» του, γράφει πως ορισμένες από τις διακόνισσες, τις νεότερες χήρες και τις πρεσβύτερες που αναφέρονται στην Καινή Διαθήκη, θεωρούνταν πνευματικοί εργάτες με εκκλησιαστική εξουσία, και κάθονταν στην ίδια θέση με τους υπόλοιπους πνευματικούς εργάτες. Εξάλλου τη λέξη «ιεροπρεπείς» που χρησιμοποιεί ο απόστολος Παύλος στην επιστολή του Τίτου για τις πρεσβύτερες, αρκετοί μελετητές την ερμηνεύουν ως «άξιες για ιερό αξίωμα». Παλιές ζωγραφιές σε κατακόμβες δείχνουν γυναίκες σε επισκοπική στάση να προσφέρουν την ευλογία τους σε χριστιανούς και των δύο φύλων. Δύο τοιχογραφίες δείχνουν γυναίκες να διακονούν σε ώρα Θείας Κοινωνίας, να μοιράζουν δηλ. τον άρτο και τον οίνο. Γύρω στο 350μ.Χ και λίγο αργότερα, στις συνόδους Λαοδικείας και Καρθαγένης, απαγορεύτηκαν οι εξής δραστηριότητες των γυναικών μέσα στην εκκλησία: να υπηρετούν σαν ιερείς και να προϊστανται σε εκκλησίες, να διορίζουν πρεσβύτερες ή προκαθήμενες στις εκκλησίες, να πλησιάζουν την Αγία Τράπεζα, να διδάσκουν τους άντρες και να βαπτίζουν. Όλες αυτές οι απαγορεύσεις δείχνουν φυσικά πως τα αξιώματα και τα δικαιώματα αυτά υπήρχαν πριν από την απαγόρευσή τους. Και ήταν τέτοια η υπεύθυ-

νη συμπεριφορά των γυναικών μητέρων και συζύγων, που έκαναν τον ειδωλολάτρη Λιβάνιο ν' αναφωνήσει: «τι γυναίκες έχουν τελουσπάντων αυτοί οι χριστιανοί!» Και τέλος εξίσου σημαντικό ρόλο έπαιξαν οι γυναίκες στην ιστορία της μεταρρύθμισης, της καθολικής αντιμεταρρύθμισης, καθώς και των μεγάλων αναζωπυρωτικών κινήματων και στις διάφορες ιεραποστολές. Δεν είναι αλήθεια τραγωδία –και καθόλου πνευματικό– να περιορίζουμε το ρόλο τους στηριζόμενοι πάνω σε δύο εδάφια της Αγίας Γραφής με αμφιλεγόμενη ερμηνεία και γραμμένα για μια τελειώς ειδική περίπτωση;

Αγαπητά μου αδέρφια,

Στην εκκλησία του Χριστού όλοι έχουν θέση κι όλοι είναι σεβαστοί. Κι όλοι έχουν την αξία τους, ανάλογα με το χάρισμα και το ρόλο του καθενός ανεξάρτητα από χρώμα, φύλο, προέλευση. Αυτό θα πει μικρή ιδανική κοινωνία. Είχα γράψει κάποτε ένα διήγημα για κάποια εκκλησία που απόδιδωξε ένα νεαρό πιστό γιατί δεν έβρισκε την εξωτερική του εμφάνιση σύμφωνη με τις προδιαγραφές της. «Κάπου, σε κάποια σκοτεινή γωνιά», κατέληγε το διήγημα, «ο διάβολος έτριβε τα χέρια του χαιρέκακα». Στο χέρι μας είναι να τον κάνουμε στην ίδια σκοτεινή γωνιά, αντί να τρίβει τα χέρια του χαιρέκακα, να τραβά τα μαλλιά του από απελπισία...

Σας ευχαριστώ. ❀

*Από το βιβλίο του Σ. Κατσάρκα
“Πάνω στο τεντωμένο σκοινί”.*

ΣΤΕΦΑΝΟΥ Κ. ΚΑΤΣΑΡΚΑ

ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΤΕΝΤΩΜΕΝΟ ΣΚΟΙΝΙ

**Δεκαεπτά ομιλίες στο
Ανοιξιάτικο Συνέδριο Νέων Λεπτοκαρυάς**

**Παραγγελίες: Δημήτρης Τσουκαλάς
6947 267750
τιμή: 10 ευρώ (+ 2 ευρώ ταχυδρομικά)**

Για την επέτειο
της γενοκτονίας
των Ποντίων, 19η Μαΐου

Αι περιπέτει- αι της εξορίας μου

από το 1921
μέχρι το 1922

Συνέχεια από το προηγούμενο

Την δευτέραν αποστολήν επηκολούθησε και τρίτη, εις την οποίαν ευρισκόμενη και εγώ. Η αποστολή αυτή ήτο η πλουσιώτερα όλων των προ και μετά αποστολών. Τα εν αυτή πρόσωπα συνέλεξε η κυβέρνησις από τας οικίας, τα γραφεία και τα καταστήματα. Ήσαν υπάλληλοι της Αμερικανικής περιθάψεως, της Αμερικανικής Εταιρίας των καπνών, της εταιρίας Ροζί και άλλων επισήμων καταστημάτων.

Συνελήφθημεν την Κυριακήν και την αυγήν προς τα ξημερώματα εγένετο η έξοδος μας, προς το εσωτερικόν της Τουρκίας. Είμεθα 2000. Πριν να εκκινήσωμεν εκ Σαμψούντος ο αρχηγός της χωροφυλακής Κεμάλ-Βέης, όστις ήλθε να μας αποπέμψει, απήτησε να καταθέσωμεν όλα μας τα χρήματα παρ' αυτώ, δια να μας τα επιστρέψη δήθεν εις την Αμάσειαν, όπου θα επαγίναμε και προσέθεσε λέγων, ότι εάν καθ' οδόν συμβή καμιά συμπλοκή Ελλήνων ληστών και των φρουρούντων ημάς χωροφυλάκων, να μη εξέλθωμεν εκ της γραμμής μας, αλλά να πλαγιάσωμε κατά γης, διότι διετάχθησαν οι φρουροί μας χωροφύλακες να φονεύσωσι τους εξερχομένους εκ της γραμμής, προδίδων ούτω το καθ' ημών σχέδιον της επιθέσεως αυτών. Ενώ απεναντίας ούτε ληστές Έλληνες υπήρχον, ούτε και αντάρται καθ'

οδόν. Βιαίως λοιπόν την αυγήν, προς τα ξημερώματα της επιούσης δευτέρας, εξέβαλον ημάς εκ Σαμψούντος, δι' ισχυράς στρατιωτικής φρουράς. Έξωθεν της πόλεως και κατά μήκος της οδοῦ, εις απόστασιν εκατόν μέτρων, ήσαν τοποθετημένοι σκοποί όπισθεν των οποίων εκρύβοντο 30 χωροφύλακες, οι οποίοι μόλις επλησιάζαμε προς τον σκοπόν προσετίθεντον εις την φρουράν μας. Όστε όταν εφθάσαμεν εις την κοιλάδα του θανάτου, την ωνομαζομένην Τζιμπούς, απέχουσαν τέσσαρας ώρας από την Σαμψούντα, η φρουρά ανήρχετο εις 800 περίπου τον αριθμόν. Εκεί εκαθήσαμεν επί μίαν ώραν, δια να αναπαυθώμεν και εγευματίσαμεν ολίγον. Μετά μίαν ώραν εσημειώθη μία κίνησις μεταξύ των φρουρών μας, οίτινες διασκορπισθέντες κατέλαβον όλας τας κλιτύας των ορέων και μας περιεκύκλωσαν τοποθετούμενοι όπισθεν βράχων, λίθων και κοιλωμάτων, ως να ευρισκώμεθα εις εμπόλεμον κατάστασιν, όπως και είμεθα, καθώς απεδείχθη κατόπιν. Διότι μόλις ηκούσθη κρότος πυροβόλου, τον οποίον έρριπεν εις στρατιώτης εν ειδει συνθήματος, εγένετο αγρία επίθεσις καθ' ημών και αι σφαίραι των χωροφυλάκων μας, ως χάλαζαι έπιπτον επάνω μας, χωρίς να γνωρίζωμεν πόθεν ήρχοντο.

Το θέαμα ήτο λίαν σπαραξικάρδιον. Παντού επεκράτει άκρα σιγή και μόνον οι πυροβολισμοί και τα σφυρίγματα των σφαιρών ηκούοντο. Ο θάνατος, ως αρπακτικός ιέραξ περιίπτατο επί των κεφαλών ημών και πέριξ. Πάντες κατελήφθημεν υπό πανικού και ουδείς εσκέπτετο άλλο τι εμψύχων να διασώση την ζωήν του. Άλλοι έτρεχον εδώ, άλλοι εκεί μη γνωρίζοντες πού να μεταβούν και έκκληκτοι προσβαλλόμενοι υπό των σφαιρών έπιπτον νεκροί. Ήτο ως η ημέρα της Δευτέρας παρουσίας του Υιού του ανθρώπου, δια να κρίνη τον κόσμον!

Καθ' ήν στιγμήν εξελίσσετο η τραγωδία αυτή εκαθήμην επί τινός υψώματος και παρετήρουν να ίδω αν υπήρχον πουθενά λησταί ή αντάρται. Και όμως, πού δίσκοι εν τη ερήμω; Ήσαν οι φρουροί μας. Οι Τούρκοι στρατιώται, οι οποίοι επυροβόλουν εναντίον μας και μας εφόνευον.

Βεβαιωθείς δε τούτο καλώς, δια να μη προσβληθώ και εγώ από τας σφαίρας εκυλήσθην μετά τινός φίλου μου εις τον παραπλεύρωσ της οδοῦ χάνδακα, ο οποίος ήτο γεμάτος από νεκρούς, ζώντας και πληγωμένους, μεταξύ των οποίων ανεμείχθην και εγώ. Τόσον δε ήτο γεμάτος ο χάνδαξ, ώστε δεν ήτο δυνατόν να κρύψω το σώμα μου και επομένως ήμην καθ' ολοκληρίαν εκτεθειμένος εις τα πυρά των Τούρκων φρουρών μας, των οποίων αι σφαίραι διεσπαιρούοντο επί της κεφαλής μου. Άλλαι διήρχοντο έμπροσθεν των οφθαλμών μας. Άλλαι έμπροσθεν της ρινός και του στόματός μας, άλλαι εσφύριζον εις τα ότα μας και άλλαι συνέτριβον τους έναντι ημών λίθους, των οποίων τα θρύμματα έπιπτον επί των κεφαλών μας.

Επί τρεις ώρας διήρκεσεν η φονική αυτή επίθεσις καθ' ημών των αόπλων και απροστατευτών. Μετά τρεις ώρας έπαυσε το πυρ και αμέσως οι ζωντανοί διετάχθημεν να εγερθώμεν εκ της θέσεως όπου εκειτόμεθα, λέγοντες εις ημάς, ότι ο εχθρός ενικήθη και ειράνη εις φυγήν. Ότι συνεπώς ο κίνδυνος παρήλθε και δεν είναι ανάγκη να πλαγιάζωμε κατά γης, αλλά να συνεχίσωμε την πορείαν μας.

Όλοι οι επιζώντες εν τω άμα εσηκώθημεν νομίζοντες, ότι απομακρυνόμενοι εκ του τόπου του πυρός θα εσωζώμεθα. Αλλά φευ! Όταν ηγέρθημεν και είδωμεν, ότι κατά εκατοντάδας έκειντο οι σύντροφοί μας νεκροί και πληγωμένοι κατά γης, κατελήφθημεν υπό τρομού, διότι άλλων τα γόνατα είχαν θραυσθή, άλλων οι σιαγόνες είχαν κατασυντριφθή, άλλων οι οφθαλμοί είχαν εξωρυγθή από τας σφαίρας τουμ-τουμ.

Ματαίως οι πληγωμένοι και ψυχορραγούντες εξήτουν από ημάς βοήθειαν, ολίγον νερό να δροσίωσι την φλεγομένην γλώσσαν των. Ήτο αυστηρώς απηγορευμένον εις ημάς και μάλιστα επί ποινή θανάτου, να τους βοηθήσωμεν. Οι φίλοι έκλαιον τους φίλους. Οι αδελφοί τους αδελφούς. Οι πατέρες τα τέκνα και τα τέκνα τους γονείς των. Κανείς δεν ετόλμα να βοηθήση, να παρηγορήση, ή να ανταλλάξη δύο λέξεις με τον συγγενή του. Όλοι εγίναμεν αναίσθητοι, ως λίθος. Απολιθωμένοι και κωφοί εις τας παρακλήσεις των. Και μόνον εκλαίομεν εκ συγκινήσεως.

Αναμένοντες να συνεχίσωμεν την προς τα εμπρός πορείαν μας, μας επλησίαζον οι δήμιοι στρατιώται όπου ιστάμεθα και δια της βίας μας απέσπον τα βαλάντια μας. Τους αρνουμένους ελόγχευον και εφόνευον δια την ακηριδών αυτών. Και όχι μόνον τα βαλάντια, αλλά και τας αποσκευάς μας απέσπον. Και το χειρότερον άνοιγον τα στόματά μας δια της βίας και δια της μαχαίρας απέσπον τους χρυσούς οδόντας, αδιαφορούντες παντελώς δια τους πόνους και την καταστροφήν των στομάτων.

Αφού κατά τον τρόπον τούτον αφήρεσαν όλα τα χρήματα, τας αποσκευάς μας και ό,τι άλλο αξίας εφέρομεν μαζί μας, μας εσήκωσαν από την θέσιν μας, μας έφεραν εις ένα κοίλωμα, εις το χαμηλότερον μέρος της κοιλάδος και εδοκίμασαν με μίαν χειροβομβίδα να φονεύσουν και ημάς τους απομείναντας.

Βλέποντες όμως τούτο ως αδύνατον, έφερον μίαν αγκαλιάν σχοινιά. Τα διεχώριζον, μας έδενον ανά πέντε, όπως έκαμαν τους Αρμενίους και φέροντάς μας παρά των Μώλιτα ποταμών -εις πέντε λεπτών απόστασιν- άρχισαν την σφαγήν.

Δεν δύνασαι να φαντασθής πόσον αγωνιώδης και τρομερά ήτο η στιγμή κατά την οποίαν διεχώριζον τα σχοινιά. Ήτο η σπασμωδική στιγμή του θανάτου. Ψυχρός ιδρώς περιέλουε τα μέτωπά μας και θανάτου πυρετός επανειλημμένως μας επεσκέπτετο. Ιδίως ότε διεχώριζον τα σχοινιά και έλυον τους κόμβους και τους δεσμούς των. Μάτην οι θρήνοι και οι κοπετοί ήμων ουρανομήκεις εκάλυπτον τον ορίζοντα, κατά την στιγμήν εκείνην. Ουδείς προσείχεν εις τας φωνάς ημών. Μάτην αι αλλαξοπιστία μερικών και αι παρακλήσεις άλλων, όπως λυπηθούν αυτούς και τα τέκνα των.

Όλα ημαυρωμένα πέριξ μου και ο θάνατός μας άφευκτος. Έκλεισα τους οφθαλμούς μου και προσηχίθην εις τον Κύριον, επικαλούμενος την επέμβασιν και σωτηρίαν. Αν είναι θέλημα Αυτού να μας σώση, διότι τα

πάντα είναι δυνατά εις Αυτόν. Πριν τελειώσω την προσευχήν μου, ενώ ακόμη είχαν τους οφθαλμούς μου κλειστούς, αίφνης ακούω μίαν φωνήν να υβρίζει τους στρατιώτας, ως κακούργους, δια την φονικήν πράξιν την οποίαν εσκέπτοντο. Ανοίγω τους οφθαλμούς μου και βλέπω έναν Τούρκο αξιωματικόν να ρίπτη τα σχοινιά και να διώκη τους στρατιώτας ενθαρρύνοντάς μας και λέγοντας: “Μη φοβείσθε παιδιά. Εγώ θα αναλάβω να σας οδηγήσω και να σας συνοδεύσω”. Ωρκίζετο εις την τιμήν του, ότι του λοιπού δεν ήθελε μας συμβή τίποτε κακό. Μας έδωσε πολλές υποσχέσεις, μολονότι και αυτός άλλα κακά διελογίζετο εναντίον μας. Το μόνον καλόν, που έκαμεν εις ημάς, ήτο ότι μας έσωσε την στιγμήν εκείνην από τον θάνατον.

Ο αξιωματικός τούτος ωνομάζετο Οσμάν Νουρί. Ήτο ο δολοφόνος της πρώτης αποστολής, η οποία εδολοφονήθη εις το Καμάκι.

Μετά ημίσειαν ώραν ήλθεν έφιππος με τους στρατιώτας του και μας διέταξε να εγερθώμεν από τον λάκκον και να τον ακολουθήσωμεν. Μόλις ηγέρθημεν είδομεν πλήθος ροπαλοφόρων και αξινοφόρων Τούρκων χωρικών, οι οποίοι εκλήθησαν να κατακόψουν τους πληγωμένους. Να απογυμνώσουν τους νεκρούς, να διαρπάσουν και να μοιρασθούν τα υπολείμματα των αποσκευών μας. Ημείς ακολουθούντες τον αξιωματικόν και αποχαιρετώντες τους πληγωμένους και φονευμένους συντρόφους μας εκ του μακρόθεν -διότι δεν μας επέτρεπετο να τους πλησιάσωμεν- εξηκολουθήσαμε την πορείαν μας, ανερχόμενοι την κοιλάδα.

Όταν μετά δίωρον πορείαν εφθάσαμεν εις το Χατζηλάραταη, το υψηλότερον μέρος και όρος της οδού, ο

αξιωματικός μας διέταξε να βαδίζουμε βραδέως και μεταξύ των στρατιωτών παρατηρήθη κάποια κίνηση, δια της οποίας ούτοι μετάβαλον τας θέσεις των. Και μόλις εφθάσαμεν εις το στενωτάτον μέρος της οδοῦ, την οποίαν το ἐν μέρος ἴτο κρημνός εις βάθος 50 περίπου ποδῶν και το ἄλλο υψηλόν δάσος εντός του οποίου διεκρίνοντο ωπλισμένοι στρατιῶται, ο αξιωματικός ἐξάβαλεν ἕνα κόκκινο μανδύλιον ἀπό το θηλάκιόν του και το ἐκίνησε τρεις φορές. Ἦτο το σύνθημα της νέας ἐναντίον μας ἐπιθέσεως!

Οι στρατιῶται ἀμέσως ἤνοιξαν πυρ ἐμπροσθεν και ὀπισθεν ἡμῶν κατ' ἐπανάληψιν. Ἡ στιγμή εκείνη ἴτο μία ἄλλη στιγμή φρίκης και ἀπελπισίας. Ἄλλοι πλαγιάζοντες κατὰ γης, ἐφονεύοντο. Ἄλλοι φεύγοντες εις το δάσος, πυροβολούμενοι ὑπό των ἐκεῖ κεκρυμμένων στρατιωτῶν, ἐφονεύοντο. Ἄλλοι πάλιν ἐπιτιθέμενοι κατὰ των στρατιωτῶν με λίθους, γρόνθους και με τους οδόντας των, ἐμάχοντο στήθος με στήθος.

Ἐνῶ οι πυροβολισμοί και αι σφαίραι διεσπαιρούοντο ἐφ' ἡμῶν κατὰ σύμπτωσιν μερικαί σφαίραι διήλθον πλησίον του ἀξιωματικοῦ, ὅστις και ἐκινδύνευσε ἐκ τούτων να πάθῃ. Δια τούτο διέταξε την κατάπαυσιν του πυρός και με τον ἐπί πλέον λόγον, ὅτι ὅλοι ἐφονεύθημεν.

Ἡμισίαν ὥραν μετὰ την κατάπαυσιν του πυρός και ἀφού ἡμεῖς ὅλοι εἴμεθα κατὰκοιτοι ὡς νεκροί, ο ἀξιωματικός διέταξε, «Ὅσοι εἶναι ζῶντες, να ἐγερθῶν». Κατὰ την στιγμήν αὐτήν και ἡ ἀνεγερσίς μας και το πλάγιασμα ἴτο κακό, διότι οι ροπαλοφόροι και ἀξινοφόροι τούρκοι χωρικοί συνεσσωρεύθησαν πλησίον μας ἐκ των πέριξ, δια να κατακόψουν τους πληγωμένους και να ἀπογυμνώσουν τους νεκρούς. Μολονότι και τα δυο ἴσαν κακά ἐπροτιμήσαμε την ἐγερσιν και ἐσηκώθημεν ὅλοι οι 130 ἐκ των 2000, οι οποίοι ἐξεκινήσαμεν ἀπό την Σαμφούντα, μόνοι ἐπιζῶντες. Μετὰ την ἐγερσίν μας διετάχθημεν να συνεχίσωμεν την προς τα ἐμπρός πορείαν μας.

Κατηφείς και μελαγχολικοί κατέβημεν ἀπό το Χατζηλάραταγῃ εις την Κώμην Τζακαλί, ὅπου μας διένειμον εις δύο χάνια. Το Τζακαλί ἴτο ἡ κώμη, ἐκεῖ που προ εἴκοσιν ἡμερῶν οι Τούρκοι ἐσφαξαν τους χριστιανούς, ἄνδρας, γυναῖκας και τα παιδιά, ἄρρενα και θήλεα διεμοιράσθησαν μεταξύ των.

Εἰς την κώμην ταύτην ἐφθάσαμεν την ἐσπέραν. Περί το μεσονύκτιον ἐλθόντες οι στρατιῶται εις τα δύο ξενοδοχεῖα που μας διεμοίρασαν, ἀφήρουν δια της βίας τα φορέματα και υποδήματά μας και προσεπάθουν να μας δέσουν ἀνά πέντε, με σκοπόν να μας φέρουν εις τον χεῖμαρρον, τον διερχόμενον δια του τόπου ἐκείνου και να μας κατακόψουν. Αἰφνης ἀντετάχθημεν και σπαραξικάρδια φωναί κατετάραξαν τους κατοίκους, συνεχίσασαι ἐπί δεκάλεπτον. Μετὰ δέκα λεπτά ἀπεστάλησαν δύο ἄλλοι στρατιῶται και μας εἶπον να ἡσυχάσωμεν,

διότι ἴλθε διαταγή να μη μας βλάβῃ του λοιπού κανεῖς. Και ἐδίωξαν τους δημίους μας. Ἡμεῖς ὁμως ἐσχίσασαμε τα φορέματά μας, ἀφού ἡμᾶς δεν ἐχρησίμευον, να μη χηρσιμεύσουν και εις ἐκείνους.

Την πρωίαν ο δήμαρχος της Σαμφούντος Κανοῖλ Οσμάν, ὅστις παρηκολούθη την ἀποστολήν μας, ἐφῆρεν ἐγγραφον προς ὑπογραφὴν ὑφ' ἡμῶν, βιάζοντάς μας να ὑπογράψωμεν. Εἰς το ἐγγραφον διελαμβάνετο, ὅτι οι φονεῖς ἡμῶν δεν ἴσαν Τούρκοι στρατιῶται, ἀλλά Ἕλληνες ἀνάρται, δια να παρουσιάσουν αὐτό εις τους ἐν Αἰμισῶ ὁμογενεῖς μας, οἵτινες ἐθορυβήθησαν πληροφορηθέντες τας σφαγὰς και ἠθέλον οὕτω να τους καθησυχάσουν. Το ἐγγραφον τούτο, ἀν και δεν ἠθέλον να ὑπογράψουν, φοβούμενοι χειροτέρας συνεπειάς, οι περισσότεροί το ὑπέγραψαν.

Εἰς την πρώτην σφαγὴν εἶχον διαφύγει τον θάνατον ἐκτός ἡμῶν και τρεις ἄλλοι, οι οποίοι καθ' ὅλον το διάστημα φθάσαντες εις την Σαμφούντα δεν ἠδυνήθησαν να εἰσέλθουν εις την πόλιν, ἐνεκεν των σκοπῶν, οἵτινες την ἐφρούρουν. Κατέβησαν λοιπόν εις την παραλίαν και ριφθέντες εις την θάλασσαν ἐκολύμβησαν 12 περίπου μῖλια, ἕως ὅτου ἐφθασαν εις το ἐν τῷ λιμένι ἠγκυροβολημένον Ἀμερικανικόν ἀντιτορπιλικόν. Καθ' ὁδόν ο εἰς ἐξ αὐτῶν ἐπνίγη, οι δύο δε ἄλλοι ἐφθασαν ἀσφαλεῖς. Οι ναῦται του ἀντιτορπιλικῶν ἰδόντες αὐτούς κατέβασαν την λέμβον και τους ἀνέσυρον εις το πλοῖον. Ἀλλάξαν τα ρούχα των, τους ἐνέδυσαν στρατιωτικά και τους περιποιήθησαν φιλανθρωπῶς. Ὅμως μετὰ πέντε ἡμέρας ο πλοίαρχος λαμβάνει διαταγήν ἀπό τον Ναύαρχον Πρίστολ και φέρων αὐτούς τους παραδίδει εις τους Τουρκικὰς ἀρχὰς της Σαμφούντος, αι οἱποῖαι ἀρχαί τους ἐστειλαν εις ἄγνωστον και ἡ τύχη των ἄγνωστος ἀπέβη.

Ἀπὸ το Τζακαλί ἐκκινήσαντες την μεσημβρίαν της ἐπομένης ἐφθάσαμεν εις το Καβάκι, ἐκεῖ ὅπου ἐδολοφονήθη ἡ πρώτη ἀποστολή. Τα πτώματα των φονευθέντων ἐκείντο ἀκόμη ἐντός του χεῖμαρρου, ἐπὶ του οποίου ἴτο το πανδοχεῖον εις το οποίον ὠδηγήθημεν δια να καταλύσωμεν την ἐσπέραν ἐκείνην. Το πανδοχεῖον ἴτο βρεγμένον. Εἶχε 4 δάκτυλα νερό, που το διωχέτευσε ἐπίτηδες ἡ Τουρκικὴ κυβέρνησις, ἵνα ἀσθενήσωμεν ἀπὸ περιπνευμονίαν και ἀποθάνωμεν. Ἀλλ' ὅταν ο Θεός προστατεύῃ κάποιον, τίποτε δεν ἠμπορεῖ να τον βλάβῃ.

Ἐκεῖ εις το πανδοχεῖον ἐπλαγιάσαμε μίαν ὀλόκληρον νύκτα ἐντός της υγρασίας και την ἐπομένην πρωίαν συνεχίσασαμε την ὁδοιπορείαν μας, διερχόμενοι δια της γεφύρας ἐπὶ της οποίας ὑπῆρχον ἀκόμη τα αἵματα των φονευθέντων της πρώτης ἀποστολῆς.

Συνέχεια στο ἐπόμενο

Ο αὐτ. Γ. Ν. Προυσαεὺς (1869-1962) ὑπήρξε περιοδεύων Ἐναγγελιστὴς στον Πόντο και ποιμένας των ἐκκλησιῶν Ἰωαννίνων, Σεβαστῆς και Βόλου στην Ελλάδα. Την ἱστορία που δημοσιεύουμε μας ἐστειλε ἡ κόρη του, Ἰωάννα.

Απο;την Βιβλο kai;to; peribaλon th"

του κ. Χρ. Καραγκούνη

4. Giati;ta;ceirografa th" K.D. periesoun diaforetike,' grafev

Sto; prohgomeno afqro efine meix gia; diaforetike,' grafe,' sta;diafora ceirografa th" K.D. Qa;mporouse, loipon, ejw' na; dierwthqh/kanei'. Pw" einai dunaton na; upaxcoun diaforetika; keimena th" K.D., eife upo;thn morfhn ceirografwn eife upo;thn morfhn ekdosewn ofw" p.c. to; legomenon kritikon kai;to; legomenon patriarchikon keimenon

To; ejwthma aujo; einai apolutw" dikaiologhmenon kai; hJapwthsi" einai ajketa; aplhv Qpw" einai gnwston, oioi na" ofan grafone kanone ojqografika; laqh eife apo; agnoia eife apo; aprosexia. Ean ta; shmerina; biblix ta; ofoia efoun ekdoqe' ne; ofhn thn frontida kai;ne;ofa ta; sugcrona mesa diorqwsewn twh ekdotikwh oikwn periesoun ojqografika; laqh, poso nal lon eukolwteron htan na;diapracqouh tetoiou eidou" laqh sta;ceirografa ta; ofoia polle' fore,' egrafontan upo; ajtixoe" peristasei". Sta; idia, loipon, sfalmata epepesan kai;oiJajtigrafei,' twh ceirografwn th" K.D. ofw" epiptone ki jejei". Pragmati, sta;ceirografa th" K.D. ta;ojqografika; laqh ajexcontai sti,' ciliade". Alla;ejw'qa;prepei na;prosqesw ofi ta;ojqografika; auja; laqh kai;oiJ diafore" grafe,' einai sti,' perissotere" periptwsei" ajepaisqhte" cwri,' na;epifexoun ejnoiologike," diafore,' sto;keimenon. Kapou-kapou, ofw", upaxcoun kai;pio;oujiwdei" diaforev.

H parathrhsi", ofi efoun ejelqh laqh kata;thn ajtigrafh; einai kai; oJlogo" gia; ton ofoion oiJkritikoi; prospaqouh ne; ta; diafora krithxiavtou" na; fqasoun pisw sto; ajcikou keimenon. Aujo;' einai epish" oJlogo" gia; ton ofoion ta; palaiotera ceirov grafa qewrountai perissoteron ajioyista apo; ta; metagenestera.

To;skeptikon ejw' einai to;ajkolouqon: aJ upo-qeswne ofi ekeiho" pou; ajtegraye efa ceirografo ekane pente laqh. Ena" allo", oJfoio" ajtegraye to; ceirografo tou' teleutaiou, ajtegraye ta; pente laqh tou kai;prosqese oJdio" alla pente laqh. To; ceirografoutou twa eide deka laqh. O trito" ajtigrafev" prosexe ki jaujo;' alla pente laqh kai;to; ceirografoutou kathwthse na;efhdekapente laqh, kai; oufw kaqexh". Aujo;shmainei ofi efa ceirografo tou' dwdekatou aijvho", to; ofoion isw" na; eide dekapepte progomou" (pisteutai ofi ta; ceirografa ajtigrafonto kawe penhhta cronia gia; na; diathrhqh/to; keimeno) qa;prepei na;efh/susswreush/ta; laqh ofwn twh prohghentwn suggenwh tou. Aujo;shmainei ofi efa ceirografo tou'tritou aijvho" qa;eide isw" nonon tesserei" progomou", ofote kai;ojigwtera laqh. Se; allo afqro qa; ijoune ofw" ofi hJkatastasi" den einai toson aplhv ajla; se; genike,' gramme,' aujo; einai to;skeptiko;twh keimenokritikwh.

Auja; ta; dedonena odhgouh sthn ajkolouqon skeyin. O Qeo;' ejrhsimopikse ajqrwpou" ofi ajgelou" gia; na; grayoun ton Logon Tou, kai; ton afhse paraqhkh sthn Ekkhsian Tou. H Ekkhsia ne; negalh pistothta kai; aisqhma eujwuh" epi; cilia pentakosia efh ajtegrafe ton Logon tou' Qeou' gia; na; ton diathrhsh/To; gegono," ofi ta; ceirov grafa efoun diathrhsh/to; keimenon diapratonta" scetikw" ojiga ojqografika; sfalmata, ejw' qa; eperimene kanei,' polle' fore,' perissotera, dhniourgei' pragmati ekplhxin kai; qaunasnon kai; tautocroww" eujnwmsunhn pro; ekeinou" oiJfoioi ejnoqhsan gia; thn diathrhsin tou' Logou tou' Qeou'.

5. Ta;ceirografa th" Kainh" Diaqhkh"

Ta;ceirografa (cf) th" Kainh" Diaqhkh" cwrizontai wJ pro;' to; uJikon sto; ofoion efoun grafei' kai; wJ pro;' to; eido" grammatwn pou; crhsinopoiountai. W" pro;' to; uJikon cwrizontai se; papwou" kai; perganhnev. W" pro;' to; eido" gram-

matwn cwrixontai se; MEGALOGRAMMATA (opou oJa ta; grammata nia" lexew" einai kefalaià kai; onoiàxoun kapw" ta; kefalaià tou' tupografeiou) kai;se;nikrogrammata (dhl. opw" grafone shmera ne; to; cexi). OiJpapuroi eji genei ajhkoun sta; megalogrammata cf. ajlla; den einai grammatoi me; thn iflian epimeleian opw" oiJmetepeita megalogrammate" perganhnev.

Oson afora/thn cronologian, oiJpapuroi einai sunhew" ajcaioteroi (ajo; to; 125 mC kai; ejteuqen), ajkolouqouh oiJhegalogrammate" perganhnev" (ajo; ton 4on mC. aijvha), kai; eji suneceia/efontai ta; nikrogrammata (ajo; to; 835 neeri thn efeusesin tou' tupografeiou).

OiJpapuroi egrafhsan se; eujaisqhto uJiko; ton papuro, efa eiflo" cartou pou; To; gegono", ofi ta; ceirografa efoun diathrhsh/to; keimenon diaprattonta" scetikw" ojiga ojgografika; sfalmata, ejw' qa; eperimene kanei", polle;" fore;" perissotera, dhmiourgei' pragmati ekplhxin kai; qaumasnon kai; tautocroww" eugnwmosunhn pro;" ekeinou" oiJ opfoi oiJ evocqhsan gia; thn diathrhshsin tou' Logou tou' Qeou'

OiJperganhnev kateskeuaxonto ajo; thn dora; poikilwn zwn. Aufh; htan pollh; ajqektikhugi jaufo; kai; efoun diaswqei' para polla; tetoia cf., toson megalogrammata ofon kai; nikrogrammata.

Ta; ajcaia biblià htan sunhew" kulindroi (rov loi). Gia; na; kataskeuash/kanei", efan rolo cartou eprepe na; kollhsh/polla; fuMa perganhnh" hJpapuroi. To; ufo" htan metaxu; 22 kai; 45 eflatostwh. To; mhko" tou' kulindrou htan peripou deka metra. (Ta; duw megalutera biblià th" K.D. einai to; kata; Loukah euaggelion kai; oiJPraxei", kai; uJologizetai ofi eican grafei' se; kulindrou" twh 9,50 metrw. Isw" aufo; na; ejhgh/giati; ejinan duw ajti; eido;" efgu). Sta; duw akra tou' kulindrou htan sterewnemoi duw

phcei", stou;" opfoiou" efuligeto oJpapuro", ki jefsi oJhjagnwsth" hjporouse na; tulixh/hna; xetulixh/ton papuro ew" ofou eufh/to; shneion pou; ejhtouse (prbl. Louk. d v17 Kai; ajaptuxa" to; biblion eufen ton tov pon ou|hn gegrammenon). To; poson duskolon htan na; eufh/kanei;" to; zhtoumenon cwriwn einai profanev. Gi jaufo ton logon ne; ton kairon eJprotinhqhe oJ kwldix.

O kwldi" (lexi" latinikh; pou; shmainei bibliwn) htan opw" ta; shmerina; biblià ajoteloumeno" ek pollwn fuMwn ta; opfoia htan denewa sthn rach. Uparcoun ejdeixei" ofi oiJCristianoi; htan oiJprwti pou; ejrhsinopoihsan thn norfhn tou' kwldiko" (hJtoug laviston se; megalon baqnon).

H lexi" perganhnh; ka-taxetai ajo; thn lexin Pergamw", prwteuoussa eido;" twh tessarwn basileiwn sta; opfoia ejwrisqhke hJaujokratia tou' Meg. Alexandrou (efa allo basileio htan hJ Aigupto" ne; prwteuoussa thn Alexandreian). O basileu;" th" Pergamou Eujewh" B v(197-159 p.C.) hJelena; minhqh'tou;" Ptolemaiou" iJruonta" ki jaufo;" nia megalh biblioghkh gia; na; sunagwnisqh/thn biblioghkh th" Alexandreia". Otan ofw" oPtolemaio" th" Aiguptou ajphqoxuse thn ejagwgh; papuvrou ston Eujewh, ekeino" ajepuxe nian nean meqodon gia; thn kataskeuhn cartou ajo; to; dena zwn. Epeidh; ofw" hJdora; zwn eide crhsinopoihqe'i' pro; tou' Eujewou" wJ grafikh; uJh, sunagetai ofi oEujewh" qa; eide ejxei kapoion kaluteron tropon gia; thn epexergasian twh dermatwn. Aufo; to; "carti;" to; ekalesan perganhnh; Ta; spoudaiotera cf th" K.D. einai perganhnev.

Συνέχεια στο επόμενο

O κ. Χρ. Καραγκούνης είναι Καθηγητής της Καινής Διαθήκης, Lund University, Σουηδία.

Μακάριοι οι πραεῖς ὅτι αυτοὶ κληρονομήσουσι την γην

του αἰδ. Lukas Vischer

“**Ο**τι αυτοὶ κληρονομήσουσι την γην!” Από τους εννέα Μακαρισμούς, στην αρχή της Επί του Όρους ομιλίας, αυτός είναι ο πλέον απτός. Μιλάει για τη γη. Μας πληροφορεί ότι η δημιουργία του Θεού θα ανήκει σ’ αυτούς οι οποίοι ζουν μέσα στο πνεύμα του Χριστού. Όταν μιλάμε για την δημιουργία, σκεφτόμαστε για την αρχή των πάντων. Εν αρχή, διαβάζουμε στην πρώτη σελίδα της Αγίας Γραφής, ο Θεός δημιούργησε τους ουρανούς και τη γη. Ο Θεός ὄντως βρίσκεται στην αρχή των πάντων. Ο Θεός δεν ήθελε να μείνει μόνος, αλλά να δημιουργήσει κάτι άλλο που θα υπάρχει σε σχέση με Αυτόν τον ίδιο. Βήμα με βήμα ο Θεός δημιούργησε το σύμπαν και τέλος τον άνθρωπο τον οποίο έφερε σε ύπαρξη. Έχοντας πει όλα αυτά στην πραγματικότητα έχουμε πει περισσότερα: Ο Θεός συνεχίζει να είναι Δημιουργός. Συνεχίζει να εργάζεται. Η Γραφή δοξολογεί τον Θεό ως τον δότη ὅλης και κάθε ζωής, ως δότη της πνοής που δημιουργεί ζωή και που μέσα στη συνεχή φθορά της ζωής πραγματοποιεί νέα αρχή. Αυτή η δημιουργική δύναμη του Θεού εμφανίζεται πρωταρχικά στην ανάσταση του Ιησού. Ο Ιησούς εξοντώθηκε επάνω στο σταυρό, αλλά η δημιουργική δύναμη του Θεού ήταν ισχυρότερη από τις δυνάμεις της φθοράς και του θανάτου. Ο Θεός τον ανήστησε από τους νεκρούς. Ο Ιησούς επέστρεψε στους αποστόλους, ώστε να μπορέσουν να Τον αγγίξουν και να απολαύσουν το φαγητό μαζί Του. Έτσι και ο Θεός ο Δημιουργός μας υπόσχεται να είναι μαζί μας στο μέλλον. Ο Θεός δεν αποτελεί μόνο την αρχή και το παρόν για μας αλλά και το τέλος. Οι ουρανοὶ και η γη τα οποία γνωρίζουμε ενδεχομένως να παρέλθουν. Αλλά αυτό δεν είναι το

τέλος της δύναμης του Θεού ως Δημιουργού. Μια νέα δημιουργία μας υπόσχεται. “*Μακάριοι οι πραεῖς, ὅτι αυτοὶ κληρονομήσουσι την γην*”.

Πώς πειραματιζόμαστε τη γη του Θεού σήμερα; Την πειραματιζόμαστε ως τη βάση της ζωής, ως την πηγή τροφής και υγείας. Πέρα, όμως, απ’ αυτά συνεχώς γεμίζουμε από θαυμασμό από την ομορφιά της και την αρμονία των εσωτερικών της σχέσεων. Συνεχώς εμβαθύνουμε στα μυστικά της, τον τρόπο με τον οποίο η ύλη και τα γένη υπάρχουν, η έκταση και η ιστορία του σύμπαντος. Ταυτόχρονα, όμως, αναγνωρίζουμε το χάος που προκαλείται πάνω σ’ αυτήν την γη από τους ανθρώπους. Οι συζητήσεις των περασμένων ημερών ανέδειξαν το πρόβλημα ακόμη περισσότερο. Προειδοποιητικά μηνύματα ακούστηκαν από κάθε γωνιά της Ευρώπης. Σε κάθε τομέα ο στραγγαλισμός των φυσικών διαδικασιών γίνεται αντιληπτός. Το σπιτικό της φύσης κινδυνεύει να αναποδογυριστεί. Όλο και περισσότερο καταστρέφεται η ομορφιά, ὅλο και περισσότερο ο πλούτος της κατασπαταλάται. Η δε αύξηση του υλικού πλούτου, η οποία πηγάζει απ’ αυτήν την αλόγιστη κατάχρηση, δεν χρησιμοποιείται για τον τερματισμό της φτώχειας. Η δημιουργία του Θεού λεηλατείται, ως πρώτη προτεραιότητα, προς όφελος των πλουσιών χωρών, ενώ άνθρωποι σε άλλες ηπείρους συνεχίζουν να πεθαίνουν κατά χιλιάδες κι εκατοντάδες χιλιάδες διότι δεν τους δίνεται η δυνατότητα πρόσβασης στα δώρα του Θεού. Η καταστροφή και η αδικία συμπορεύονται χέρι – χέρι.

Τα ίχνη που αφήνουμε πάνω στη δημιουργία είναι ὄντως αδέξια. Αντί να περπατάμε προσεκτικά, το κάθε βήμα με προσοχή ώστε να διασώζεται ὅσο περισσότερο από το περιβάλλον γίνεται, αντίθετα περπατάμε με βαριές μπότες μέσα στον κήπο του Θεού. Αντί να προσέχουμε τον ζωντανό κόσμο, αντίθετα υποτάσσουμε την δημιουργία του Θεού μέσα στον στενό κορσέ των ιδεών και επιθυμιών μας. Τα ίχνη που αφήνουμε είναι ίχνη θανάτου. Πως μπορούμε να μάθουμε να περπατάμε ανάλαφρα πάνω στην δημιουργία; Τις τελευταίες ημέρες πολλές προτάσεις συζητήθηκαν οι οποίες θα ήταν δυνατόν να θέσουν ένα ὄριο στην βία που εξασκούμε ενάντια στη φύση. Επεξεργαστήκαμε διάφορα σενάρια τα οποία θα μπορούσαν να διορθώσουν την αυτοκαταστροφική πορεία που ακολουθούμε σήμερα σε σημείο που να είναι δυνατόν να την αντικαταστήσουν.

Βέβαια, δεν συζητήσαμε μόνο για το τι θα μπορούσε να γίνει. Πολλοί από εμάς ήδη συμμετέχουμε ενεργά στην προσπάθεια να μειώσουμε ὄχι μόνο το δικό μας βαρύ ἴχνος αλλά ὅσο το δυνατόν και ὁλόκληρης της κοινωνίας. Έχουμε ακούσει για πολλές επιτυχημένες προσπάθειες, για ανοίγματα σε αδιέξο-

δα, για έργα τέχνης στη γλώσσα, στη μουσική και στη ζωγραφική. Ο ζήλος που εμπνέει πολλούς από εμάς δεν μπορεί να αγνοηθεί. Μια κοινότητα αρχίζει να διαφαίνεται η οποία μας προκαλεί σε μια διαφορετική κατεύθυνση. Οι εκκλησίες, για πολύ καιρό, παρέμειναν σκεπτικές φοβούμενες μη τυχόν η ενεργοποίησή τους θεωρηθεί πολιτική παρέμβαση. Όμως, τα σημεία των καιρών αρχίζουν και μιλούν τόσο έντονα που είναι αδύνατο να αγνοηθούν. Όλο και περισσότερες εκκλησίες – σκέφτομαι ιδιαίτερα την πρόσφατη απόφαση της Εκκλησίας της Αγγλίας – προχωρούν πέρα από γενικό-τητες ζυγίζοντας τα υπέρ και τα κατά και εγειρόντας σοβαρές ερωτήσεις.

Εν τούτοις, όπως όλοι γνωρίζουμε, η παρούσα πολιτική και οικονομική κατάσταση βρίσκεται σε ισχυρότερα χέρια από τα δικά μας. Εκείνο το οποίο είμαστε σε θέση να πετύχουμε υπολείπεται εκείνου που απαιτείται ώστε να συντηρηθεί η ζωή πάνω στη γη. Συνεχώς απογοητευόμαστε. Ας πάρουμε την Ελβετία για παράδειγμα. Όλοι γνωρίζουν ότι η μείωση των εκπομπών CO₂² που καθορίζεται από το Πρωτόκολλο του Κιότο δεν θα επιτευχθεί όταν είναι ξεκάθαρο στον καθένα ότι το Πρωτόκολλο του Κιότο είναι το πρώτο βήμα προς μια μακροπρόθεσμη λύση του προβλήματος της κλιματολογικής αλλαγής. Ωστόσο, η κυβέρνηση μας δεν τολμάει να επιβάλει ένα οικολογικό φόρο στα καύσιμα. Πως είναι δυνατόν, λοιπόν, να ελπίζουμε για μια οικολογικά βιώσιμη Ευρώπη όταν ακόμη και τέτοια μικρά μέτρα για αλλαγή του τρόπου ζωής μας, δεν έχουν ελπίδα να περάσουν;

Αντιμέτωποι με την ακατανίκητη δύναμη της σημερινής κατάστασης, πολύ εύκολα μπορούμε να πέσουμε σε απόγνωση. Ποιο το όφελος της μαρτυρίας μου σ' ένα κόσμο που κυριαρχείται από τόσο ανόμοιες αρχές; Η πικρία γεμίζει τις καρδιές μας. Πρωτοβουλίες και δραστηριότητες πέφτουν στο κενό. Καταλαβαίνω ένα τέτοιο συμπέρασμα και θεωρώ ότι είναι πολύ σημαντικό να μην πνίξουμε αυτού του είδους τα συναισθήματά μας. Στην πραγματικότητα αυτά μπορούν να υπερηδηθούν εάν ξεκινήσουμε από μια εντελώς διαφορετική αρχή: από την δημιουργική δύναμη του Θεού όπως αυτή αποκαλύφθηκε εν Χριστώ. Η αγάπη του Θεού, η οποία δημιούργησε το σύμπαν για να υπάρχει σε διαρκή σχέση με Αυτόν, ποτέ δεν σταματάει. Ακόμη και θάνατος δεν μπορεί να την σταματήσει. Πιστεύοντας στον Χριστό δεν ζούμε σε μια περίοδο φθοράς, αλλά σε μια περίοδο ανανεωμένης ζωής. Ο Θεός που κάλε-

σε τον Χριστό πίσω στη ζωή, φέρνει τη νέα δημιουργία και τη βασιλεία του Θεού. Δεν είναι δική μας ευθύνη να σώσουμε τον πλανήτη, όπως πολλές φορές οι οικολογικές οργανώσεις αξιώνουν. Ναι, αυτός ο πλανήτης κινδυνεύει αλλά πάντοτε βρίσκεται, ακόμη και τώρα στη σκοτεινότερη ώρα της οικολογικής καταστροφής, στα χέρια του ζωοδότη Θεού. Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο ας ακούσουμε πάλι τους Μακαρισμούς του Ιησού:

“Μακάριοι οι πραείς, ότι αυτοί κληρονομήσουν την γην”. Κάθε λέξη σ' αυτήν την μικρή φράση διεκδικεί την προσοχή μας. *“Μακάριοι”.* Αυτή η λέξη ίσως έχει έναν παλιό-μοδίτικο ήχο σ' αυτιά μας. Θα μπορούσε να μεταφραστεί ως “ευτυχισμένοι”. Ευτυχισμένος θα είσαι εάν βρίσκεσαι ανάμεσα σε τέτοιους ανθρώπους – τους πράους, αυτούς που πενθούν, αυτούς που πεινούν για δικαιοσύνη, τους ελεήμονες, τους ειρηνοποιούς! Και βέβαια ο Χριστός δεν εννοεί μια ευτυχία που περιορίζεται σ' ένα μακρινό μέλλον, αλλά εδώ και τώρα. Ο Χριστός μαζεύει ανθρώπους γύρω του οι οποίοι, ο Ίδιος πιστεύει, έχουν ένα πραγματικό

Τα ίχνη που αφήνουμε πάνω στη δημιουργία είναι όντως αδέξια. Αντί να περπατάμε προσεκτικά, το κάθε βήμα με προσοχή ώστε να διασώζεται όσο περισσότερο από το περιβάλλον γίνεται, αντίθετα περπατάμε με βαριές μπότες μέσα στον κήπο του Θεού

και αληθινό μέλλον. Θα κληρονομήσουν την γη. Θα παρηγορηθούν. Θα ικανοποιηθούν. Θα δουν τον Θεό. Θα ονομαστούν παιδιά του Θεού. Επειδή αυτό είναι το μέλλον τους, μπορούν να ζουν χαρούμενα εδώ και τώρα. Χαίρετε κι αγαλλιάστε είναι οι τελευταίες λέξεις του Ιησού. Ακόμη κι όταν σας εναντιώνονται και σας διώκουν μπορείτε να συγκεντρώνετε με χαρά, ως μια κοινότητα η οποία γνωρίζει ποιο τελικά είναι το πολύτιμο.

“Μακάριοι οι πραείς”! Γιατί η πραότητα; Ο Ιησούς αντλεί από τον Ψαλμό 37 όπου λέει ότι εκείνοι που περιμένουν τον Κύριο θα κληρονομήσουν την γη (στ. 9). Το να είσαι πράος σημαίνει ότι ζεις μέσα στην παρουσία του Θεού. Η πραότητα δεν έχει τίποτα να κάνει με μαλθακότητα. Οι πραείς δεν είναι άνθρωποι οι οποίοι δεν έχουν δική τους γνώμη ή άποψη. Αυτό που τους διαφοροποιεί είναι ότι ζουν μέσα στο φως της παρουσίας του Θεού και γι' αυτό δεν έχουν την ανάγκη να διαπληκτίζονται για επουσιώδη θέματα. Οι Μακαρισμοί ως σύνολο σχηματίζουν μια ολότητα. Με την κάθε μια οι υπόλοιπες ηχούν αρμονικά συμφωνώντας με το μήνυμα. Έτσι η πραότητα περικλείει την πείνα και την δίψα για δικαιοσύνη, και έλεος και ειρηνοποιία. Η κοινότητα την οποία ο Χριστός μαζεύει γύρω Του είναι μια κοινότητα η οποία εργάζεται για ειρήνη και συνδιαλλαγή. Προωθεί την αρμονία με την δημιουργία του Θεού.

Αυτό μας φέρνει στη γη. *“Μακάριοι οι πραείς,*

ὅτι αυτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν". Ἡ δημιουργία τοῦ Θεοῦ ἀποτελεῖ δῶρο δικό Του στον ἄνθρωπο. Ὅχι μόνο ἡ δική μας ζωὴ ἀλλὰ καὶ τὸ περιβάλλον, πού καθιστᾶ τὴν ζωὴ μας δυνατὴ, προέρχεται ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ. Μας ἔρχονται ὡς δῶρο, ἓνα δῶρο ὅμως τὸ ὁποῖο εἶναι ἀναπόσπαστο ἀπὸ τὸν Δωρητὴ. Μόνο ὅταν ἔχουμε κοινωνία με τὸν Δωρητὴ μπορούμε νὰ κατανοήσουμε τὸ νόημα καὶ τὸν σκοπὸ τῆς ζωῆς μας. Οἱ πρᾶξεις θεωροῦν τὴν δημιουργία τοῦ Θεοῦ ὡς δῶρο. Κι ἐπειδὴ γνωρίζουν τὸν Δωρητὴ, τῆς φέρονται με σεβασμὸ. Καλοῦμαστε νὰ σεβόμαστε ὄχι μόνο τοὺς ἀνθρώπους ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ ὑπόλοιπα δημιουργήματα. Ὅχι μόνο σ' ἐμᾶς ὡς ἀνθρώπινα ὄντα, ἀλλὰ σ' ὅλα τὰ δημιουργήματα, ἔχει δοθεῖ ζωὴ, καὶ θέλουν νὰ ζήσουν καὶ πρέπει νὰ σεβαστοῦμε τὴν ζωὴ πού τοὺς ἀνήκει. Πρόσφατα ἀκούσαμε ἀρκετὰ γιὰ τὸ κάλεσμα τῶν ἀνθρώπων νὰ εἶναι "ιερεῖς τῆς δημιουργίας". Ἡ πρώτη εὐθύνη τῶν ἀνθρώπων δὲν εἶναι νὰ καταδυναστεύουν τὴν δημιουργία, ἀλλὰ νὰ τὴν ἀναγνωρίζουν ὡς δῶρο καὶ νὰ τὴν φροντίζουν. Ἡ εἰκόνα τοῦ "ιερέα" μεταδίδει κάπως αὐτὴν τὴν ἐννοια. Ἡ εὐθύνη τοῦ ιερέα εἶναι νὰ ἔρθει ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ με τὴν ἐπίγνωση ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ὁ Δωρητὴς καὶ νὰ προσφέρει πίσω στον Θεὸ κάτι ἀπ' αὐτὰ πού ἔχουμε λάβει, "Τὰ σα ἐκ τῶν σῶν σοι προσφέρωμεν κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα". Οἱ πρᾶξεις περιμένουν τὸν Κύριο· κι ἐπειδὴ ὁ σκοπὸς τοὺς δὲν εἶναι νὰ κατέχουν τὴν γῆ, θὰ τὴν κληρονομήσουν.

Στὸ τέλος τῆς συνέλευσής μας παραδίδουμε τὰ συμπεράσματα τῶν συζητήσεών μας σὲς ἐκκλησίες τῆς Ευρώπης. Προσπαθήσαμε νὰ κατανοήσουμε τι σημαίνει νὰ ἀντιμετωπίζεις τὴν δημιουργία τοῦ Θεοῦ με περισσότερη ευγένεια, πρᾶότητα. Προσπαθήσαμε νὰ καταλάβουμε τὰ γενικὰ θέματα. Τι σημαίνει οἰκολογικὴ βιωσιμότητα γιὰ τὴς ἐκκλησίες τῆς Ευρώπης; Τι ἐπιπτώσεις αὐτὴ ἔχει γιὰ τὴν Χριστιανικὴ τους μαρτυρία; Πῶς θὰ καταφέρουν οἱ Ευρωπαϊκὲς ἐκκλησίες νὰ κρατήσουν ὑπ' ὄψιν τοὺς τὸ κάλεσμά τοὺς γιὰ δικαιοσύνη στον κόσμῳ; Μιλῆσαμε γιὰ τὴς διάφορες πλευρὲς αὐτοῦ τοῦ θέματος: σχετικὰ με τὴς κλιματολογικὲς ἀλλαγές, σχετικὰ με τὴν μηχανοκίνηση, σχετικὰ με τὴν προσέγγισή μας στο νερό, σχετικὰ με τὴν ἐκπαίδευση γιὰ τὴν οἰκολογικὴ ευαισθησία, σχετικὰ με τὴς ἐκκλη-

σίες οἱ ὁποῖες πρέπει νὰ "τακτοποιήσουν τὰ τοῦ οἴκου τοὺς", δηλαδὴ νὰ ἐξετάσουν τὰ κτίριά τοὺς καὶ τὴς δραστηριότητές τοὺς ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς οἰκολογικῆς υπευθυνότητας. Προσπαθήσαμε νὰ ἀναλύσουμε καὶ νὰ προσφέρουμε προτάσεις γιὰ τὸ τι θὰ μπορούσαν οἱ ἐκκλησίες νὰ κάνουν.

Βέβαια θὰ ἐπιθυμούσαμε οἱ ἐκκλησίες τῆς Ευρώπης νὰ προχωρήσουν σὲ μιὰ ἀποφασιστικότερη μαρτυρία προχωρώντας ἀπὸ τὸ στάδιο τῶν γενικῶν διατυπώσεων στο στάδιο τῆς ορατῆς προσφοράς. Θὰ θέλαμε οἱ φωνές τοὺς νὰ ἀκουστοῦν ἐκεῖ ὅπου οἱ σκληρὲς ἀποφάσεις λαμβάνονται, μαζί με τὴς φωνές ἀνθρώπων ἀπὸ ἄλλες θρησκείες. Ἐν συντομία, θὰ ἐπιθυμούσαμε οἱ ἐκκλησίες νὰ στραφούν πρὸς τὸν Δημιουργὸ καὶ νὰ ἀντλήσουν θάρρος νὰ γίνουν μάρτυρες γιὰ τὸν Δημιουργὸ τοὺς.

Ὡστόσο, ὅσο σπουδαία κι ἀν εἶναι αὐτὰ τὰ βήματα, ὅσο κρίσιμα κι ἀν εἶναι γιὰ τὴν ἀξιοπιστία τῶν ἐκκλησιῶν, δὲν εἶναι οὔτε τὰ πρῶτα οὔτε τὰ τελευταία.

Ἡ δημιουργία τοῦ Θεοῦ ἀποτελεῖ δῶρο δικό Του στον ἄνθρωπο. Ὅχι μόνο ἡ δική μας ζωὴ ἀλλὰ καὶ τὸ περιβάλλον, πού καθιστᾶ τὴν ζωὴ μας δυνατὴ, προέρχεται ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ. Μας ἔρχονται ὡς δῶρο, ἓνα δῶρο ὅμως τὸ ὁποῖο εἶναι ἀναπόσπαστο ἀπὸ τὸν Δωρητὴ. Μόνο ὅταν ἔχουμε κοινωνία με τὸν Δωρητὴ μπορούμε νὰ κατανοήσουμε τὸ νόημα καὶ τὸν σκοπὸ τῆς ζωῆς μας

Ὁ παράγοντας πού μας ὠθεῖ πάνω ἀπ' ὅλα εἶναι τὸ κάλεσμα τοῦ Ἰησοῦ νὰ ζοῦμε σὲ κοινωνία μαζί Του καὶ μέσα σὲ τὴν ἐλπίδα Του. Τὸ πρῶτο καὶ τὸ τελευταῖο μῆνυμα εἶναι, χαίρετε κι ἀγάλλεστε! Ἡ εὐχή μας εἶναι, πάνω ἀπ' ὅλα οἱ ἐκκλησίες νὰ πετύχουν νὰ κάνουν τοὺς Μακαρισμοὺς τοῦ Ἰησοῦ νὰ ἀκουστοῦν, νὰ τοὺς κάνουν ορατοῦς. "Μακάριοι οἱ πρᾶξεις, ὅτι αυτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν"!

Ἡ: Μακάριοι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι περπατοῦν ἀνάλαφρα μέσα σὲ τὴν δημιουργία, διότι τὸ φῶς τοῦ Θεοῦ θὰ λάμψει ἐπ' αὐτοῦς. ❀

Μετάφραση: Ἰωάννα Σαχινίδου & Μελέτιος Β. Μελετιάδης

Ὁ αἰδ. Lucas Vischer εἶναι ἐπίτιμος καθηγητὴς τῆς οἰκουμενικῆς θεολογίας στο Evangelical Reformed Theological Faculty σὲ τὴν Βέρνη τῆς Ἑλβετίας.

Υποσημειώσεις

² ΣΜ: διοξειδίου τοῦ ἀνθρακᾶ

Αλυσίδες Ζωής

της κας Ιωάννας Σαχινίδου

Ζωή Περίσσια, Άφθονη

Έξοδος 1:15-22, 2:1-10

Οι γυναίκες που θα συναντήσουμε έζησαν σε κοινωνίες πατριαρχικές, όπου οι ίδιες και οι ιστορίες τους ήταν δευτερεύουσας σημασίας στο κοινωνικό γίγνεσθαι της εποχής τους. Κάποιες φορές δεν αναφέρονται τα ονόματά τους και μένουν ανώνυμες. Άλλοτε οι ιστορίες τους που βρίσκονται στα πρώτα κεφάλαια του βιβλίου της Εξόδου μένουν ατελείωτες. Ήταν γυναίκες που ο φόβος του Θεού έκανε να ξεχειλίζει από μέσα τους το χάρισμα να εργάζονται για τον ερχομό, την διατήρηση, και την ανάπτυξη της ζωής και να φροντίζουν την ζωή, ενάντια στην εξουσία καθώς παράβαιναν τον νόμο του αιμοχαρή Φαραώ που έσπερνε θάνατο στα νεογέννητα Εβραίοπουλα.

Το πλαίσιο Στο τέλος του βιβλίου της Γενέσεως ο Ιωσήφ έσμιξε με τα αδέρφια και τον πατέρα του, καθώς η μεγαλοψυχία του έφερε συμφιλίωση. Όλη η οικογένεια ήταν στην Αίγυπτο, αλλά ο Ιωσήφ τους βεβαίωσε ότι ο Θεός θα τους επισκεφθεί για να τους οδηγήσει μακριά από την Αίγυπτο στη γη που υποσχέθηκε στον Αβραάμ, στον Ισαάκ και στον Ιακώβ. Η Έξοδος ιστορεί αυτή την επίσκεψη του Θεού. Οι Εβραίοι αναμένουν την ώρα που θα γίνουν ένα ανεξάρτητο, μεγάλο, δυνατό έθνος. Πότε όμως θα πραγματοποιηθούν οι υποσχέσεις του Θεού και το όραμά τους για τους υποτελείς Εβραίους; Η παράνοια του νέου Αιγυπτίου Φαραώ οδηγεί σε ασφυκτικό κλοιό. Ο Ιωσήφ έσωσε από την φοβερή

πείνα της γης, τους Αιγυπτίους και όσους ανθρώπους από όλες τις χώρες έρχονταν στην Αίγυπτο να αγοράσουν σιτηρά (Γέν. 41: 57). Ο Φαραώ τα συμβάντα αυτά δεν τα ξέρει, ή δεν θέλει να τα ξέρει γιατί τότε θα ήταν ευγνώμων στον Ιωσήφ και σπλαχνικός στους απογόνους του. Δυστυχώς η κατάσταση χειροτερεύει για τους Εβραίους που ζουν στο φόβο, στην εκμετάλλευση, στη βία και καταπιέζονται άσπλαχνα από τον Φαραώ.¹

Ο νέος Φαραώ φοβισμένος από την ανάπτυξη και την δύναμη των Εβραίων που συνεχώς αυξανόταν, κατάστρωσε ένα αποτρόπαιο σχέδιο για να ξεκαθαρίσει την κατάσταση. Προχωρά πέρα από την υποδούλωση των Εβραίων στην γενοκτονία τους. Διέταξε δύο μαίες να σκοτώνουν όλα τα νεογέννητα αγόρια των Ισραηλιτών την ώρα που θα βοηθούσαν τις ετοιμόγεννες γυναίκες να γεννήσουν. Η διαταγή του Φαραώ είναι βίαιη και παρανοϊκή, η γλώσσα της ξύλινη στη φρίκη της, χωρίς επιείκεια, ούτε περιθώριο για διαπραγματεύσεις. Θα ήταν σίγουρος ο Φαραώ ότι το σχέδιό του θα πετύχαινε και όλες οι ετοιμόγεννες Εβραίες θα ζητούσαν την βοήθεια των μαιών και έτσι όλα τα αγόρια βρέφη θα σκοτώνονταν από τις μαίες μετά την γέννα. Τα νεογέννητα κορίτσια δεν αποτελούσαν απειλή για τον Φαραώ. Το παράδοξο είναι ότι ένα τόσο τρομερό σχέδιο εξόντωσης βρεφών το εμπιστεύτηκε ο Φαραώ εξ ολοκλήρου σε δύο γυναίκες.² Οι μαίες βοηθούσαν τις γυναίκες να φέρνουν στη ζωή τα βρέφη τους και μέσα στον πόνο της γέννας μοιράζονταν με τις μητέρες την ευτυχία της νέας ζωής. Το σατανικό σχέδιο του Φαραώ διατάσσει τις μαίες από αρωγοί στον ερχομό της ζωής, να γίνουν αρωγοί του Φαραώ στο σκόρπισμα του θανάτου. Είχε άραγε απόλυτη εμπιστοσύνη στις μαίες, ή μήπως σαν γυναίκες περιμένε να υποταχθούν στο σχέδιό του εφαρμόζοντας τις διαταγές του απόλυτα; Όμως τα ανθρώπινα σχέδια όσο κι αν είναι καλά σχεδιασμένα, σχέδια εξουσίας, δύναμης και ισχύος, είναι σχέδια που η δύναμη του Θεού εμποδίζει ή ακυρώνει όταν άνθρωποι σαν τις μαίες με φόβο Θεού δρουν ενάντια στην εξουσία που σκορπά το θάνατο. Το διάταγμα του Φαραώ είχε σκοπό να σπείρει το φόβο και να εξαναγκάσει σε συμμόρφωση, αφού η καταπιεστική εξουσία του αυτοκράτορα ήταν θρυλική. Πώς δύο απλές μαίες μπορούν να αντισταθούν σε τέτοια εξουσία;

Η αντίσταση στην καταπίεση του Φαραώ προς τους Ισραηλίτες αρχίζει με την άρνηση των μαιών να σκοτώνουν τα αγόρια που γεννούσαν οι Εβραίες γυναίκες και την ανυπακοή τους στο διάταγμα του Φαραώ. *Οι μαίες όμως φοβήθηκαν το Θεό και δεν έκαναν αυτό που τις είχε διατάξει ο βασιλιάς των Αιγυπτίων. Άφηναν, λοι-*

πόν, όλα τα παιδιά να ζουν (Έξοδος 1: 17). Η Σεπφώρα και η Φουά ήταν μαίες των Εβραίων την εποχή του Μωυσή, αλλά είναι ασαφές αν ήταν Εβραίες ή Αιγύπτειες. Είναι οι μόνες γυναίκες στο βιβλίο της Εξόδου που έδρασαν φανερά σε πολιτικό επίπεδο αφού συνεργάζονταν με το Φαραώ άμεσα. Τέτοια σχέση ενός παντοδύναμο άρχοντα μιας αυτοκρατορίας και δύο μαιών που φροντίζουν για τις ανάγκες των Εβραίων ετοιμογέννων γυναικών, υποτελών στους Αιγυπτίους μοιάζει ιστορικά απίθανη. Όμως η εμφάνιση της Σεπφώρας και της Φουά στο ευρύτερο πλαίσιο της ιστορίας της Εξόδου, είναι βαρυσήμαντη. Σαν μαίες που παραιστέκονται τις γυναίκες στην γέννα, βοηθούν στην ουσία στην εξάπλωση του Εβραϊκού έθνους.³ Ένα έθνος με περίπου δύο εκατομμύρια ανθρώπους θα χρειαζόταν πολλές μαίες, όχι μόνο δύο. Πιθανόν να ήταν οι διευθύνουσες του σώματος των μαιών. Ποιος ξέρει πόσες γυναίκες ανακούφισαν και ενθάρρυναν την ώρα του τοκετού; Πόσα άραγε μωρά έφεραν στη ζωή ακούγοντας το πρώτο τους κλάμα; Ας τις φανταστούμε καθώς περπατάνε ανάμεσα στα αντίσκηνα του λαού Ισραήλ ευγενικές, δυνατές παρουσίες, ενθάρρυνση για τις ετοιμογέννες γυναίκες.

Οι μαίες Σεπφώρα και Φουά από φόβο στον Θεό, με θάρρος, αποφασιστικότητα, επίγνωση των πράξεών τους και γενναϊότητα δρούσαν αντίθετα από τον νόμο της εξουσίας, καθώς παράβαιναν την εντολή του άσπλαχνου τύραννου, έσωζαν τις ζωές των νεογέννητων βρεφών των Εβραίων γιατί αρνήθηκαν να τα σκοτώνουν. Ο φόβος του Θεού ήταν η κινητήρια δύναμή τους. Δεν φοβήθηκαν τον Φαραώ αλλά τον Θεό και επέλεξαν να σώζουν τις ζωές των νεογέννητων αντίθετα από την διαταγή του αιμοχαρή τύραννου, βάζοντας σε κίνδυνο τη δική τους ζωή με την ανυπακοή και την απειθείά τους. Ο φόβος ήταν διάχυτος σε όλο τον λαό Ισραήλ, φόβος για τις ενέργειες ενός σκληρού τύραννου. Ο δικός τους φόβος ήταν διαφορετικός, ήταν ο φόβος του Θεού που τις εμπόδιζε να εγγληματίσουν και να αφαιρούν ανθρώπινες ζωές. Ή θα σκότωναν τα βρέφη πιστές στις διαταγές της εξουσίας ή θα έφερναν στη ζωή τα βρέφη πιστές στον φόβο του Θεού που τις διακατείχε και θα παράβαιναν τις εντολές της εξουσίας. Δεν είχαν άλλη επιλογή ή ενδιάμεσες λύσεις. Στο Δευτερονόμιο διαβάζουμε: *Καλώ για μάρτυρες σήμερα εναντίον σας τον ουρανό και την γη, ότι έβαλα μπροστά σας τη ζωή και το θάνατο, την ευλογία και την κατάρα. Διαλέξτε λοιπόν τη ζωή για να ζήσετε... Να αγαπάτε τον Κύριο τον Θεό σας, να τον υπακούτε και να είστε αφοσιωμένοι σ' αυτόν γιατί αυτός είναι η ζωή σας...* (Δευτ. 30: 19-20^α). Οι μαίες επέλεξαν να σώζουν ζωές και να φέρνουν ευλογίες, αντί να σκορπίζουν το θάνατο και να φέρνουν κατάρα. Η δύναμη της συνείδησης των μαιών εμπνευσμένη από φόβο στον Θεό που είναι ο ίδιος η Ζωή, η πηγή κάθε

ζωής και της ζωής των ίδιων των μαιών, τις ενθαρρύνει για να αντισταθούν στις εξολοθρευτικές ενέργειες του Φαραώ εναντίον των Εβραίων. Μαζί με τα νεογέννητα κορίτσια αρπάζουν 'από του χάρου τα δόντια', τα δόντια του Φαραώ και τα αγόρια βοηθώντας τις μητέρες να τα γεννούν.

Ήξεραν οι μαίες ότι ο Φαραώ θα ζητούσε να δώσουν εξηγήσεις και να απολογηθούν για την περιφρόνηση στις διαταγές του. Δικαιολογήθηκαν με τόλμη για την απόφασή τους να μην εκτελούν τη διαταγή του, λέγοντας ότι οι Εβραίες δεν είναι σαν τις Αιγύπτειες αλλά εύρωστες και γεννούν πριν προλάβουν να πάνε οι μαίες. Ο Θεός αντάμειψε τις μαίες: Χάρισε στις ίδιες επιδεξιότητα και πολλά παιδιά. Ενδυνάμωσε το λαό ώστε να πληθαίνει και να γίνεται συνεχώς πιο ισχυρός. Επειδή οι μαίες φοβήθηκαν το Θεό ευλογήθηκαν οι ίδιες και όλος ο Εβραϊκός λαός.

Ο Ιωάννης Καλβίνος γράφει:

*... Παρόλο που οι τύραννοι δεν επιτρέπουν εύκολα οι διαταγές τους να περιφρονηθούν και ο θάνατος ήταν μπροστά στα μάτια (των μαιών), εκείνες κρατούν τα χέρια τους καθαρά από το να πράξουν το κακό. Στηρίζονται και προσπατεύονται από ευλαβικό φόβο για τον Θεό και με τόλμη περιφρονούν την διαταγή και τις απειλές του Φαραώ. Γιατί αυτοί που ο φόβος των ανθρώπων τους κάνει να οπισθοχωρούν από τη σωστή πορεία, προτιμώντας την εύνοια των ανθρώπων παρά τις εντολές του Θεού... υπακούν στο τρομερό θέλημα των ηγετών και όχι στη δικαιοσύνη και το σωστό... Έτσι εσκεμμένα **αντιτάσσουν στην αγνή πίστη, τη φωτιά και την ρομφαία** ... Αυτό κάνει το θράσος τους πιο βδελυρό γιατί ενώ εν γνώσει τους και με τη θέλησή τους σταυρώνουν το Χριστό στο πρόσωπο του λαού Του, επικαλούνται την επιπόλαιη δικαιολογία, ότι υπακούν στον ηγέτη σύμφωνα με το θέλημα του Θεού. Σαν ο Θεός όταν θεσπίζει άρχοντες να τους παραδίδει και την εξουσία Του. Κάθε εξουσία επί γης που υπερυψώνει τον εαυτό της ενάντια στον ουρανό θα έπρεπε να απομακρύνεται ... όσοι έτσι ενεργούν ας παραπεμφθούν στη δικαιοσύνη των γυναικών. Γιατί το παράδειγμα αυτών των μαιών είναι περίσσια ικανοποιητικό για την κατάδική τους. Ιδίως όταν το Άγιο Πνεύμα τις εγκωμιάζει γιατί δεν υπάκουσαν στον Φαραώ επειδή είχαν φόβο Θεού.⁴*

Οι γυναίκες στην παιδική ηλικία του Μωυσή.

Ένας νέος ελιγμός του Φαραώ είναι αναμενόμενος, μια νέα επίταση των προσπαθειών του να καταστρέψει τον Ισραηλιτικό λαό. Μετά τη διαταγή του μαίες να σκοτώνουν τα νεογέννητα αγόρια, η οποία δεν έφερε το επιθυμητό αποτέλεσμα, ο αιμοχαρής Φαραώ διάταξε τον λαό του να ρίχνουν στο ποταμό Νείλο κάθε αρσενικό νεογέννητο Ισραηλίτη (Έξοδ. 1: 22). Για πρώτη φορά αναφέρεται το όνομα του Μωυσή. Οι γονείς του ζουν

μια καθημερινή ζωή χωρίς κάτι ασυνήθιστο. Το ασυνήθιστο γεγονός όμως που τους τρομοκρατεί είναι η τραγική στιγμή που το αγόρι γεννιέται. Η γέννησή του αντί για ευτυχισμένο γεγονός στην οικογένεια μετατρέπεται από τα σκοτεινά σχέδια του Φαραώ σε εφιάλη. Ο Φαραώ είχε διατάξει όσα αγόρια γεννιούνται να ρίχνονται στο ποτάμι.

Η μητέρα του Μωσσή όταν το βρέφος μεγάλωσε λίγο και δεν μπορούσε πια να το κρύψει το ακούμπησε στα νερά του ποταμού ζωντανό και προστατευμένο. Ένα ποτάμι που είναι πηγή ζωής για την περιοχή που διασχίζει, ο Φαραώ διάταξε να γίνει ο υγρός τάφος των αρσενικών πνιγμένων Εβραϊόπουλων βρεφών. Στο ίδιο ποτάμι, το Νείλο με τα ορμητικά ρεύματα η μητέρα του Μωσσή εμπιστεύθηκε το βρέφος της. Με την γέννηση του Μωσσή μια νέα εποχή στην ιστορία του Ισραήλ έχει ανατείλει. Μέσω αυτού ο Θεός θα φέρει σωτηρία ελευθερώνοντας τα σχέδιά Του από τα σκοτεινά σχέδια των βιαιοπραγιών του Φαραώ. Στα παιδικά χρόνια της ζωής του Μωσσή τρεις γυναίκες έπαιξαν ξεχωριστό ρόλο για την διατήρηση της ζωής, την επιβίωση και το μεγάλωμά της κεντρικής προσωπικότητας του βιβλίου της Εξόδου παίρνοντας πρωτοβουλίες για τη ζωή του και αναλαμβάνοντας την ευθύνη για κάθε δράση.

Η μητέρα του Μωσσή καταγόταν από τη φυλή του Λευί. (Αρ. 26:59). Πώς κατάφερε να σώσει και να έχει το γιο της κοντά της κρύβοντάς τον τρεις μήνες δεν το ξέρουμε. Σε αυτούς τους τρεις μήνες της αγωνίας, μήπως το παιδί φανερωθεί και πέσει στα χέρια της καταδικαικής μανίας του Φαραώ ένοιωθε την παρουσία του Θεού. Είχε σοφία Θεού για να καταστρώσει ένα επικίνδυνο σχέδιο σωτηρίας του παιδιού. Το έβαλε σε ένα πισσωμένο σπάρτινο καλάθι που επέπλεε στην άκρη των επικίνδυνων ρευμάτων του Νείλου. Ετοίμασε με ικανότητα το καλάθι και κατάστρωσε το σχέδιο. Δεν αρκούσε το καλάθι να είναι καλά προστατευμένο, αλλά έβαλε και φύλακα, την κόρη της να παρακολουθεί για να δει τι θα συνέβαινε. Οι ενέργειές της είναι ενέργειες απελπισίας αλλά και ενέργειες φροντίδας και αγάπης μέσα στις άγριες περιστάσεις που δημιούργησε ο Φαραώ. Και η ίδια παρακολουθούσε την εξέλιξη, κρυμμένη ίσως σε θάμνους, γιατί εκείνη είχε την ευθύνη του σχεδίου και περίμενε στην προσευχή. Μόνο αν προσέξουμε την ιστορία, σαν να μην γνωρίζουμε την εξέλιξή της, θα γίνει μεμιάς φανερό πόσο πολύ ριψοκινδύνεψαν η μητέρα και η αδελφή του Μωσσή και σε τι μεγάλο κίνδυνο εκθέσανε το ίδιο το παιδί παρά τις προφυλάξεις που πήρανε. Επειδή η ιστορία είναι τόσο γνωστή η αγωνία, ο κίνδυνος και η έξαψη έχουν σβήσει και το θάρρος των γυναικών έχει ξεχαστεί. Δεν μπορούν να ξέρουν αν το σχέδιό τους θα έχει αίσιο τέλος, αλλά περιμένουν. Η μητέρα του Μωσσή είχε ελπίδες, πίστευε ότι το παιδί

της δεν θα πάθει κακό και η πίστη της ανταμείφθηκε. Η κόρη του Φαραώ συνήθιζε να κατεβαίνει για να λουσθεί στο ποτάμι και εμφανίζεται με τις θεραπευνίδες της εκεί που επιπλέει το καλάθι με τον Μωσσή. Ακούει το κλάμα του μωρού και καταλαβαίνει ότι είναι Εβραϊόπουλο. Το παίρνει στα χέρια της με τρυφερότητα που μόνο το Πνεύμα του Θεού εμπνέει και με απαράμιλλη καλοσύνη χωρίς να ζητήσει πληροφορίες για το μωρό, τους γονείς του και την τροφή, χωρίς να αφήσει οποιοδήποτε υποψίες να την κυριεύσουν παίρνει το βρέφος στο παλάτι να το μεγαλώσει.

Η Μαριάμ, η αδελφή του Μωσσή δασκαλεμένη από τη μητέρα της πετάγεται από την κρυψώνα της. Προχωρά με ασυνήθιστη για την ηλικία της τόλμη, θάρρος, αφοβία, αυτοέλεγχο, εξυπνάδα και γλυκύτητα προς την πριγκίπισσα, την κόρη του τύραννου Φαραώ του φόβου και του τρόμου των Εβραίων. Με την πίστη που της έμπνευσε η μητέρα της και την έγνοια για τον μικρό αδελφό της γίνεται ο συνδυασμός κρίκος ανάμεσα στις δύο μητέρες του Μωσσή. Με ιδιαίτερη εξυπνάδα διάλεξε τα λόγια της και προτείνει στην πριγκίπισσα ένα σχέδιο για να φέρει τροφό για το βρέφος την ίδια την μητέρα του, αλλά ο τρόπος που το προτείνει είναι σαν να κάνει χάρη και εξυπηρέτηση στην πριγκίπισσα! Ο ρόλος της στην εξέλιξη της ιστορίας είναι ουσιαστικός γιατί την κατάλληλη στιγμή, όταν η πριγκίπισσα εκφράζει ευσπλαχνία για το παιδί η Μαριάμ με την πρωτοβουλία της καθοδηγεί την ευσπλαχνία της πριγκίπισσας να γίνει φροντίδα για το παιδί και διάσωση. Ποτέ δεν φανέρωσε με βλέμμα ή λόγο την σχέση της με το βρέφος αλλά έτρεξε να φέρει την μητέρα της στην πριγκίπισσα. Το βρέφος είναι ασφαλές στο παλάτι του Φαραώ, με την δική του μητέρα να το φροντίζει. Ο Θεός ώθησε με τη δύναμη του Πνεύματός Του μια γυναίκα, τη μητέρα του Μωσσή να σταθεί στην πρώτη γραμμή για τη σωτηρία του Μωσσή, όπως και την αδελφή του στην οποία η μητέρα της εμπιστεύθηκε την τελευταία φάση του σχεδίου της, όταν η ίδια απουύρθηκε από το προσκήνιο. Η Μαριάμ παρά την τρυφερή ηλικία της, απαλλαγμένη από τον φόβο του κινδύνου έφερε σε πέρας και εκείνη το έργο της αίσια.⁵

Η κόρη του Φαραώ συμπληρώνει τη μητέρα του Μωσσή η οποία απόθεσε το βρέφος στο ποτάμι σαν να ήταν σίγουρη ότι κάποια άλλη γυναίκα και μάλιστα συγκεκριμένη, θα το πάρει να το φροντίσει. Ο Μωσής μεταφέρεται από την αγκαλιά της μητέρας του στην αγκαλιά της θετής του μητέρας αφού μένει για λίγο στη ζεστασιά του καλαθιού που η μητέρα του ετοίμασε γι' αυτόν. Η κόρη του Φαραώ υιοθέτησε το Μωσσή, αλλά η φυσική του μητέρα τον φρόντιζε μέχρι τα επτά του χρόνια. Ως τότε έχει δύο μητέρες που τον φροντίζουν διαφορετικά η κάθε μια. Η μητέρα του Μωσσή καταγόταν

από τη φυλή του Λευί. Μήπως διακρίνουμε στον πρώτο χαρακτήρα του ηγέτη Μωυσή την επιρροή της ευσεβούς μητέρας του και την ευλογημένη της καθοδήγηση; Μήπως εκείνη του ενέπνευσε την πίστη στο δημιουργό του ουρανού και της γης και του δίδαξε τις παραδόσεις του Ισραήλ και τις θείες υποσχέσεις στον Αβραάμ και τους απογόνους του ότι θα γίνουν ένα μεγάλο έθνος; Όταν οι ιερείς της Αιγύπτου διδάσκουν στον Μωυσή την ειδωλολατρία μήπως θυμάται την πίστη της μητέρας του στο αληθινό Θεό και η επιρροή της τον ενδυναμώνει; Μήπως αυτή η πίστη στο Θεό τον έκανε να εγκαταλείψει αργότερα την αυλή του Φαραώ και να κακουχείται με τα αδέρφια του τους Ισραηλίτες;

Η κόρη του Φαραώ ενάντια στις διαταγές του πατέρα της, παίρνει στα χέρια της το καλάθι από το ποτάμι και μεγαλώνει το βρέφος. Με λιτά λόγια περιγράφονται τα στάδια της ανακάλυψης του καλάθιού, η περιέργεια για το περιεχόμενό του και έκπληξη της περιγίπιασας όταν ανοίγει το σκέπασμα του καλάθιού. Η αντίδρασή της είναι απρόσμενη. Είναι η κόρη του Φαραώ, του οργανωτή της γενοκτονίας, είναι άνθρωπος του πατέρα της που δεσμεύεται να εξοντώσει το παιδί. Η αναμενόμενη αντίδρασή της θα ήταν να εκτελέσει ανελέητα τις διαταγές του πατέρα της εξοντώνοντας το βρέφος. Καταλαβαίνει ότι είναι Εβραίοπουλο, αφήφά τον πατέρα της και με συμπόνια και θράσος φέρνει το βρέφος στο παλάτι για να το αναθρέψει κυριολεκτικά 'κάτω από τη μύτη του πατέρα της'. Είναι Αιγύπτια και για αυτό ίσως αμελούμε να τιμήσουμε την γυναίκα αυτή για την γενναϊότητά της και για τον σημαντικό ρόλο που έπαιξε στη ζωή του Μωυσή καθώς τον γλίτωσε από τον πνιγμό, του έσωσε τη ζωή και τον πρόσφερε πάλι στον λαό του. Η ευσπλαχνία της για το βρέφος αντιστρέφει το μέλλον του παιδιού που ήταν καταδικασμένο από τον Φαραώ σε πνιγμό και το οδηγεί στην ζωή και την ασφάλεια. Η ζωή του Μωυσή μπαίνει σε νέα φάση, εδώ στις όχθες του Νείλου με την σοφία της μητέρας και της αδελφής του και με το έλεος μιας περιγίπιασας, κόρης του εξολοθρευτή εχθρού, η οποία έφερε τον Μωυσή στο αυτοκρατορικό παλάτι και του πρόσφερε αγάπη, και φροντίδα. Σίγουρα κάλεσε σπουδαίους δασκάλους για να του διδάξουν ιερογλυφικά, γεωγραφία, μουσική και άλλες επιστήμες. Πάνω από όλα όμως η θετή του μητέρα έπρεπε συνέχεια να προστατεύει τον Μωυσή από την τρομοκρατική πολιτική του πατέρα της εναντίον των Εβραίων. Το όνομά της δεν αναφέρεται, παραμένει ανώνυμη, μια γυναίκα που έσωσε από το θάνατο ένα βρέφος και χωρίς η ίδια να το γνωρίζει έγινε παράγοντας σημαντικός στην καρδιά του Θεού και στο θείο σχέδιο ώστε με την ευσπλαχνία της στο βρέφος Μωυσή, να παίξει

δυναμικό ρόλο για το μέλλον του λαού Ισραήλ. Η ευγένεια, η συμπόνια, η πραότητα και η φροντίδα της για την διατήρηση στη ζωή ενός Εβραίοπουλου μένουν σαν παράδειγμα ενάντια στις δυνάμεις του θανάτου, της εξόντωσης και του αφανισμού τη στιγμή μάλιστα που οι δυνάμεις αυτές ξεκινούν από τον ίδιο τον πατέρα της. Η κόρη του Φαραώ δεν στρέφεται μόνο ενάντια σε ένα νόμο-εξολοθρευτή, αλλά ενάντια στον ίδιο της τον πατέρα που θεόπισε τον νόμο αυτό.

Οι γυναίκες καταθέτουμε τα τάλαντά μας στην υπηρεσία των αναγκών που έχουμε εμείς, οι οικογένειες, οι εκκλησίες και οι κοινωνίες στις οποίες ζούμε. Τα καταθέτουμε όμως για την διατήρηση και την άνθιση της ζωής ή θέλοντας να μπούμε στις ανταγωνιστικές, καταναλωτικές, εγωκεντρικές, εσωστρεφείς κοινωνίες θάβουμε τα τάλαντά μας; Στη γειτονιά, στην εργασία, στο φανάρι, κάποιο βρέφος σε σπάρτινο κιβώτιο, ένας ξένος, ένας άρρωστος κινδυνεύει. Οι μάιες, η μητέρα, η αδελφή και η θετή μητέρα του Μωυσή, έγιναν αλυσίδα ζωής για τον Μωυσή. Μας καλούν να γίνουμε και εμείς κρίκοι στις αλυσίδες για τη διατήρηση της ζωής. Να καταθέσουμε τα δώρα που Εκείνος μας χάρισε, για την άνθιση της ζωής, ενάντια στην καταπίεση, την εξόντωση, τον αφανισμό και το θάνατο. Κάποτε μπορεί το δώρο μας να είναι κατάθεση ψυχής που εμπνέει ο φόβος του Θεού, ενάντια στον νόμο, όταν ο νόμος είναι ενάντιος στο νόμο του Θεού.

Εγώ όμως ήλθα για να έχουν τα πρόβατά μου ζωή, και μάλιστα ζωή περίσσια (Ιωάν. 10:10). ❀

Η κα Ιωάννα Σαχινίδου είναι Φυσιολόγος και Φοιτήτρια διδακτορικού Θεολογίας, Παν. Ουαλίας, Lampeter.

Υποσημειώσεις

¹ 'Unsung Heroines: The Women of Exodus 1-4' in Trevor Dennis *Sarah Laughed Women's Voices in the Old Testament*, U.S.A., Abingdon Press, 1994, 84-88.

² 'Puah and Shiphrah: Defying Pharaoh' in Joyce Holliday *Clothed with the Sun*, Louisville, Kentucky, Westminster John Knox Press, 1994, p.93.

³ Drorah O' Donnell Setel 'Exodus' in Carol A. Newsom and Sharon H. Ringe (eds.) *The Women's Bible Commentary* Louisville, Kentucky, Westminster/John Knox Press, 1992, pp. 26-30.

⁴ John Calvin *Commentary of the Bible*, Harmony of the Law-Volume 1 Exodus 1:15-22 http://www.ccel.org/c/calvin/comment3/comm_vol03/htm/iv.i.iv.htm Μετάφραση στα ελληνικά Ι.Σ.

⁵ John Calvin *Commentary of the Bible*, Harmony of the Law-Volume 1 Exodus 2: 1-10 <http://www.ccel.org/c/calvin/comment2/hal1.htm>

Παγκόσμια Χριστιανικά Νέα

Διακονία Διανομής Ρούχων και Τροφής από τη Β' Ε.Ε. Αθηνών

Όλα ξεκίνησαν πολύ απλά με την ενθάρρυνση λίγων αδελφών και σε συνεργασία με την διακονία «Μοιράσου τις Ευλογίες» καθώς και με το παράδειγμα που τόσα χρόνια μας έχουν δώσει τα «Χέρια Βοήθειας»! Στις 25 Φεβρουαρίου έξω από την Εκκλησία μας στο Κουκάκι, υπήρχαν 270 πρόσφυγες/μετανάστες από το Πακιστάν, Ιράκ, Περσία, Αφγανιστάν, Σουδάν και αλλού. Οι συνάνθρωποί μας αυτοί, ειδοποιημένοι με λιγοστές αφίσες στη γλώσσα τους, στα μέρη που συχναζούν, ήρθαν στην Εκκλησία μας και πήραν από ένα ζευγάρι καινούργια αθλητικά παπούτσια και ένα μικρό κέρασμα. Κυρίως, όμως, άκουσαν τον Λόγο του Θεού στη γλώσσα τους. Κατά ομάδες έμπαιναν στην Εκκλησία άκουγαν για το Χριστό και στη συνέχεια έπαιρναν τα παπούτσια.

Το ξεκίνημα αυτό έφερε μια σειρά από πρόσθετες ευλογίες.

1. Μπήκε στην καρδιά μας η ιδέα να συνεχίσουμε τις προσπάθειες αυτές τόσο για τους πρόσφυγες/μετανάστες από τις χώρες που αναφέρθηκαν, όσο και για τους ανθρώπους της γειτονιάς μας. Άνθρωποι σε εβδομαδιαία βάση περνάνε για να πάρουν φαγητό ή να βρουν ρούχα.
2. Ιδιαίτερα μας ενθάρρυνε το γεγονός πως γεί-

τονες βλέποντας την προσπάθεια αυτή το Φεβρουάριο, ήρθαν και μας βοήθησαν εκείνο το ίδιο απόγευμα με τη διευθέτηση των ανθρώπων. Άλλοι μας πλησίασαν μόνοι τους και μας είπαν, «πείτε μας να σας βοηθήσουμε όταν ξανακάνετε μια τέτοια προσπάθεια». Και πράγματι τηρήσαν την υπόσχεσή τους. Πολλές οικογένειες μας έφεραν – και φέρνουν – σακκούλες γεμάτες με ρούχα, ενώ αρκετές φορές την εβδομάδα βρίσκουμε έξω από την πόρτα της Εκκλησίας τσάντες με ρούχα τις οποίες ανώνυμα αφήνουν. Κάποιοι επίσης έφεραν και κονσέρβες με φαγητό. Με αυτόν τον τρόπο είδαμε να «σπάει

ο πάγος» με την γειτονιά και να μας δίνεται η ευκαιρία, την οποία δεν είχαμε πρωτίτερα, να γνωριστούμε με τους ανθρώπους, να πούμε ποιοι είμαστε, και να δώσουμε τη δική μας μαρτυρία για το Χριστό.

3. Παράλληλα ευαισθητοποιήθηκαν οι αδελφοί της Εκκλησίας μας σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από πριν. Τώρα, πολύ τακτικά φτάνουν στην Εκκλησία μας κονσέρβες, μακαρόνια, κ.λπ., καθώς και ρούχα. Με αυτόν τον τρόπο όλη η Τοπική Εκκλησία συμμετέχει συστηματικά και στην πράξη στην κάλυψη των φυσικών αναγκών των γειτόνων της. Από τότε δύο ακόμη φορές έχουμε κάνει διανομή ρούχων και τροφής εκτός της τακτικής βοήθειας σε οικογένειες της γειτονιάς ενώ σκεφτόμαστε, Θεού θέλοντος, να συνεχίσουμε πάλι από το Φθινόπωρο προσευχόμενοι ο Θεός να μας χαρίσει κάποιο ξεχωριστό χώρο για αυτό το σκοπό.
4. Ευχαριστούμε το Θεό για την βοήθεια και συμπαράσταση αδελφών από άλλες Εκκλησίες οι οποίοι συνδράμουν στην προσπάθεια αυτή. Αυτή η βοήθεια μας κάνει να πιστεύουμε πως σε εύλογο χρονικό διάστημα και άλλες Εκκλησίες θα ξεκινήσουν παρόμοιες διακονίες «αγάπης» στη γειτονιά τους.

Γιατί τόσος κόπος;

Γιατί το κάνουμε αυτό; Τι ωφελεί αυτή η προσπάθεια; Είναι αυτό ευαγγελισμός; Δεν ξέρω αν είναι ευαγγελισμός, όπως τον έχουμε «σήμερα» στο νου μας. Σίγουρα όμως αυτό ήταν το παράδειγμα του Κυρίου μας Ιησού Χριστού ο οποίος σε συγκεκριμένες περιπτώσεις δεν κήρυξε καθόλου, αλλά υπηρέτησε τις ανάγκες (Λουκάς 7:11-16). Ο Χριστός μας καλεί να υπηρετήσουμε όχι με τα λόγια, αλλά στην πράξη: *Όστις όμως έχει τον βίον του κόσμου και θεωρή τον αδελφόν αυτού ότι έχει χρείαν και κλείση τα σπλάγχνα αυτού απ' αυτού, πως η αγάπη του Θεού μένει εν αυτό; Τεκνία μου, μη αγαπάμεν με λόγον μηδέ με γλώσσαν, αλλά με έργον και αλήθειαν* (Α΄ Ιωάννου 3:17-18). Τέλος, ο Θεός μας καλεί να κάνουμε καλά έργα για τη δική Του δόξα: *Ούτως ως λάμψη το φως σας εμπροσθεν των ανθρώπων, διά να ιδωσι τα καλά σας έργα και δοξάσωσι τον Πατέρα σας τον εν τοις ουρανοίς* (Ματθαίος 5:16).

Η μαρτυρία για το Χριστό είναι ένας τρόπος ζωής που μιμείται το παράδειγμα του Χριστού. Αυτός ο τρόπος ζωής σίγουρα περνάει μέσα από την προσφορά και την υπηρεσία!

Γ. Αδάμ

Μια Συναυλία - Μια Διάλεξη

Στην Αλεξανδρούπολη πραγματοποιήθηκαν τον Απρίλιο και το Μάιο δύο σημαντικές και ευλογημένες εκδηλώσεις:

Συναυλία

Στις 17 Απριλίου 2005, στην Καθολική Εκκλησία της Αλεξανδρούπολης πραγματοποιήθηκε συναυλία από την ενωμένη χορωδία της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας Αλεξανδρούπολης και της Ελευθέρας Ευαγγελικής Εκκλησίας Κομοτηνής, υπό την διεύθυνση του αδ. Παναγιώτη Βενιζελέα.

Το όνομα του Κυρίου μας Ιησού Χριστού δοξάστηκε στον ίδιο χώρο (με την εξαιρετική ακουστική που διαθέτει ο Ναός αυτός) για δεύτερη φορά, από χορωδία Ευαγγελικής εκκλησίας. Πέρυσι την ίδια εποχή, επισκέφθηκε την πόλη μας και την Εκκλησία μας η χορωδία της Ελλ. Ευαγ. Εκκλ. Κατερίνης, και υπό την διεύθυνση του αδ. Γιάννη Αδαμίδα έδωσε ένα θαυμάσιο μουσικό πρόγραμμα στο κοινό της πόλης μας, που ομολογουμένως έμεινε κατενθουσιασμένο.

Φέτος, ο Κύριος μας έδωσε οραματισμό προς την ίδια κατεύθυνση. Έτσι δημιουργήθηκε η 28μελής ενωμένη χορωδία των Ευαγγελικών Εκκλησιών Αλεξανδρού-

πολης - Κομοτηνής. Μ' ένα όμορφο Πνευματικό Μουσικό πρόγραμμα, η χορωδία, λίγες μέρες πριν θυμηθούμε το πάθος του Κυρίου στο Σταυρό, έψαλλε ύμνους που σκοπό είχαν την δόξα του Ονόματός Του. Οι ύμνοι στο σύνολό τους ήταν από τους πιο γνωστούς στην λατρευτική μας παράδοση. Το γενικό θέμα του προγράμματος ήταν: *“Οι πληγές Του ακόμη θεραπεύουν”*.

Ακόμα γευόμαστε τις ευλογίες του Κυρίου μας από εκείνη τη βραδιά.

Το μήνυμα της βραδιάς ήταν ξεκάθαρο. Μήνυμα αγάπης, μήνυμα προσέγγισης στον Θεό, μήνυμα αφέρωσης και δοξολογίας.

Την όλη εκδήλωση προλόγισε με επιστολή που έστειλε, ο Εφημέριος του Καθολικού Ναού, πατέρας Ιωάννης Ασημάκης. Κατά τη διάρκεια του προγράμματος διαβάστηκαν εδάφια από την Αγία Γραφή, και στο διάλειμμα ο Ποιμένας της Εκκλησίας μας αδ. Παναγιώτης Λιτσικάκης είχε σύντομη ομιλία.

Στο τέλος του προγράμματος Πνευματικό χαιρετισμό έφερε ο Μητροπολίτης Αλεξανδρούπολης κ.κ. Ανθιμος. Ιδιαίτερη ήταν η συγκίνηση και χαρά, όταν τονίστηκε το πνεύμα της ενότητας - συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων δογμάτων της Χριστιανικής πίστης, πράγμα που έγινε κατά κάποιο τρόπο εμφανές εκείνη τη βραδιά.

Στην εκδήλωση παρευρέθησαν όλες οι αρχές της πόλης, Δήμαρχος, Αντιδήμαρχος, Αντινομάρχης, Βουλευτές και πλήθος κόσμου.

Ο αντίκτυπος της συναυλίας ήταν μεγάλος.

Διάλεξη

Στις 22 Μαΐου 2005, στο χώρο της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας Αλεξανδρούπολης πραγματοποιήθηκε διάλεξη της Εκπαιδευτικού Δρος Βασιλικής Βασιλούδη, με θέμα: *“Ο Μιχαήλ Καλοποθάκης και η Εφημερίς των Παίδων: παράμετροι ενός παιδικού περιοδικού του 19ου αιώνα”*.

Σχετικό άρθρο της κας Βασιλούδη δημοσιεύτηκε στο τεύχος του *“Αστέρως της Ανατολής”* του μηνός Δεκεμβρίου 2004. Έτσι μ' αυτή την αφορμή, η Ε.Ε.Ε. Αλε-

ΔΙΑΛΕΞΗ

της Εκπαιδευτικού Δρ. κας Βασιλοῦδη Βασιλοῦδη
με θέμα:

“Ο Μιχ. Α. Καλοποθάκης και η Εφημερίς των Παίδων:
παράμετροι ενός παιδικού περιοδικού του 19ου αιώνα.”

στην Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία Αλεξανδρούπολης
14ης Μαΐου 98

Κυριακή 22 Μαΐου 2005 ώρα 18.30

Διοργάνωση:
Περιοδικό “Αστήρ της Ανατολής”

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

ξανδρούπολης σε συνεργασία με τον “Αστήρα της Ανατολής” διοργάνωσε αυτή την εκδήλωση.

Ο Εκδότης του “Αστήρος” προλόγισε την ομιλήτρια, η οποία με γλαφυρό τρόπο αναφέρθηκε στον ιδρυτή του περιοδικού Μιχ. Καλοποθάκη, στη ζωή του και τη δράση του.

Με εποπτικά μέσα αναφέρθηκε σε όλες τις παραμέτρους του περιοδικού, τους στόχους και τα μέσα του, τις σελίδες και το περι-

και της ΕΕΕ Βόλου.

Το ΕΧΟΔ είναι μια οικουμενική οικολογική προσπάθεια η οποία λειτουργεί μέσα στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Εκκλησιών και συμμετέχουν σ' αυτό εκπρόσωποι των Ορθοδόξων, Διαμαρτυρομένων και για πρώτη φορά των Καθολικών. Συνολικά συμμετείχαν 122 αντιπρόσωποι. Το γενικό θέμα του Συνεδρίου ήταν “*Η Συμβολή των Εκκλησιών για μια Βιώσιμη Ευρώπη*”.

Πέρα από τις προσφωνήσεις των πολιτικών, τοπικών και Ευρωπαϊκών και εκκλησιαστικών εκπροσώπων, η Συνέλευση ασχολήθηκε με τα εξής επί μέρους θέματα:

1. Πρόταση για Καθιέρωση Παγκόσμιας Ημέρας για την Δημιουργία
2. ΟΙ Κλιματολογικές Αλλαγές
3. Η Μηχανοκίνηση και ιδιαίτερα η εναέρια συγκοινωνία
4. Η Οίκο-διαχείριση
5. Το Νερό
6. Η Οικολογική Εκπαίδευση
7. Η Ανάπτυξη της Θεολογίας της Δημιουργίας

Μετά από αρκετή συζήτηση κι επεξεργασία των διαφόρων προτάσεων η Γενική Συνέλευση υιοθέτησε ψήφισμα προς κοινοποίηση σε όλες τις Ευρωπαϊκές Χριστιανικές Εκκλησίες και τις Ευρωπαϊκές πολιτικές αρχές. Το πνεύμα του ψηφίσματος εκφράζεται με την εισαγωγική του τοποθέτηση:

“Ανησυχούμε με τη επιδεινούμενη οικολογική και κοινωνική κατάσταση για την οποία, παρά τις όποιες επιστημονικές και πολιτικές διακηρύξεις και πολιτισμικές προειδοποιήσεις, πολύ λίγα γίνονται. Ως Χριστιανοί πιστεύουμε ότι η όλη περιβαλλοντική συζήτηση και δραστηριότητα πρέπει να πηγάζει από την πίστη μας ότι ο Θεός είναι αγάπη. Ήταν από την αγάπη Του που ο Θεός δημιούργησε το σύμπαν και τα ανθρώπινα όντα. Ήταν από αγάπη που ο Θεός συντηρεί την δημιουργία Του. Είναι η αγάπη του Θεού που μας γεμίζει με ελπίδα για το μέλλον και δύναμη να αλλάξουμε την συμπεριφορά μας, ακόμα κι όταν φοβόμαστε ότι τα αποτελέσματα της ανθρώπινης αμαρτίας οδηγούν σ' έναν οικολογικό τραυματισμό ή και καταστροφή”.

Η ΕΕ Εκκλησία παρουσίασε το περιβαλλοντικό της πρόγραμμα, όπως αυτό αναπτύχθηκε τα περασμένα χρόνια στο Βόλο, στην Αθήνα και από το καλοκαίρι του 2005 στην Αλεξανδρούπολη, στην ειδική έκθεση που πραγματοποιήθηκε (και συνεχίστηκε για ολόκληρο το Μάιο) σε μια από τις ιστορικές εκκλησίες (αναμορφωμένη) στο κέντρο της Βασιλείας.

Μ. Μελετιάδης

εχόμενό του, καθώς και στη θεολογία του, αλλά και στις αντιδράσεις που είχε εκείνη την εποχή.

Με την εργασία της η κυρία Βασιλοῦδη, η οποία άλλωστε έχει πάρει διδακτορικό από το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο για την εργασία της με θέμα την “Εφημερίδα των Παίδων”, εξήρε μ' έναν πολύ όμορφο τρόπο την αξία και το επίπεδο της “Εφημερίδας των Παίδων”. Κλείνοντας την εκδήλωση, σε ένδειξη ευχαριστίας, ο Εκδότης του “Αστήρος της Ανατολής” δώρισε στην ομιλήτρια κορνίζα με αυθεντικό εξώφυλλο του περιοδικού.

Ο χώρος της εκκλησίας ήταν σχεδόν γεμάτος από ακροατές, αρκετοί εκ των οποίων είναι μέλη της Πανεπιστημιακής κοινότητας της πόλης μας.

Ευχαριστούμε θερμά την κυρία Βασιλοῦδη και τον “Αστήρα της Ανατολής” για την όμορφη αυτή υπενθύμιση μιας σημαντικής πτυχής της ιστορίας της Ε.Ε.Ε.

Ρόη Ζαΐμη - Λιτσιάκη

Χριστιανοί και Περιβάλλον

Το Ευρωπαϊκό Χριστιανικό Οικολογικό Δίκτυο (European Christian Environmental Network) οργάνωσε την πέμπτη του Γενική Συνέλευση στη Βασιλεία της Ελβετίας από 4 έως 8 Μαΐου 2005. Οφείλονται εύσημα στην τοπική οργανωτική επιτροπή για μια εξαιρετική διοργάνωση και φιλοξενία. Η προηγούμενη Συνέλευση είχε πραγματοποιηθεί τον Μάιο του 2003 στο Βόλο μετά από κοινή πρόσκληση της Μητροπόλεως Δημητριάδος

Προσεύχομαι σε Σένα

Ουράνιε Πατέρα,
 Δημιουργέ της Πλάσης,
 Δημιούργημά σου είμαι ο άνθρωπος εγώ.
 Μ' έπλασες, με στήριξες, με άνδρωσες.
 Σ' αγαπώ. Σε τιμώ. Σε δοξάζω.

Σ' ευγνωμονώ για τα δώρα
 που σκόρπισε γύρω μου απλόχερα η αγάπη Σου:
 το δώρο της ζωής, του νου και της καρδιάς
 το δώρο της συμφιλίωσης με Σένα
 το δώρο της ειρήνης, το δώρο της χαράς,
 το δώρο της αγάπης για τον εαυτό μου και για τους γύρω μου.

Σ' ευχαριστώ για την οικογένεια που μου χάρισες
 τον σύντροφο, τα παιδιά που μου δώρισες
 τ' αδέλφια εν Χριστώ που μας περιβάλλουν.

Παρακαλώ Κύριε,
 Κράτησε ανοικτές τις καρδιές όλων μας
 να αισθανόμαστε διαρκώς την Παρουσία Σου
 να γευόμαστε το Έλεός Σου
 που ελευθερώνει απ' τα δεσμά
 που χαλινεύει τις αδύναμες ίνες μας
 που φωτίζει το νου να βρει το δρόμο.
 στην κατανόηση του Σωτήριου Έργου Σου,
 αυτού που πλουτίζει τη ζωή με ειρήνη,
 τη δική Σου ειρήνη.

Παρακαλώ Κύριε,
 Κάνε να νοιώσουμε πως μακριά Σου
 οι καταρράκτες του Ελέους Σου
 δεν μας αγγίζουν.
 Βοήθησε καθένα μας να μπορέσει
 να πετάξει την ομπρέλα του εγωισμού
 για να δεχτεί με πίστη κι ευγνωμοσύνη
 τη βροχή των ευλογιών Σου.

Βρέξε, Κύριε, πότισέ μας ν' ανθίσουμε,
 να καρποφορήσουμε,
 να ευωδιάσει η Εκκλησία Σου
 να ξεχυθεί στην οικουμένη
 το κάλλος Σου, η ομορφιά Σου.

Αμήν.

Α. Βαλαή

ΡΙΞΕ ΤΗΝ ΑΓΚΥΡΑ

*"την οποίαν έχομεν ως άγκυραν της ψυχής ασφαλή τε και βεβαίαν
και εισερχομένην εις το εσωτερικόν του καταπετάσματος...
(Εβραίους 6:19)*

Μικρό καΐκι,
μέσα στη μπόρα, στο σκοτάδι
ψάχνεις να βρεις απάνεμο λιμάνι
την άγκυρά σου για να ρίξεις.
Άγρια κύματα, θολά
όλο βοή κι αντάρα
μια από δω μια από κει
αφρίζουνε, ξεσπάνε
λες και συνταίριαξαν μαζί
για τον πικρό χαμό σου.

Φτωχό καΐκι
κοίτα μπροστά, κράτα γερά
ρίξε την άγκυρα, ελπίδα, πιο βαθειά
σε Κείνον πούναι Άρχοντας πελάγου άκρη σ' άκρη
Αυτός ειν' το λιμάνι σου,
εκεί θα βρεις γαλήνη.

X. Φτωχίδου